העולם הזה

היום בו התחיל הג'יהאד

שריפת אל אקצה

קורא יקר ·

סקופים פזורים לרוב בהעולם הזה. השבוע נוכחתי, שגם במדור מכתבים יש סקופים. גילה זאת לה פיגארו הפאריסאי.

בכתבה על המצב בגבול ישראל—לבנון, הזכיר את פשיטת צה״ל על נמל התעופה של ביירות, בתחילת שנה זו. תוך כדי כך הזר על הסיפור — שסופר לראשונה בהעולם הזה — על אותו קצין ישראלי, שלפני נסיגת היחידה הפושטת נכנס לאולם־הנוסעים, ביקש קפה מהמיזנונאי — ורק לאחר מכן הצטרף לאנשיו.

לה פיגארו, שהזכיר את שמו של רפאל („רפול״) איתן כמפקד אותה פעולה, גם סיפר שהיה זה רפול ששתה את הקפה. העיתון גם הוסיף את סיפורו של העיתונאי הגרמני ולטר פוטרמן, שהציג את הלירה הישראלית בה שילם רפול עבור הקפה.

„הלירה של רפול״

כאן נכנס לתמונה מדור המכתבים של העולם הזה. שכן ה־ידיעה הראשונה על לירה זו — בצירוף תצלום שלה — הופיעה במדור המכתבים שלנו (העולם הזה 1637). כתב לנו פוטרמן:

„אני מודה לכם שהזכרתם את שמי בהתייחסכם לסיפור על ה־קצין הישראלי הבכיר, ששתה כוס קפה בנמל־התעופה של ביירות, בעת הפשיטה של צה״ל שם. על־מנת שהסיפור יהיה שלם, ושלא ייווצר הרושם כי נוסף לנזק שנגרם למטוסים וה־לבנוניים נגזלה מהלבנונים גם מנת־קפה אחת, יהיה נכון לצ־יין שהקצין הישראלי שילם עבור הקפה שקיבל במיזנון.

„המיזנונאי בנמל־התעופה של ביירות, עבד אל־מג׳יד חמדאן, הציג בפני לירה ישראלית אחת, שלדבריו ניתנה לו על־ידי קצין הקומנדו הישראלי, אחרי שנה־נה מהקפה שהגיש לו.״

מכיוון שידיעה זו, לא פור־סמה, למיטב ידיעתי, בשום מקום מלבד מדור המכתבים שלנו, אני מניח שהיא נלקחה משם ישר לכתבה של לה פיגארו.

מכתב שחבל לגנוז אותו

וממדור המכתבים שלנו, למדורים כאלה בעיתונים אחרים.

מדורים אלה פתוחים בפני קוראים — ובמיוחד אלה הרוצים להגיב על פירסום הנוגע להם. אני יודע שמערכת העולם הזה רואה בפירסום המכתבים ביטוי ליחסי־הגומלין בינה לבין קוראי העיתון, ואני מניח שכך גם מתייחסת כל מערכת־עיתון למכתבים המגיעים אליה.

מובן שלא כל מכתב יכול להתפרסם, ואם הוא מתפרסם — לא תמיד ניתן לפרסם מכתב, עליו לשקול את החלטתו ארוכות, מחליט שלא לפרסם מכתב, עליו לשקול את החלטתו ארוכות, והיטב. הוא חייב לשאול את עצמו: היכן נותר לכותב־המכתב להגיב?

אנו מכירים את הרגשתו של הקורא, אשר מכתבו לא פורסם. כי אנו לא רק מקבלים מכתבים למערכת שלנו, אלא גם כותבים מכתבי־תגובה למערכות של עיתונים אחרים. אם מכתב שלנו אינו מתפרסם, אנו מניחים שלעורך המדור באותו עיתון היו שיקולים סבירים משלו — ומשלימים עם ההחלטה.

אבל יש מכתב אחד כזה, שבכל זאת חבל לי שלא יפורסם. שלח אותו אורי אבנרי למערכת הארץ, וברשותך אפרסם אותו כאן. הוא מתייחס אומנם למה שהתרחש בכנסת, אבל הוא נוגע בנושא שהעולם הזה היה הראשון שחקר אותו וגילה אותו ברבים.

המגבית וקרנות המפלגות

הנה מכתבו של אבנרי:

קשה לי שלא להגיב על מכתבו של ח״כ שמואל תמיר ב**הארץ** מיום 25.7.69.

במכתב זה מספר ח״כ תמיר שגילה את אמריקה, פשוטו כמש־מעו: שביום האחרון של הכנסת גילה שכספי המגבית היהודית המאוחדת והסוכנות מתחלקים בין מפלגות בישראל.

יורשה לי להזכיר לח״כ תמיר כי ביום 22.2.1967 העליתי במליאת הכנסת הצעה לסדר היום על הנושא: „היחסים בין ישראל והתפוצות על רקע ההקצבות מטעם הסוכנות היהודית למפלגות בישראל״ (דברי הכנסת עמוד 1459).

בפתח נאומי זה גיליתי כי באותה שנה הקציבה הסוכנות לתנועת החירות 973,092 ל״י, ולשני פלגי הליברלים 3,033,798 ל״י. בסיום הנאום תבעתי שהכנסת תחליט על הפסקה מיידית של כל התמיכות האלה, ועל חיוב כל המפלגות להצהיר בפני המדינה על כל תרומה המגיעה אליהן מחו״ל.

למרות שבאותם הימים כבר הודח מתנועת החירות, לא הצביע ח״כ תמיר בעד הצעה זו. הכנסת כולה, מהמרכז החופשי ועד מק״י, החליטה להורידה מסדר היום.

יתר על כן היה זה אחד המיקרים הנדירים בתולדות הכנסת שאף חבר כנסת אחד (כולל ח״כ תמיר) לא הציע אף להעביר את ההצעה לוועדה. כרגיל, קופצים החה״כים על הזדמנות כזו, המאפשרת להם לנאום נאום.

גם בכל תקופת כהונתו מטעם תנועת החירות, לא הזכיר ח״כ תמיר מעולם את חלוקת כספים אלה.

ח״כ תמיר גם שוכח להזכיר כי בין המפעלים ה„קונסטרוקטיביים״ של המפלגות, המקבלים עדיין את חלקם מקערת השלל, נמצא „הנוער העובד הלאומי״, השייך להסתדרות העוב־דים הלאומית אשר מנהיגה, ח״כ אליעזר שוסטק, נמנה עם סיעתו.

עתה, כשאנו שקועים בקלחת הבחירות, כדאי בהחלט לחשוב גם על אספקט זה של הבעייה: כספי המפלגות.

מה נכון - ומה לא נכון?

מה נכון?

אתה אומר:

”בהסתדרות נראים אותות של הזדקנות” — **זה נכון.**

”המדיניות שהיא מנהלת נעדרת כח-נעורים” — **זה נכון.**

”מנהיגיה חושבים לפי מושגים של שנות העשרים” — **זה נכון.**

”העולם כבר נמצא בעידן האוטומציה.
ואילו גלגלי ההסתדרות חורקים מעומס של חלודה” — **זה נכון.**

מה לא נכון?

אתה אומר:

”מה כל זה נוגע לי” — **זה לא נכון.**

”אין עוד כח שיוכל לרענן את ההסתדרות” — **זה לא נכון.**

”כל הרשימות דומות זו לזו” — **זה לא נכון.**

”מה כבר יכולה ההצבעה שלי לשנות” — **זה לא נכון.**

עובד צעיר!

הבחירות הם אתגר בשבילך!

נצל את ההזדמנות הניתנת לך! הצטרף לרשימה אשר פועלת בעקביות למען ענין ההסתדרות, חידוש כליה והתאמתה לתנאי ההתפתחות הדינאמיים בעולם ובישראל. לדרכה של ההסתד-רות יש השלכות לחייך היום-יומיים, לקביעת עתידך ורמת-חייך. אל תקל ראש במערכה הנוכחית. למד את הדברים, עיין במצעים של הרשימות השונות, בדוק מה עשו נציגיהם עד כה — ואז יוברר לך כי מקומך הוא אתנו.

לע

תנועת העבודה הליברלית

(ליברלים עצמאיים)

דף תשקיף

אריק שרון במזרח הרחוק

האלוף אריק שרון, שיצא לשנת השתלמות, לא יגביל את השתלמותו לנושאים מופשטים אלא ישתלם בנוש־אים שיהיו לו לעזור בהמשך שירותו הצבאי.

אריק, שיצא למסע הרצאות מטעם ה־„בונד" בארצות־הברית, עומד להמשיך את מסע ההשתלמות שלו, באחת הארצות במזרח הרחוק.

כשיחזור לארץ הוא עומד להשתלם בלימוד השפה הערבית.

פינחס ספיר יוצא למלחמה בזאב שרף

אחרי שנאלץ להיכנע לדעתה של ראש־הממשלה, גולדה מאיר, ולהפסיק את המל־חמה בתוך מע"י נגד משה דיין, מתכוון עתה פינחס ספיר להסתער על מטרה נוס־פת: שר־האוצר, המיסחר והתעשייה זאב שרף.

בשיחות פרטיות מאשים ספיר את זאב שרף אישית בניהול מדיניות כלכלית כושלת שהביאה את המשק הישראלי לקראת משבר חמור, אותו נאלצים להסתיר עד אחרי הבחירות. נראה שספיר מתכנן ליטול לידיו בממשלה הבאה מחדש את תיק האוצר, או להיות סמ־כות כלכלית ומוניטארית עליונה מעל שר־האוצר. מאחר ששרף הוא איש סודה ומקורבה של גולדה, מסתכן ספיר במלחמה זו בהתנגשות גלויה עם גולדה.

למרות זאת לא מן הנמנע שספיר ינצח במאבקו לרשת מחדש את שרף. אחרי הב־חירות לא יהיה מנוס מהנהגת מדיניות כלכלית חדשה, תוך העלאת מיסים קיצו־נית ובליעת כל הבטחות העלאת השכר שניתנו כבר לעובדים. מדיניות בלתי פופו־לארית כזו יוכל לקחת על עצמו לביצוע רק ספיר עצמו.

המצרים לא הצליחו בתיקון תעלת המים

למרות הצהרתו של שר־הביטחון משה דיין, כי צה"ל לא יפריע למצרים לתקן את תעלת מי השתייה לפורט־סעיד, שנפגעה בהפצצת חיל־האוויר, כל עוד ישמרו המצרים על השקט באיזור, לא חודשה עדיין אספקת המים לפורט סעיד דרך התעלה.

בידיעות של כתבים זרים מקהיר נמסר, כי המצרים ניסו אומנם לתקן את התעלה, אולם לא הצליחו לחדש את זרימת המים בה ומי השתייה לפורט־סעיד מובלים עדיין במיכליות.

ביזבוז וחוסר יעילות

ההפוגה בין גמר מערכת הבחירות להסתדרות, לבין התחלת מערכת הבחירות לכנסת, תנוצל על־ידי המערך כדי לארגן מחדש את מחלקות ההסברה והאירגון במטה הבחירות שלו.

צמרת המערך אינה מרוצה מניהול מע־רכת־הבחירות עד כה, ויש הצעה למסור שתי מחלקות אלה לידיו של יגאל אלון, שייהפך על־ידי כך לראש מטה שני של המערך, יחד עם פינחס ספיר, כפי שהיה בבחירות לכנסת הקודמת.

אי־שביעות רצון זו, והתוכנית לשנות את מיבנה המטה, הן שתיים מן הסיבות הבלתי־רשמיות שהניעו את ראשי המערך להודיע על צימצום מערכת־ההסברה לארבעה שבועות בלבד.

תוך כדי כך, יושמעו האשמות פנימיות על ביזבוז כספים, ועל הוצאת חמישה מיל־יון ל"י במקום שני המיליונים שהוכרזו עליהם.

מסע בארצות מוסלמיות

משרד־החוץ ייזום מסע־הסברה מיוחד אצל הממש־לות המוסלמיות, שעימן מקיימת ישראל קשרים מדי־ניים, כדי להביא לתשומן ליבן את העובדות שמאחורי הצתת אל־אקצה.

מאמץ מיוחד יושקע בהסברת הפרשה בתורכיה ואיראן, וכבר הוטל על שליחים מיוחדים לצאת לארצות אלה.

ממאבק השפכים לראשות העיר

עורך־הדין חנניה גיבשטיין, מי שהתפר־סם כשעמד בראש תושבי ראשון־לציון ב־מאבקם הציבורי נגד חברת „מקורות" לסי־לוק מכון השפכים מגבולות עירם, מתכוון לנצל את האהדה הציבורית לה זכה ולי־הציג את מועמדותו לראשות עיריית רא־שון־לציון.

גיבשטיין יופיע כנראה בראש רשימת הגח"ל בראשון־לציון במקומו של נעמן בלקין, שעמד עד כה בראש הרשימה.

שידורי פירסומת לישראל בטלוויזיה הקפריסאית

תחנות הטלוויזיה של קפריסין החלו ל־אחרונה לשדר סירטוני פירסומת ישראליים.

לכאורה מכוונים שידורים אלה לתושבי קפריסין עצמם, שכן החברות המפרסמות, כמו תדיראן ואמקור, מפיצות את מוצריהן בשוק הקפריסאי. אולם מאחר שמאזינים רבים בישראל קולטים את שידורי הטלוויזיה מקפריסין, יש בכך מעין שידור פירסומת עקיף לתו־שבי ישראל.

בתי המלון ועסקי הנופש בקפריסין כבר תפסו אמצעי זה, והם מפרסמים בשידורים באנגלית של התחנה הקפריסאית שיקופיות פירסומת לעסקיהם, המדברות ישירות על אפשרות של בילוי חופשת ראש־השנה וסוכות בקפריסין.

בגליון זה

■ בעמודים 8—9 מתפרסמת אחת ה־כתבות המזעזעות ביותר שהופיעו בעי־תונות העברית: קינתו של אב שכול מקיבוץ מרחביה.

■ ספר חדש שהופיע בישראל שופך אור על אחת היחידות הסודיות בצה"ל — הקומנדו הימי. על כך בע' 20—21.

■ בשביל הקוראות — סקירה של הצי־עות מיוחדות במכירה הכללית של סוף־העונה, במדור „עולם האשה", בעמוד 29. אל תיבהלו מהכותרת „מציות" — הכוונה ל„מציאות".

■ ביום השלישי הבא תיבחר מלכת המים לשנת 1969. חלק מן המועמדות תוכל לראות בעמודים 35—37.

מכתבים

■ שונאי המיסגדים

לאור השריפה שפרצה במיסגד אל־אקצה, חושבני שיש עניין מיוחד בקטעים הבאים מתוך דיעות, ביטאון אקדמאים דתיים. קטעים אלו הם מתוך דברים שהושמעו בסימפוזיון, אשר נערך כאן בט״ו בתמוז, תשכ״ז.

● **אלדד:** אני אומר כל הזמן: אם אחת התקוות המסמלות והעמוקות ביותר שהגאולה נסתמלה אצלנו היא בניין בית המקדש, וברור שבית מקדש לא נבנה על־יד מוגרבי, אלא נבנה אותו בהר הבית, אז ברור שהמיסגדים האלה צריכים, כך או כך, באחד הימים להיעלם. וזה איש אינו אומר. ויש פחד. אז אומרים זאת היא פוליטיקה, מטעמי פוליטיקה אסור... הרוב הערבי, אם לא ננהג בהם כימי יהושע ודוד כמו שאנחנו מצווים לנהוג בהם, וכמו שהם היו נוהגים בנו, אילו הם היו מנצחים.

קריאה: או כמו דיר יאסין.

אלדד: או כדיר יאסין. אילמלי דיר יאסין — חצי מיליון ערבים היו במדינת־ישראל, מדינת־ישראל לא היתה קיימת.

● **פלק:** הרגשותי דומות לאלה של ד״ר אלדד, אך, לדעתי, יש להן משמעות אחרת.

● **שלזינגר:** הדבר שהבהיל אותי ביותר היה זה, שטען כי הוא מתנגד לכך שאנחנו נראה אסון במיסגד על הר הבית. הוא היה מתנגד לראות בכך אסון גם אילו היתה כנסייה על הר הבית ולא מיסגד. מבהיל לגלות שהיהדות והחינוך היהודי מובילים לזה, שאנחנו צריכים לראות ברצון, או לא לראות אסון, בעבודה־זרה על הר־הבית. שהרי, גם אם מיסגדים אינם עבודה זרה, קשה לומר זאת על כנסיות קתוליות... אני רואה אסון גדול במיסגד עומד על הר־הבית. אני הייתי רוצה להרוס אותו, אילו היה לי הכוח, ואינני בטוח שאין לי הכוח.

ד״ר ישראל שחק, ירושלים

■ תלונותינו לאו״ם — צביעות

ממשלת־ישראל עושה עצמה לצחוק, שעה שהיא מבקשת כינוסה של מועצת־הביטחון תמיד לאחר שמוגשת בקשה דומה נגדנו על־ידי אחת ממדינות־ערב.

אם באמת יש לנו תלונה כלשהי נגד מדינה ערבית — מדוע אין אנו מגישים אותה קודם, אלא מחכים בכל מיקרה עד שתוגש על־ידי הצד השני? שלא לדבר על העובדה שאף פעם לא כיבדנו החלטות מסויימות של מועצת הביטחון. זוהי צביעות מהולה בחוצפה להתלונן בסניה.

פילוסוף

הגיע הזמן שנחליט: או שאנו מכבדים את המוסדות הבינלאומיים, או שלא — ומספיק עם אותן הצגות המאחזות עיני כסילים בלבד.

אברהם פילוסוף, רמת־גן

■ לא ייתכן שכזוהי רומניה

ברצוני להתייחס למאמר רומניה — כפי שניכסון לא ראה אותה (העולם הזה 1667). אני אדם פשוט, ואינני מתגעגע אחרי המשטר הטוטליטארי, אבל מצב כפי שצוייר במאמר הוא פשוט לא ייתכן — מפני שאז אי־אפשר היה לחיות שם. אני מודה אומנם שברומניה לא הייתי, אבל אני יליד ורשה, ב־1939 הצלחתי „לברוח" לרוסיה, ושירתתי כימעט שש שנים בצבא האדום.

אורליך משה, ירושלים

● הכתבה הנדונה היא דו״ח של אזרח ישראלי יליד רומניה, שחזר לשם לביקור ודיווח על מה שמצא שם. את התשובה לשאלה, אם אפשר או אי־אפשר לחיות ברומניה, רצוי לשמוע מפי הרומנים עצמם.

(המשך בעמוד 6)

מקום ראשון
בפסטיבל להקות הקצב
הכוכבים הכחולים
בלהיטים:
„שלכת"
„שיר של שלום"
על תקליט „הד־ארצי"
HED-ARZI

הכרז על שביתה
סגור את העסק ולך לים.
במקומך תענה מזכירה אוטומטית בצורת מכשיר תשובה אוטומטי
לטלפון
(גם בשימוש של משרד הדואר).
להשיג אצל
רדיו—דוקטור, שרות להקלטה ישראלי
רח' שלום עליכם 18, תל־אביב, טל. 244118.

מכתבים

(המשך מעמוד 5)

מכתב השבוע

חיי הסוהרים — חיי־כלב

שירתתי מיספר חודשים כסוהר בכלא תל־מונד, וברצוני לספר לכם כי חיי הסו־הרים קשים פי כמה מחיי האסירים. אין אסיר שלא מנסה לעבוד על הסוהרים, ולסוהר קשה מאוד להשתלט על כוח גדול של אסירים, המנסים להערים עליו מכל צד. האסירים מסוגלים להביא אותך לידי התפוצצות — ולך אסור כמובן להגיב באלימות, כי אז תתייצב הנהלת בית־הסוהר נגדך. זה — אשר לסוהרים פשוטים. הקצינים, לעומת זאת, מכים אסירים לעיתים לא נדירות. מלבד זה אפשר גם לענות אסיר בלי מכות. למשל: לכבול ידיו באזיקים מאחורי גבו, ולמתוח את הידיים לאחור כלפי מעלה לזמן ממושך.

בכלא תל־מונד עובדים רוב הסוהרים 24 שעות רצופות, ונחים 24 שעות. אולם מ־24 שעות המנוחה נשארות להם למעשה רק 19 או 17 — זמן לא מספיק כדי להשתחרר מהמתח ולהירגע. מישמרת לדוגמה אצלי היתה: ארבע שעות כעוזר לסמל חצר, אחר־כך ארבע שעות שמירה על המיגדל, אחר־כך ארבע שעות שמירה על הגג. וכך גם בלילה. וכל זה — בקרב עשרות אסירים שלא גורעים ממך עין לרגע, ולצד סוהרים טירונים שהתקבלו לעבודה מבלי שעברו בכלל קורס סוהרים, בגלל המחסור החמור בכוח־אדם. ובנוסף לכל העבודה הקשה הזו, מתייחסים אליך המפקדים בקשיחות, מפעילים את הוראות המישמעת בצורה החמורה ביותר, ומקשים עליך.

אשר לפרשת הנער שהתאובד או התאבד, לידיעתכם, שאם איזה סוהר שיקר בעדותו, הרי שהוא עשה זאת במיצוות הממונים עליו — אחרת היה עף מהשירות כמו טיל.

סיפור בפני עצמו הוא פרשת החובש בכלא תל־מונד. לעיתים קרובות הוא היה עסוק בשלושה תפקידים: מלבד עבודתו כחובש, היה גם חייב להתרוצץ כל היום ולפתוח את השער הגדול של הכלא והשער של החצר הפנימית, וכן עסק בתפקיד נוסף — כיומנאי.

אלו הן אחדות מהסיבות לכך שרוב חברי, ששירתו אתי, התפטרו מתפקידם, כמוני. האשמה כולה — בהנהלה.

מאיר שפירא, חולון

„העולם הזה" — בדנית

אני שולחת לכם בזאת את העיתון הדני סונדאג אקטואלט. בשערו מופיע תצלום שער העולם הזה (1659), שבו התפרסמה הכתבה על המארחות הסקנדינביות המגיעות לישראל ומתגלגלות לזנות. מייד לאחר ה־

השער ב„סונדאג אקטואלט"

תיאטרון דגן מציג:

מצעד פזמוני השנה

מבחר הלהיטים מכל מצעדי הפזמונים העבריים של גלי צה"ל והגל הקל לשנת תשכ"ט

בהשתתפות:

אריק איינשטיין · הצ'רצ'ילים · אלכסנדרה · דני גרנות
שלישית · התאומים · גבי ברלין · עמי שביט · מוטי פליישר
יגאל בשן · שולה חן · אפי וויס · רפי גינת · אופירה גלוסקא

צמד זמרי הזהב

מגיש: מני פאר — ניהול מוסיקלי: שמעון כהן

יום א', מוצאי ראש השנה תש"ל, 14.9, בשעה 9.00

ב„היכל התרבות"

להלן רשימת הפזמונים שיושמעו בערב.

נא לגזור ולדרג מ־10 עד 1 ולשלוח ל: תיאטרון דגן, רח' נצח ישראל 9 תל אביב עבור „מצעד פזמוני השנה" (לא יאוחר מה־5.9.69). בין המדרגים יוגרלו תקליטים.

אין לי יותר מה לומר
ערי הגדה
שיר לאלמונית
שנינו מאותו הכפר
יחד לתמיד
שיר ב־ בתים

כבר אחרי חצות
הפרח הלבן
צמד חמד
פונדק האהבה
בן ציון המשוגע
אני אוהב אותך

אוריה
מה אברך
שיר ערש 69
החיים היפים
הייתי נער
חורשת האקליפטוס
מכופף הבננות

בית הערבה
פראג
הגר
בדרך חזרה
טבריה
יום א' בשבוע
על כפיו יביא

מבצע "מכל קצות הארץ" משולם לתושבי כל עיר ומושבה בארץ לקנות ב"סלון מרכזי"

לא יתכן?

אצלנו עובדה שכן!!!

מבצע הנחות על מקלטי טלויזיה ומכונות כביסה

מ־200 ל' עד־400 ל'

סלון מרכזי

תל־אביב, רח' בן־יהודה 32, בנין אל־על, טל. 58671-58512 חניה ללא תשלום

פירסום בהעולם הזה פורסם בעיתון הדני תרגום מלא של הדברים, וכן תגובתה של גיבורת הסיפור, אולה אגרגורד. אגב, בדנית אין ה„ג" נשמעת, כך ששמה מבוטא „איירגור."

עלי כהן, דנמרק

תחרות הצילומים

אני שולח לכם בזאת צילום לתחרות ה־

תמונת השבוע

צילומים, ומציע את הכותרת: „הציויליזציה הולכת איתו לכל מקום."

מתי חלילי, משמר־העמק

● תמונת השבוע מזכה את הקורא חלילי בפרס של 10 ל"י.

כל הכבוד — לנהג האדיב

ברצוני להודות מעל דפי עיתונכם לנהג מכונית שברולט, שאת מספרה אינני זוכר — ואשר עזר לי לבלות את חופשתי ה־קצרה בצורה הטובה ביותר.

ביום שישי, 15 לחודש זה, עמדתי ב־צומת הכפר הירוק בדרכי מן הדרום לעמק. לפתע עצרה מכונית. הנהג אמר שהוא נוסע לחיפה. נכנסתי ואמרתי לו שאני צריך להגיע ליקנעם ושיוריד אותי בדרך. הייתי הרוג מעייפות, ונרדמתי. כשהתעוררתי — הייתי במרכז יוקנעם. הנהג עשה את כל הסיבוב סביב הכרמל כדי להביאני למושבה. הייתי כה נדהם שלא הספקתי להודות לו.

ביליתי נפלא. תודה.

משה כהן, צה"ל

נהגים ונהגות — התנדבו!

מיחא — מחנכי ילדים חרשים — קוראת בזאת להתנדבותם של נהגים ונהגות לשם הסעת ילדים חרשים ממקומות מגוריהם בסביבות תל־אביב, לתחנת מיחא ברחוב בוגרשוב 64 בתל־אביב. כאן מקבלים ילדים פעוטים אלה, בגיל שנתיים עד חמש, הדרכה וטיפול לקראת כניסתם לבית־ספר. כל ילד חרש יכול לרכוש דיבור גם בגיל הרך, בתנאי שיקבל שיעורים מיוחדים מ־מורים בעלי הכשרה מיוחדת.

נהג או נהגת מתנדבים מתבקשים להתקשר בטלפון 231518 לגב' ראובני, העובדת הסוציאלית במיחא, בשעות 8.00—16.00, או לכתוב לפי הכתובת: מיחא, בוגרשוב 60, תל־אביב.

חן חן!

ראומה ויצמן, יו"ר ועדת התחבורה, „מיחא", תל־אביב

● טעות לעולם חוזרת:

לבית מלון חדש בתל־אביב דרושים: חדרניות, מגישות, עובדות מטבח, פקידי חבלה, נערי שרות (בל בויס). —

(מעריב, 12.8.69)

נ. בן־חיים, קיראון

קוראים השולחים מכתבים, מתבקשים לנסח אותם בקצרה. עדיפות תינתן ל־מכתבים קצרים.

זכות קדימה תינתן למכתביהם של קוראים המצרפים תצלומיהם למכתבים.

קנה לידידך את אשר היית קונה לעצמך!

שי לחגים - מבחר משקאות שטוק

שטוק - יצרן הברנדי הגדול בעולם

STOCK '84 שטוק

פרסום ר.ד.ר נתניה צילום ו. מוטון

„הגזירה"

משארו מקומות אחדים במחזור ה־21 של הסמינר היחידי בארץ, המכשיר ביסודיות במשך שנה אחת במקצועות הנ"ל:

* תפירה וגזירה סלונית וקונ־פקציונית;
* דיגום (מורליזציה) מקיף ומושלם;
* פדגוגיה, מלאכת יד, מניפולציה, טקסטיל וכו'.

קיימים קורסים חצי־שנתיים ול־4 חודשים.

המנהלת: ב. גרודזנסקי
מחברת ספרי לימוד „הגזירה"
תל־אביב, שדרות עמנואל 19 (ע"י ז'בוטינסקי).

אוטובוסים: 4, 5, 7, 14, 18, 20, 21, 22, 61, 62, 64, 92.

ערב
פאראפסיכולוגי
עם
חנן אברהם
בהרצאה על:
גלגול נשמות

ההרצאה תלווה בניסויים היפנוטיים שמטרתם להחזיר את המהופנט לגלגולו הקודם.

בבית סוקולוב, ביום חמישי ה־28 לאוגוסט, בשעה 8.30.

לחיילים הנחה.

בשלישי ליולי השנה נהרג בביקעת הירדן, בעת היתקלות עם מחבלים, סמל צה״ל דויד כרמלי. לרבבות אזרחים במדינה היה הסמל כרמלי עוד שם בעיתון, עוד טיפה בכוס־הדמים. לבני משפחתו — בניו, הוריו, ואשתו שהיתה בחודש השמיני להריונה — היה דויד כל עולמם שחרב.

בעמודים אלו רואה „העולם הזה״ חובת־כבוד לעצמו להגיש את קינתו של האב השכול.

דויד, בני, בני...

— מאת שמואל כרמלי —

לפני שבוע ימים נולד לדויד שלי, לדוידל שאיננו, בנו השלישי. דויד לא יראה אותו לעולם, והילד לא יכיר אף פעם את אביו. כלתי מרים היתה בחודש האחרון להריונה, כשבאו להודיע לה שבע־לה נהרג. היא קיבלה הלם. לא דיברה עם אף אחד במשך שבוע ימים ולא עזבה את הבית עד הלידה.

הילד הגדול, שחר, לא מצא לו מקום בחדר מאז שאביו איננו. „עצוב לי בחדר,״ הוא אומר כל הזמן ובורח החוצה.

רק הילדה אילת, בת השלוש, עדיין לא מבינה. מרים ניסתה להסביר לה שאבא לא יחזור יותר, שאבא נשאר במלחמה. אבל הילדה לא רוצה להבין. היא יושבת ומחכה לו על המירפסת.

גם אסתר, אשתי, לא יכולה להשלים. היא נושאת איתה בתיק גדול את כל התמונות של דויד מאז נולד, ומראה אותם לכל אחד. היא בוכה ובוכה ושואלת, כמו כל אם שכולה, למה הוא מת. למה דווקא דויד שלה.

רק אני ושני אחיו של דויד מנסים להש־לים עם העובדה. אבל גם אנחנו — השכל מבין, והרגש לא מוכן להשלים.

★

אני זוכר את הרגע הנורא כשהודיעו לי. יצאנו באותו בוקר לפרדס. אני וארנון, בני הצעיר. אנחנו עובדים יחד ב־פרדס כבר הרבה שנים. בתשע בבוקר הגיע מזכיר המשק עם האוטו. ברגע שראיתי או־תו מרחוק בין העצים — ידעתי. הידיים התרוממו לי מאליהן: „זה דויד,״ אמרתי. המזכיר הניד בראשו.

חזרנו עם האוטו למשק. היינו צריכים להודיע לאסתר. הלכנו למקום העבודה שלה בלול.

אף אחד מאיתנו לא רצה לקחת על עצמו להודיע לה. רק אחרי שעה הגיעה החברה הטובה שלה, והיא עשתה זאת. מאז לא חזרה אסתר לעבודה. היא נמצאת כל הזמן בתל־אביב, עם אשתו של דויד והילדים. אי־אפשר להכיר אותה. היא היתה כזו אשה מלאת מרץ, השתתפה בכל הצעדות. היתה הרוח החיה בלול. תמיד חשבה על חידו־שים וייעול. עכשיו היא לא חושבת על שום דבר. רק על הבן שנפל.

★

דויד יצא למילואים ב־8 ליוני. בע־צם הוא היה יכול להשתחרר הפעם מ־השירות, כסטודנט לפני בחינות־הגמר — אך לא רצה. „אני רוצה להיות יחד עם החבר׳ה,״ אמר. „כך טוב יותר ובטוח יותר, כאשר אתה יכול לסמוך על החבר שלך, שאותו אתה מכיר.״

ביום ראשון, ב־30 ליוני, הוא חזר ליום חופש. יחד עם אשתו הוא השתתף בחגיגת־הגמר בבית־הספר שלה. דויד עצמו לא עבד כבר כמורה, בשנה האחרונה עבר לעבוד באוניברסיטה. מרים ביקשה שיישאר בבית עוד יום, אבל הוא סירב. „הרי אני דופק

הוא עלה לארץ כחלוץ, בנה אותה, הקים בית, ושיכל

בודד בקוטג׳ הדומם בקיבוץ

— מאת ציפורה עצמון —

בדירת קוטג׳ מודרנית בקיבוץ מר־חביה, קיבוץ־הדגל של השומר־הצעיר. בחוץ היה יום לוהט, אופייני לעמק יזרעאל. מישטחי־הדשא הנרחבים היו ריקים מאדם. הקיבוץ ישן את שנת הצהריים שלו. ה־חברים נחו בחדריהם.

רק שמואל כרמלי, האחראי על הפרדס ב־קיבוץ הגדול, לא ישן. מאז מות בנו הוא

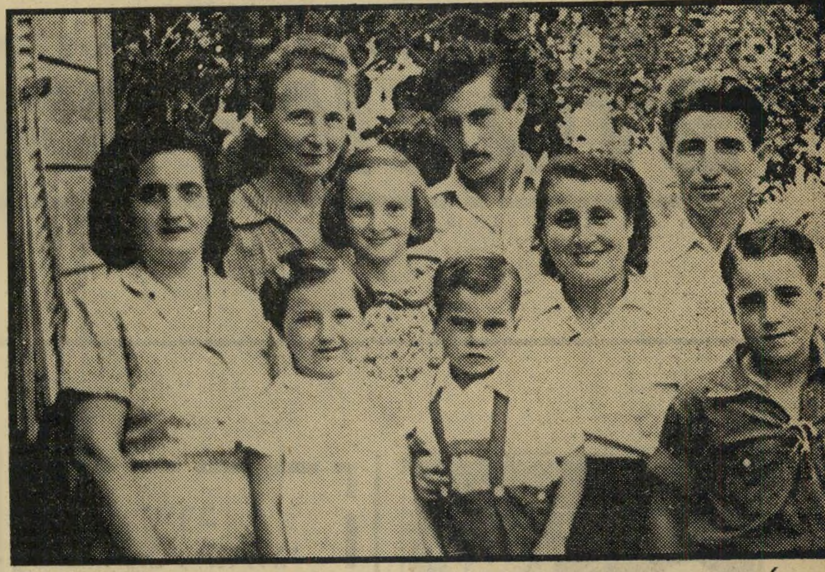

משפחת כרמלי הצילום המשפחתי המסורתי — בימים המאושרים, לפני שהמשפחה ידעה שכול מהו. במרכז — דויד ז״ל. מימין — אביו שמואל. בין שניהם — האם אסתר. למשפחה יש עוד שני בנים, צעירים מדויד.

מבלה את שעותיו הפנויות ישוב בכורסה, בחדרו המרוהט בפשטות ובטעם. הגבר נמוך־הקומה וכסוף־השיער, בעל העיניים הטובות והאדומות, אותן הוא מוחה מדי פעם בכף ידו, ישב מול תצלום הבן, שקוע בהירהו־רים.

עבר גם הווה משמשים אצלו בעירבוביה. הוא הירהר באשתו, אסתר, השוהה בתל־אביב ליד מרים כלתה, אלמנתו של דויד. הוא הירהר בבנו שנפל; ובכל דרך חייו. מהרהר — ומספר.

אין זה סיפור מיוחד במינו. להיפך, זהו סיפורו הרגיל של החלוץ הקלאסי שעלה ל־ארץ, בנה אותה, הקים לו משפחה, עבר ארבע מלחמות בחייו — ושיכל את בנו.

★ ★ ★

מכנסי־חאקי במקום קאפוטה

כאשר היה שמואל זילברגלד בן שמו־נה, נפטר אביו, חייט בעיר לודז שב־פולין. בבית נותרו חמישה ילדים, אותם היתה צריכה האם לפרנס. שמואל הקטן לא למד בבית־ספר אף יום בחייו. רק בחדר.

בן 17 נהיה ציוני, הצטרף לתנועת ה־חלוץ. היתה זו מהפיכה. הוא קיצץ את ה־פיאות, החליף את הקפוטה במיכנסי חאקי וחולצה כחולה, והלך לאסיפות במקום לבית־הכנסת. באחת האסיפות פגש חלוצה גלהבת בשם אסתר, גם היא מבית מסורתי. כשהת־חתנו, בירכו איש את רעהו בברכה המסור־תית: לשנה הבאה בירושלים. ב־1929 הת־גשמה הברכה. שמואל ואסתר זילברגלד — כרמלי לעתיד — עלו לארץ־ישראל.

על ארץ־ישראל היה לשמואל ואסתר מו־שג מעורפל למדי, תערובת של סיפור ה־חדר וסיפורי החלוץ, מעין קאליידוסקופ של חשמונאים ובני־נוער יהודיים, בני־חורין זקו־פים וחזקים, עובדי אדמה — ולא חייטים כפופים ליד מכונת־התפירה. על הערבים שמע שמואל מעט מאוד, אם בכלל.

המציאות היתה שונה. שמואל ואסתר הגי־עו לחדרה. נחתו ישר ללב בעיות־העבודה ה־עברית. את רוב זמנו, אותה שנה, בילה שמואל בלישכת העבודה, בתור ליום עבודה בפרדס. פועל יהודי מאורגן באיגוד המיק־צועי קיבל אז 20 גרוש ליום. הפועל הערבי דרש תשעה גרוש בלבד.

בין ביקור בלישכה למישנהו, השתתף ה־חלוץ הצעיר במישמרות ליד בתי הפרדסנים היהודים שהעסיקו ערבים.

★ ★ ★

קדחת, מאורעות, כופר־הישוב

אחרי שנה זכה שמואל לעבודה קבו־עה בפרדס בחפציבה. חמש לירות ל־חודש ודיור במקום. שם גם נולד דויד בכו־רו. חברו היחיד של הילד היה בנו של ה־שומר הערבי במקום, מוחמד, שנולד בדיוק באותו החודש כדויד.

בשנתם השלישית בחפציבה נתקפה כל ה־משפחה קדחת. ד״ר קורץ, הרופא המפורסם של חדרה, היה בא אליהם רכוב על חמור לפחות פעם בשבוע. באחד הביקורים הודיע להם כי עליהם לעזוב את המקום ולעבור לחדרה, אחרת ימות דויד הקטן.

הם עברו לחדרה. שמואל ניסה מזלו כ־פועל בנין, נכנס שוב למעגל המוכר של לישכת העבודה והמאבק על עבודה עברית.

הוא זוכר בבירור עד היום את השביתה המפורסמת נגד הקבלן קונגרצקי, שהעסיק את הפועלים הלא מאורגנים — דהיינו ה־ערביים.

שנה אחרי זה פרצו המאורעות. דויד היה אז בן חמש בלבד. בפרדסים שליד חדרה נשחטו יהודים. אמהות התחלחלו כל אימת שלא ראו את ילדיהן במשך עשר דקות. הוכרז על כופר־הישוב לרכישת נשק להגנה. ליד תחנת־ההתרמה בחדרה עמד תור ארוך. רכושה של אסתר הסתכם בטבעת הנישואין שלה ובטבעת זהב נוספת, אותה קיבלה ב־מתנה מאמה. גם היא עמדה בתור, שמואל שמר באותו זמן בפרדסים ליד המושבה.

★ ★ ★

המשפחה ניספתה באושוויץ

בשנת 1941 הגיעו לאוזניו של שמואל השמועות הראשונות מן השואה. היו אלה ידיעות קטועות, מרוחקות מן האמת ה־נוראה. אך גם בהן היה מספיק כדי לעורר את דאגתו לבני משפחתו שנשארו בלודז. הוא זוכר כאילו היה זה אתמול, את הסי־פור הראשון ששמע. דויד בנו היה אז בן עשר, והסיפור היה אודות ילד בגילו, שניסה לגנוב כיכר לחם בגיטו וחיל גרמני הרג אותו במקום. שבוע אחרי כן נסע שמואל לסרפנד כדי להתנדב לבריגדה היהודית.

סירבו לקבלו. הרופא הצבאי קבע שלחייס מלודז יש פלטפוס. שמואל הפעיל פרוטק־ציה, הלך להסתדרות ולסוכנות היהודית, ול־בסוף נתקבל. הוא נשלח למצרים, עבר את טוברוק והגיע למונטה־קאסינו באיטליה.

כתום מלחמת העולם החלו להגיע לאיטליה ראשוני הפליטים ממחנות־הריכוז, ויחד איתם האמת האיומה. באחת מרשימות הפליטים גי־לה שמואל את השם שלום זילברגלד. הוא קיבל פאס, עבר במחנות הפליטים, ולבסוף מצא את אחיו בפירנצה.

אז שמע לראשונה כי שלום ואח אחד נו־סף, ישראל, היו היחידים ששרדו מכל המש־

האב והאם הוריו של דויד ז״ל, שמואל ואסתר, בעת טיול ברחבי הארץ. שני ותיקים שעמלו וטרחו כל ימיהם, והאמינו, לשעה קלה, כי אכן הגיעו אל המנוחה ואל הנחלה. אך המציאות האכזרית באה וטפחה על פניהם.

בזה את החבר שלי, שצריך לצאת לחופשה מחר,״ הסביר.

למחרת בבוקר הוא יצא עם כיתתו לסיור. אחרי חצי שעה נכנסה הכיתה לאש מרגמות פיתאומית. היו כמה פצועים והרוג אחד — דויד שלי.

כשלפני שבועיים נכנסה מרים לבית־החולים ליולדות, סירבתי לנסוע אליה. החלטנו אחרי האסון, שאם ייוולד הבן, יינתן לו השם דויד. אך ברגע האחרון הודיעה מרים שהיא לא תוכל לעמוד בכך. שהילד יזכיר לה תמיד את דויד שלי. אז לא נסעתי, כדי לא ללחוץ עליה. לבסוף היא שינתה את דעתה, והילד קיבל את השם דויד.

★

כשנודע במשק שדויד נפל, באו אלי החברים ולחצו לי ידיים. כל אחד הרגיש צורך להגיד משהו. אני לא מאשים אותם. זוהי שיגרה. היו גם כאלה שאמרו מילים גדולות: על העם ועל המולדת. שוב, אני לא מאשים אותם. גם זאת שיגרה.

איך אני יכול להסביר להם שבשבילי נהרס כל העולם?

בחוץ נמשך הכל כאילו לא קרה כלום. בגבולות יורים. במשק מתווכחים על הבחירות. אני יוצא כל בוקר לעבודה בפרדס, כמו כל השנים. אני הולך לחדר־האוכל ופוגש את החברים הוותיקים, לפעמים את מאיר יערי בעצמו. ואני חוזר בסוף לבית הזה, הבית היפה, שפעם אפילו לא חלמנו על דבר כזה.

ואז אני לבד. אז יש לי הרבה זמן לחשוב, ואני עובר שוב ושוב על כל החיים, על החרדה, על המאורעות, על המלחמות, על הדברים הקטנים שצצים פיתאום בזיכרוני.

★

אומרים לי שבני נפל בעד המולדת, בעד חיינו, בעד חיי ילדיו. אבל אני יושב וחושב על דבר אחר: איפה עשינו את הטעות? איפה לא היינו בסדר? איפה לא הייתי אני בעצמי בסדר?

האם היה זה כבר בהתחלה, כאשר נלחמנו על עבודה עברית, בימינו הראשונים בארץ? אולי אפשר היה אז למצוא שפה משותפת עם הפועלים הערבים? הלא גם הם ביקשו רק יום עבודה ופת־לחם לילדיהם.

או אולי היה זה בימי מלחמת־השיחרור, כאשר נוצרה בעיית הפליטים, הרודפת אותנו עד היום? אולי לא עשינו מספיק אז?

איפה החמצנו את ההזדמנות הגדולה? האם היתה לנו בכלל הזדמנות?

כך אני יושב וחושב, ואני חוזר שוב ושוב לאותה מסקנה נוראה: דויד שלי נפל חינם. דויד, וכל הדוידים כמוהו. אם היינו מבינים, אם היינו חושבים על זה מראש, היה דויד שלי חי היום. ואסתר אמו לא היתה כלי שבור, וילדיו לא היו יתומים.

★

הגעתי לקיבוץ לפני 18 שנה. ויתרתי על המשק הפרטי שלי בחדרה, שהתחיל לשגשג. עמדנו לעבור ממש אז מן הצריף לבית של שלושה חדרים. הכל היה כבר מוכן — ואז החלטתי לעבור לקיבוץ. דויד שלי הקדים אותי, הפך לקיבוצניק לפני. ישר מן הצבא הוא הצטרף לגרעין הראל והיה אחד ממייסדי המשק.

בילדותו למד דויד בבית־חינוך של ההס־

(המשך בעמוד 10)

בה את בכורו

שמואל ודויד האב ובנו בצעירותם. שמואל, מצטלם בגאווה עם בנו בכורו.

פחה הגדולה. שלום החליט להגר לבראזיל. היתר ניספו באושוויץ.

שמואל חזר לבד לארץ. הוא לא הספיק להניח את נשקו — וכבר גוייס לצה״ל. לאחר מלחמת העצמאות, חזר למישקו בחדרה. עתה היו לו כבר שלושה בנים — דויד, גדעון, שנולד ב־1940, וארנון, שנולד ב־1946.

לפני 18 שנה עבר שמואל לקיבוץ מרחביה בעמק. במלחמת סיני היה כבר מבוגר מכדי להתגייס. ימי הקרבות עברו עליו בחרדה לשני בניו המגוייסים. אחרי סיני זכה לעשר שנים של רגיעה ממלחמות — עד שפרצה מלחמת ששת־הימים. שוב היו שני בניו במלחמה. כשחזרו בריאים ושלמים — נשם לרווחה.

הוא לא ידע אז כי זכה רק באורכה של שנתיים.

כזה היה דויד

התמונה האחרונה דויד כרמלי ז״ל שבוע לפני צאתו למילואים בפעם האחרונה. עיניים חמות מבט, שפם עבות מסתיר חיוך. אחד מאלה שהתייחסו לחיים ברצינות.

כילד דויד הקטן בחצר בית המשפחה בחדרה, מחזיק גדי בזרועותיו. לידו אחיו הקטן גדעון.

כאב דויד בתל־אביב, נושא על כתפו את בתו אילת בת השלוש וחצי. הזמן: חודש לפני מותו.

עם האשה והאם דויד ז״ל בעת ביקור אצל הוריו במרחביה, חובק בזרועותיו את אשתו מרים (מימין) ואת אמו אסתר.

דויד, בני, בני...

(המשך מעמוד 9)
תדרות. הוא היה ילד חולמני, שאהב לקרוא הרבה. פעם כמעט נדרס על־ידי סוס, כשהלך ברחוב וקרא ספר. מבית־החינוך הוא עבר ל־בית־ספר מיקצועי לחרטות ומסגרות ביגור — וישר משם לפלמ״ח.

כשהיה בן 17 בלבד השתתף בקרב על טירת־צבי.

אני זוכר היטב איך שהוא חזר פעם ל־חופשה, וגם אני שוחררתי אז משרותי ב־צה״ל. הוא סיפר לי, מזועזע כולו, על בריחת הערבים — גברים, נשים, וילדים — מן ה־שטחים הכבושים. „למה זה, אבא?״ הוא שאל. „אנחנו נלחמים על החרות שלנו — לא נגד החרות שלהם. למה הם בורחים?״

★

היום אני חוזר לאותה השאלה עצמה, ושוב שואל את עצמי: למה זה באמת היה כך?

ב־1953 חל הפילוג במפ״ם. דויד עזב את קיבוצו, הראל, ועבר לתל־אביב. מצד אחד זאת היתה מכה קשה בשבילי. אבל רציתי כמובן לעזור לו שיתבסס. הוא פגש אז ב־עיר את מרים והם התחתנו. ממכירת המשק נשארו לי, אחרי החובות, עשרת אלפים לי־רות.

נתתי לדויד את החצי, שיקנה לו דירה, ואת החצי השני נתתי לקיבוץ.

כל פעם שדויד היה בא לביקור, היו בינינו ויכוחים סוערים, שבסיומם נשאר כל אחד מאיתנו באותה נקודה שממנה התחיל: אני האמנתי שדרכנו בארץ היתה נכונה, ודויד טען שלא עשינו ופעלנו מספיק למען ה־שלום.

לסיום — הוא היה תמיד אומר: „תראה, אבא, אתה עוד תשתכנע שאני צודק.״

היום אני חוזר ושוקל מי מאיתנו באמת צדק בימים ההם — אני, שנשארתי נאמן ל־ציונות, או דויד, שהתרחק ממנה? ואולי אף אחד מאיתנו? ואולי שנינו?

★

לפני פרוץ מיבצע סיני התארחתי אצל דויד בתל־אביב. שוחחנו כל היום, עד שעות הערב המאוחרות, על חייו בעיר ועל תוכניותיו. הוא סיים אז את הסמינר למורים והתחיל לעבוד כמורה בבית־ספר יסודי. הוא סיפר לי אז עד מיקרה אחד שקרה לו ל־אחרונה.

„חזרתי מאוחר בלילה מן העבודה, ופגשתי בדרך בחור ערבי משוטט ברחובות,״ סיפר. „שאלתי אותו מה הוא עושה ברחוב בשעה כה מאוחרת, והבחור ענה שהוא מאחד הכפ־רים במשולש. מצא עבודה בתל־אביב, אבל אין לו איפה לגור. שום משפחה יהודית לא הסכימה להשכיר לו חדר. הזמנתי אותו לגור אצלנו, והוא גר כאן עד לפני חודש, עד ש־המשטרה ביטלה את רישיונו והוא חזר לכפר שלו.״

אותו לילה ממש הגיע לדויד הגיוס. הוא יצא מן הבית לפנות בוקר ולמחרת היה כבר בסיני בתוך הקרבות.

היו לנו אז, לכולנו, תקוות רבות לשלום. אך השנים חלפו, והן לא התגשמו.

★

אני חושב לעצמי שכל כך מעט הס־פקתי לראות את דויד לאורך השנים. היה זה בעצם באשמתי. דויד התחיל לעבוד בשתי מישרות, לאחר שגמר את הסמינר, ובנוסף לזה גם ללמוד באוניברסיטה. אני שקעתי ב־עבודתי בפרדס. נידמה היה לי שכל המשק עומד על כתפי, ואם אעדר ליום אחד, יקרה אסון. חבל שלא ביקרתי אותו יותר. אני ה־אשם בכך, לא הוא.

אותו אני לא יכול להאשים. היו לו חיים כל־כך קשים — תמיד בחובות, שתי מישרות, הלימודים באוניברסיטה. היינו נפגשים רק פעם בכמה חודשים. מאז שהתחיל ללמוד ב־אוניברסיטה, לפני ארבע שנים, הוא התרחק מכל פעילות ציבורית. גם אני שקעתי כולי בעבודתי בפרדס הקיבוץ, ודאגות היום־יום ציננו את ההתלהבות הפוליטית והציבורית של שנינו.

אבל היום אני שואל את עצמי אם צדקנו בכך, כשוויתרנו על המאבק. האם היתה הצ־דקה לבנות את החיים כאילו לא קורה כלום — בעוד שהמלחמה עמדה כל הזמן בפתח? נכון שזה מה שקרה לרוב האנשים בארץ. כולנו נכנסנו לשיגרת הקיום, הפסקנו לחשוב על הבעיות היסודיות של חיינו, על היחסים עם הערבים. אבל היום אני חושב לעצמי, ש־לוא היינו מקדישים לכך יותר מחשבה אז, להשגת השלום, ייתכן שפני הדברים היו נר־אים אחרת.

ייתכן שדויד שלי היה היום בחיים.

הקדם משלוח ברכותיך לחג
ברכה טעימה, ברכה שמחה,
ברכה בעלת ערך
יינות, ברנדי וליקרים של
כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

משקאות כרמל מזרחי - חבילות שי לידידך בחוץ לארץ
אפשר לשלוח: לארה״ב, לאנגליה, לאוסטריה, לשוויץ, לאיטליה, לבלגיה ולהולנד.
תשלום בלירות ישראליות. לטלפון למספר 51794 תל־אביב.

„העולם הזה״, שבועון החדשות הישראלי •
המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תא־דואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • בית־דפוס משה שהם בע״מ, תל־אביב, רח׳ פין 6 • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע״מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא־לאור: העולם הזה בע״מ.

הנדון:

הקומה החמישית

האזרח הנורמלי אינו רוצה לשמוע על ההסתדרות. הוא מפהק כשמזכירים לו את שמה.

לשווא טרחו פירסומאים, יחסני־ציבור וזרזירי־עט למיניהם, שכירי המפלגות הזקנות, לעורר בציבור מינימום של התעניינות בבחירות אלה. נדמה היה כי גם הם פיהקו בשעה שניסחו את המודעות והנאומים.

האסיפות של המפלגות היו ריקות. המודעות לא עניינו איש. רבים לא הסתכלו אף בשידורי הטלוויזיה.

במידה שהאזרח מתעניין בכלל בבחירות לוועידת ההסתדרות, הרי רק מפני שהוא רואה בהן חזרה כללית לבחירות לכנסת.

★ ★ ★

מה מקורו של שיעמום כללי זה? מניין אדישות טוטאלית זו בבחירות המקיפות כמחצית אזרחי ישראל?

הסיבה הבולטת ביותר היא זו:

אין האזרח מאמין כי הבחירות ישנו משהו. אין הוא מאמין שבכלל ניתן לשנות משהו.

ההסתדרות נראית לו כייצור מאובן מימי קדם, שלא ניתן להזיזו בכל צורה שהיא. השילטון בה מבוצר, ומחוסן בפני כל פגיעה. השליטים, שלא השתנו במשך שני דורות, דבוקים למכשירי־הכוח.

למפלגת העבודה, הרואה בהסתדרות רכוש פרטי שלה, מובטח רוב מוחלט בכל מחיר. לגרורותיה — גח״ל ול״ע — מובטחים כמה אחוזים נוספים, וכלל לא חשוב כמה.

אם אי־אפשר לשנות, לשם מה לטרוח?

★ ★ ★

האם באמת אי־אפשר לשנות את ההסתדרות?

אין דבר בעולם שאינו ניתן לשינוי.

מה שנעשה בידי אדם, יכול האדם לעשותו מחדש.

בתנאי אחד: שהוא מבין את מהות הדבר.

נדמה לי כי האגדה בדבר אי־היכולת לשנות את ההסתדרות נובעת קודם כל מכך שאיש אינו יכול לתפוס כיום איך נולד יצור משונה זה, מדוע לבש צורה זו דווקא.

ההסתדרות, כמו שהיא כיום, נראית כמשהו בלתי־סביר, בלתי־הגיוני, בלתי־טיבעי. ואיך משנים משהו על־טיבעי, על־אנושי?

לכן חשוב להבין, כי המיבנה המיוחד של ההסתדרות נולד באופן טיבעי לגמרי. הוא היה פרי הנסיבות המיוחדות של זמנו. מאז השתנו הזמנים — ואילו ההסתדרות נשארה ללא שינוי.

אין היא יותר או פחות טיבעית מאשר סירת־מיפרשים צידונית בנמל חיפה, או גדוד של חיילים פלשתיים בכביש אשקלון—עזה.

★ ★ ★

זרים, הבאים לישראל כדי להתפעל מהישגיה הבילעדיים, עומדים משתאים מול פני ההסתדרות.

הם מזכירים את הילד המודרני המשתאה בראותו בפעם הראשונה פאטיפון מיוחד לגמרי, שאינו זקוק לחשמל, שאפשר לסובב אותו בידית.

כזאת היא ההסתדרות: משהו השייך לשנות העשרים והשלושים של המאה ה־20, בפלסטינה (א״י) של ימי המנדאט הבריטי.

באותה תקופה, היתה היישוב העברי מדינה־בתוך־מדינה.

הוא לא יכול היה לחוקק חוקים, ולהפעילם בכוח המשטרה ובתי־הסוהר. הוא לא יכול היה להטיל מיסים, ולגבותם באמצעות ההוצאה־לפועל.

הוא היה זקוק למכשירי־כוח מוסווים, למכשירי־כפייה עדינים ומחוכמים, כדי להטיל מרות.

ההסתדרות היתה בדיוק זאת: מכשיר־כוח ומכשיר־כפייה להפעלת המרות הלאומית בכל רחבי היישוב העברי בארץ.

לא מכשיר־כוח שהוקם נגד רצון בני היישוב, אלא להיפך: מכשיר־כוח שהוקם תוך הסכמה כללית.

הכל הבינו כי יש צורך במרות לאומית, כדי להגשים מטרות לאומיות ולהקים חברה מתקדמת בליבה של ארץ קולוניאלית.

הכל הבינו כי יש לצייד את המרות הלאומית במכשירי־כפייה יעילים.

לא ניתן היה להקים מכשירים כאלה בהסתדרות הציונית או בסוכנות היהודית.

לכן הותקנו מכשירים אלה בתוך ההסתדרות.

★ ★ ★

ערב הקמת המדינה היתה ההסתדרות מצויידת במכשירי־כפייה, שממשלות רבות בעולם יכלו לקנא בהם.

אי־אפשר היה לקבל עבודה, מבלי לעבור את לשכת־העבודה של ההסתדרות.

אי־אפשר היה לקבל טיפול רפואי בתנאים סבירים, אלא באמצעות קופת־החולים של ההסתדרות.

הצבא של היישוב — אירגון ההגנה — היה כפוף להסתדרות. חלקו הסדיר — הפלמ״ח — סר למרות ההסתדרות בלבד. מנהיג ההגנה, אליהו גולומב, ישב בבניין הוועד הפועל וניהל משם את מערכות האירגון.

ההתיישבות היתה שייכת להסתדרות.

חלק ניכר מן המשאבים הכלכליים של היישוב — וגם המיפעלים הגדולים הראשונים שלו — היו מכונסים תחת גג ההסתדרות.

כל זה היווה ביחד ריכוז עצום של כוח. ללא כוח זה, היתה ההנהגה הלאומית נדונה למלא תפקיד של גיבוב מליצות בלבד.

כאשר קיבלה ההנהגה הלאומית החלטה שחייבה את הנוער להתגייס לצבא הבריטי (החלטה השנוייה עדיין במחלוקת) היא יכלה לבצע אותה. מי שסירב למלא את ההוראה, פשוט מצא את עצמו ללא עבודה, ללא פרנסה, ללא טיפול רפואי.

פעולות ה״סיזון״, שנועדו לחסל את כוחם של אירגוני־הפורשים היריבים, תוכננו ורוכזו במשרדי ההסתדרות, ובוצעו באמצעות יחידות־ההגנה של ההסתדרות.

החל בעיתונות וכלה במערכת החינוך, לא היה כימעט ענף של פעילות ציבורית שבה לא מילאה תפקיד שילטוני, מנחה ומכוון.

ושוב: לא נגד רצון היישוב, אלא בתוקף רצונו של רוב בניו.

★ ★ ★

עם קום המדינה, היו כל מכשירי־הכוח האלה צריכים לעבור לידי הרשות הממלכתית.

קופת־החולים היתה צריכה לעבור לידי משרד־הבריאות, ולהוות גרעין לשרות־בריאות ממלכתי — כשם שההגנה הפכה לצה״ל.

מיפעלי חברת־העובדים היו צריכים לעבור לידי המדינה, או לידי העובדים.

קרנות הפנסיה היו צריכות לשמש בסיס למערכת הביטוח הלאומי.

ההסתדרות כולה היתה צריכה לקבל צורה של אירגון־עובדים נורמלי, ליהפך לפדרציה חופשית של אגודות מיקצועיות ארציות.

מדוע זה לא קרה?

קודם כל, מכיוון שכל ביורוקרטיה מתנגדת לחיסולה. יש לה אינטרס משוריין ומבוצר להישאר כפי שהיא, לגדול ולשמון.

שנית, מפני שבהסתדרות היה השילטון המוחלט מסור בידי צמרת מפלגתית, ששילטונה במדינה היה פחות מוחלט. לא היה כדאי לה להעביר את מכשירי־השילטון מן ההסתדרות לידי המדינה.

כך קרה שדויד בן־גוריון, אותו ממלכתן מיקצועי, הלאים רק את ההגנה. הלאמת החינוך היתה, במידה רבה, הסוואה להמשך קיום הזרמים, ובעיקר הזרם הדתי. הלאמת הבריאות והמשק הציבורי לא בוצעה אפילו למראית־עין.

★ ★ ★

כך מהווה כיום ההסתדרות מדינה־בתוך־מדינה.

כמו הסוכנות היהודית, אשר לה הוענק רשמית מעמד של מדינה־בתוך־מדינה, מהווה ההסתדרות כיום אנאכרוניזם אמיתי.

האנומליה הבולטת ביותר של ההסתדרות היא מעמדה הכפול, כמעבידה מס׳ 1 וכנציגת עובדים מס׳ 1. אך זו לא האנומליה העיקרית.

העיקר הוא זה: ההסתדרות אינה תלוייה בחבריה, אלא החברים הם התלויים בה.

השילטון אינו יונק את סמכותו מרצון החברים, אלא ממרכז־שילטוני הנמצא מחוץ להסתדרות. הצמרת עצמה אינה תלוייה באגודות המיקצועיות המקומיות, ואף לא באגודות הארציות, כמו בכל הסתדרות־עובדים אחרת בעולם החופשי.

גופים ארציים ומקומיים אלה מקבלים פקודות מלמעלה, והם משולים למיפקדות של חטיבות וגדודים, המקבלות פקודות מהמטכ״ל דרך שרשרת־הפיקוד.

כל זה היה טיבעי כשהיתה ההסתדרות כולה צבא לביצוע משימות המדינה־בדרך. אך זהו אסון מאז קמה המדינה עצמה.

כי כיום מהווה ההסתדרות ריכוז של כוח שילטוני כאילו־ממלכתי, ללא פיקוח ממלכתי וללא הכרעה דמוקרטית חופשית.

היא מפריעה למדינה למלא את תפקידה, היא גוזלת מן המדינה רבות מסמכויותיה, היא מרכזת בידה חלק ניכר מן השילטון שהיה צריך להיות נתון בידי המוסדות הדמוקרטיים של המדינה.

ומצד שני: היא גוזלת מציבור העובדים את היכולת לנהל את ענייניו באורח דמוקרטי, לפי צרכיו ואינטרסיו שלו.

★ ★ ★

מכאן שאין כל אפשרות לנהל מאבק יעיל על דמות המדינה מבלי להיאבק, בעת ובעונה אחת, על שינוי ההסתדרות.

מאבק זה אינו קל, כי השיעמום האופף את ההסתדרות מהווה, כשלעצמו, חומת־מגן יעילה ביותר לשילטון בה, נוסף על מכשירי השוחד, הטרור והזיוף השיגרתיים.

אין תופעה מסוכנת יותר בחברה דמוקרטית מאשר הסיסמה: ״אי־אפשר לשנות״. כאשר האזרח משתכנע ש״אי־אפשר לשנות״, מתחילה הגסיסה של הדמוקרטיה, ונסללת הדרך לרודנות.

או שנשיג דמוקרטיזציה של ההסתדרות, או שיקרה ההיפך: ״הסתדרותיזציה״ של המדינה, שיכנוע הציבור כי גם במערכות המדינה ״אי־אפשר לשנות״.

לכן יש חשיבות לבחירות אלה, הרבה מעבר למה שנדמה ברגע הראשון. הן יכולות להיות התחלה של ממש לשינוי של ממש.

מאת אורי אבנרי

תמרורים

החלימה • מנסיון ההתאבדות שלה, הזמרת־שחקנית הבריטית **מריאן פיית־פול.** מייד אחרי ההחלמה נסעה מריאן בחברת ידידה, איש להקת האבנים המת־

פייתפול וג׳אגר

גלגלות מייק ג׳אגר, לאוסטרליה, שם שכרו השניים וילה מפוארת „לתקופה בלתי מוג־בלת, כדי לנוח, לנוח, לנוח," כפי שהצהיר מייק.

נעצר • בבברלי־הילס, לאחר תאונת־דרכים בה היה מעורב, השחקן הכושי **ג׳ים בראון,** כוכב הסרט תריסר המזו־המים. בראון, אשר נהג במכוניתו והפך את המכונית שהתנגשה במכוניתו, היכה את הנהג השני שהיה מעורב בתאונה, סירב להזדהות והסתלק מהמקום. הוא נעצר על־ידי המשטרה יומיים לאחר מכן.

התגרשה • בלוס אנג׳לס, שחקנית הקולנוע האמריקאית **קרול בייקר,** מבעלה הבמאי **ג׳ק גרפיין.** מייד לאחר קבלת הגט הודיעה בייקר כי בכוונתה להש־תקע ברומא, כדי להימצא עם הגבר החדש בחייה — אלברטו מונדלו. לזוג החדש יש רק בעייה אחת: מונדלו נשוי, ואשתו מס־רבת להתגרש ממנו, אף על פי שהם חיים בנפרד זה שלוש שנים.

נדקרה • בידה ובכתפה, ואושפזה למשך שבוע בבית־חולים, שחקנית הקולנוע האיטלקיה **פייר אנג׳לי.** עיתונאי רומא שניסו לברר את נסיבות הדקירה, נתקלו בחומה של שתיקה. המשטרה, הנהלת בית־החולים וידידיה של השחקנית, סירבו לד־בר על המיקרה.

נפטר • בחיפה, בגיל 68, עת ליווה את אשתו למקום עבודתה בטכניון, מי שהיה מהנדס ה־עיר חיפה — **ג׳ון ליונל וואטסון.** הוא הגיע לארץ כ־פקיד בכיר במנדט הבריטי, הזדהה עם המיפעל הציוני ו־נשאר בארץ גם אח־רי שהשילטון הב־בריטי נגמר ומילא תפקידים בכירים ב־**שרות המדינה,**

וואטסון

נפטר • בניו־יורק, בגיל 78, מי ש־היה בנו של הממציא תומאס א. אדיסון, המדינאי האמריקאי **שארל אדיסון.** שארל, שלא הלך בדרכי אביו המפורסם, עסק רוב ימיו בפוליטיקה. הוא מונה ב־1939 לתת־מזכיר המדינה לענייני הצי, וכע־בור שנה נבחר למושל מדינת ניו ג׳רסי. בסוף ימיו ניהל מיספר חברות שנשאו את שם אביו.

נפטר • בירושלים, בגיל 79, מי שהיה ראש ישיבת חברון בירושלים, הרב **יחז־קאל סרנא.** יליד ליטא, למד בישיבת סלובודקה ונשא ל־אשה את בתו של ראש הישיבה, רבי משה־מרדכי אפש־טיין. היה מראשוני התלמידים שעלו ל־ארץ והעבירו את הישיבה מסלובודקה לחברון. מאז פטירת חותנו עמד בראש ישיבת חברון. בש־נים האחרונות ניצח על הקמת קריית חברון בירושלים, שתכלול מספר מפעלים תורתיים.

סרנא

היום בו החל הג'יהאד

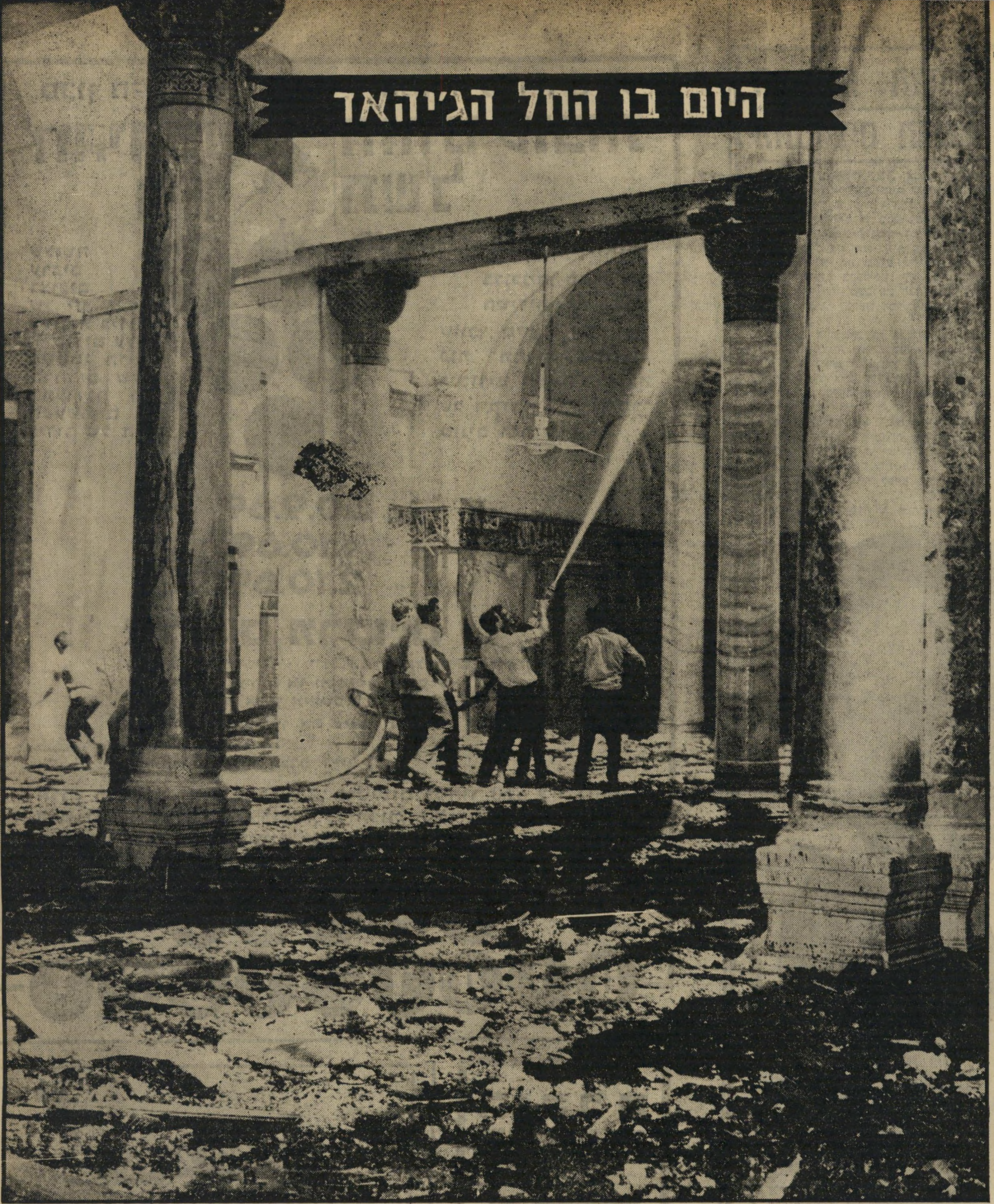

אש בהר הבית

הרבה־הרבה אנשים צריכים להתבייש השבוע.

כל אותם ישראלים שקראו, מייד בהיוודע להם דבר השריפה במיסגד: „זוהי פרובוקאציה של הערבים!”

כל אותם ערבים שזעקו, באותו רגע עצמו: „פשע זדוני של היהודים!”

כל אותם יהודים שהפיצו את הטענה המיפלצתית כאילו תושבי העיר העתיקה הפריעו במזיד לכבאים לכבות את השריפה באחד מקודשי־הקדשים של דתם.

כל אותם מוסלמים שהפיצו את הטענה, המיפלצתית־לא־פחות, כאילו התמהמהו הכבאים הישראליים בכוונה בכיבוי השריפה, כדי שהמיסגד המקודש ייחרב.

באותו רגע, לא יכול היה אף ערבי אחד להיות בטוח כי המיסגד לא הוצת על־ידי מוסלמי, כשם שאף ישראלי אחד לא היה יכול להיות בטוח כי לא הוצת בידי יהודי. והרי אין מחסור בקנאים מטורפים בשני העמים גם יחד.

למרבה המזל — אפשר לומר: ברוך השם ואל־חמד־לאללה — נמנע האסון שיכול להיגרם אילו התאמתה אחת מן ההאשמות האלה. אסון שקשה אף להעלותו על הדעת.

★ ★ ★

לעומת אנשי הזדון משני הצדדים, מטיפי־השינאה וספסרי־הרעל, היו גם כמה קרני־אור בפרשה, שהסעירה את כל העולם, מוסלמי כלא־מוסלמי.

ממשלת ישראל הגיבה במהירות ובסיגנון הנכון. היא עמדה מול הפיתוי להפיץ האשמות בלתי־מבוססות, כדי להילחם בהאשמות הנגדיות. היא הוכיחה שהיא יכולה לפעול באופן אינטליגנטי — כשהיא מכירה בגודל הסכנה, וכשהבעייה היא מעשית ומיידית.

ראש עיריית ירושלים הראה שוב את כישרונו הנדיר לתת אינסטינקטיבית את התשובה הנכונה לשאלות הטעונות חומר־נפץ בעירו.

הנכבדים המוסלמיים בעיר צדקו בקבעם כי היה זה מעשה־הצתה, ולא קצר מיקרי — דבר שנראה ברגע הראשון כעלילה.

השומרים המוסלמיים, שתיארו את המצית, אמרו דברי־אמת, אך שנראה תחילה כאילו הם חוזרים על שמועות זדוניות. הם עמדו על דעתם בגלל החקירות שעברו, ועזרו בכך רבות לפיתרונה של התעלומה.

העיתונות הישראלית, מלבד עטי־הרעל המיקצועיים, שמרה על שיווי־מישקלה הנפשי.

כל אלה מנעו הידרדרות חמורה יותר. הם צימצמו, לפחות במיקצת, את הנזק העצום שנגרם.

הרגשות הדתיים
מתפרצים החוצה

שריפת אל־אקצה וספיחיה הוכיחו שוב את אחת האמיתות הנוראות ביותר של תקופתנו: הרגשות הדתיים הקטלניים ביותר מסוגלים לפרוץ בכל עת בכל מקום.

באירלנד הצפונית נשפך דם בחוצות, במלחמת־אחים בין שתי כתות נוצריות, הלוחמות עתה זו בזו בלהט של ימי־הביניים. שפיכות־הדמים בקפריסין, לא מכבר, היתה בעלת אופי דתי, כשבראש הצד האחד עומד הגמון נוצרי, ובראש הצד השני מנהיגים מוסלמיים.

במרחב מכחישים כל הצדדים כאילו יש להם אידיאולוגיה דתית. שני הצדדים מדברים בשם לאומיות מודרנית, חילונית ואף סוציאליסטית. אולם די בשביב הקטן ביותר כדי להצית תבערה דתית מובהקת, המזכירה את ימי מסעי־הצלב.

כאשר נכבש הכותל המערבי על־ידי צה״ל, במהלך מלחמת־מגן מובהקת, הפך הרב בעל השופר לגיבור היום, ושוללי־אלוהים כמו דויד בן־גוריון ומשה דיין הצטלמו בפוזות דתיות. המאורע תואר לפתע כחווייה דתית עמוקה.

עתה חוזרת תופעה זו במהדורה מיפלצ־

המצית: מייקל דניס ויליאם רוהן

תית בצד הערבי. עבד־אל־נאצר הסוציאליסטי, המטיף ללאומיות ערבית חילונית מוסלמית־נוצרית, הפך לפתע למגן אללה. אל־פאתח, השואף כביכול לכינון קהיליה פלסטינית בלתי־דתית ובלתי־לאומית, קורא למלחמת־קודש להגנת דת הנביא.

★ ★ ★

לציבור הישראלי באה ההתפרצות הדתית־קנאית של העולם המוסלמי כאפתעה גמורה.

במשך השנתיים היה נדמה לישראלי, בעיקבות התעמולה הרשמית, שפרשת ירושלים נסתיימה. הסיפוח עבר ללא תקלות רבות, והיה נראה כאילו אין עוד מיכשול בפני ייהוד העיר. הדיונים במועצת־הביטחון נראו כבדיחה עלובה.

והנה נסתבר, לפתע, כי שם ירושלים וקודשיה עלולים לעורר התלקחות עולמית, שיש בה ללכד את כל העולם הערבי, ואף את העולם המוסלמי. אפילו מישטרים מוסלמיים ידידותיים לישראל — כמו איראן ותורכיה — נסחפו בזרם האדיר של התרגשות עממית.

ברור עתה כי פרשת ירושלים רחוקה מאוד מסיומה. ייתכן שהיא נמצאת רק בתחילתה. די במאורע דרמאתי אחד, כמו השריפה באל־אקצה, כדי להזכיר למאות מיליוני מאמינים מוסלמיים כי העיר הקרוייה בשפתם „אל־קודס״, הקדושה, נמצאת בידי אוייב, בעל דת אחרת.

השבוע הבין כל ישראלי נבון כי אשליה

מכון היין הישראלי ויריד המזרח מכריזים על

חגיגות היין

חוה"מ סוכות תש"ל

שלושה ערבים רצופים של יין, סעודות בידור וריקודים על משטחי הדשא הרחבים של גני התערוכה ובעיר השעשועים והבידור של היריד.

יין חינם יחולק בדוכנים. סוכת ענק חסידית של ברוך שוורץ. מטעמי דגים ועופות. תחרות מלצרים, ריקודים, תצוגה מרהיבה של זיקוקין די־נור. סרטונים היתוליים.

30.9.69
1.10.69
2.10.69

אירועים מרכזיים

- הופעת לואיג׳י — גדול זמרי חלחיטים, תזמורת הזאבים הצעירים או הקוינטט, אריס סאן ותזמורתו, רבקה זוהר, אריק איינשטיין והצ׳רצ׳ילים.
- שמואל שי מראיין את שייקה בן פורת, דידי מנוסי עמוס קינן.
- תחרות בחירת מלכת היין.

ארגון תיאטרון דגן, טל. 229377. כרטיסים במחיר 5.50 ל"י להשיג במשרדים „כנף" טל. 615566 ו„שרותרון" טל. 623971 ובכל יתר המשרדים. מוסדות וארגונים יפנו למשרדים הנ"ל. מחיר הכרטיס כולל שתית יין חינם וכניסה לכל האירועים המרכזיים בחגיגות.

והיין ישפך כמים

הנהלת חשבונות

למד במכון

לביא

בעזרת ספרי

לביא

- קורס בוקר מזורז סוג 1
- קורסי ערב סוג 1, 2, 3
- קורסים למדופלמים

הפתיחה: 4.9.69

תל־אביב, רחוב סמולנסקין 7, מפנת בן־יהודה 90.
רמת־גן, שדרות הילד 21, על־יד קולנוע „אורדע".

נסענו כותבינו...

ברצונינו להביע את תודתינו הלבבית ורגשי הערצתינו, על הטיול הנהדר שבצעתם עבורינו. נהנינו מאוד מכל השרותים שספקתם לנו, מהאיכסון בבתי מלון מצוינים עם שרותים צמודים, מתחבורה באוטובוס נוח שהיה צמוד לקבוצה כל הזמן, מהארוחות הדשנות שהיגשתם לנו ומהבידור המעניין והמגוון בערים השונות שאליהם הזמנתם אותנו כאורחי חברתכם.

משתתפי טיול 392

הטיול הטוב ביותר עם

אירופה טורס

EUROPA TOURS

היא לקוות שהעולם המוסלמי ישכח את ירושלים — היום, בעוד שנה או בעוד חמישים שנה. הרגשות הדתיים עמוקים מדי.

רק הסדר מדיני, שיספק גם את רגשותיהם הדתיים והלאומיים של העמים הערביים, ושיתן להם מעמד סביר בעיר, יכול למנוע בעד ירושלים מלהפוך מוקד למלחמת־נצח בין ישראל והערבים.

★ ★ ★

על רקע זה נראים באור חדש דיבוריהם חסרי־האחריות של הקנאים הישראליים. נראה עתה כי הגישו עזרה ישירה להסתה האנטי־ישראלית במרחב.

ח״כים של אגודת־ישראל, וגם של המפד״ל, הביעו בכנסת לא פעם את התקווה הלוהטת כי בית־המיקדש יקום מחדש. בוודאי לא התכוונו להריסה ולשריפה של האתרים הקדושים המוסלמיים, העומדים במקום המיקדש. הם התכוונו רק להתערבות אלוהית. אך הביטאונים הערביים, שהעתיקו את דבריהם, בוודתי לא עמדו על ההבחנה הדקה.

חברת־הכנסת הדתית של חרות, אסתר רזיאל־נאור, אמרה לא מכבר מעל דוכן בכנסת כי ירושלים אינה מקודשת לערבים אלא בגלל „איזשהו סוס". היא לא תרמה למניעת מלחמת־קודש.

אי־אפשר לקוות שגילוי חשוד נוצרי ירגיע רגשות דתיים אלה. אמר השבוע ערבי ברמאללה: „מה הייתם אומרים אילו נודע לכם לפני עשר שנים כי הכותל המערבי פוצץ בידי אלמונים? האם אנשים כמו מנחם בגין שלכם, או הרבנים הראשיים, היו נרגעים אילו הודיע המלך חוסיין כעבור יומיים כי המפוצץ הוא נוצרי אוסטרלי משוגע?"

★ ★ ★

שריפת המיסגד דומה מכמה בחינות לשריפת הרייכסטאג ולא רק מפני שהמנהיגים הערביים מנסים לנצל את השריפה כפי שעשו זאת הנאצים בשעתו. אלא גם מבחינת אי־האפשרות לשנות דעה אחרי שהשתרשה.

חקירה גרמנית אובייקטיבית, שנערכה בשנים האחרונות, הוכיחה כי הנאצים באמת לא שרפו את הרייכסטאג.* השורף היה אותו איש שהנאצים האשימו אותו — הולנדי בלתי־שפוי בשם מאריוס ואן־לובה, בעל עבר קומוניסטי מעורפל. אולם אפילו קביעה זו, דור שלם אחרי המעשה, לא תשנה את אמונת העולם. בספרי־ההיסטוריה תישאר השריפה כאחד 'הפשעים הבולטים של הנאצים.

הערבים, המבקשים לתאר את הישראלים כנאצים חדשים, בוודאי לא יזנחו את אמונתם כי היהודים הם ששרפו את מיקדשם המקודש ביותר, פרט למיסגדים שבערים מכה ומדינה.

שריפת אל־אקצה פותחת פרק מסוכן חדש במלחמת ישראל—ערב. היא עלולה להצית להבה גדולה לאין שיעור מן הלהבות שכילו את דוכן־המטיפים של צלאח אל־דין, הגיבור שגירש את הצלבנים והחזיר את ירושלים לאיסלאם.

נשים בחצר: השטיחים ניצלו מן השריפה, נשים מקוננות למראה ההרס בתוך המיסגד

---

* בית־הנבחרים הגרמני בברלין נשרף באורח מיסתורי בינואר 1933, ימים מעטים אחרי שהיטלר הגיע לשלטון. הנאצים האשימו את הקומוניסטים, והשתמשו בשריפה כדי לחסל כל אופוזיציה לשלטונם. כל העולם האמין כי השריפה אורגנה על־ידי הנאצים עצמם, למטרה זו.

הגג השרוף: משמאל נותרו רק קורות העץ המעלות עשן

מבט של תמהון: קאדי מתבונן בגג השרוף של המיסגד

מאמצי ההצלה: צעירים ערביים מכבים בעזרת דליי חול

שלוש דתות –
ותקרית היסטרית

תפילה לאחר החורבן: ערבי נושק את הרצפה המפוייחת

מוסה שהבי (60), אחד השומרים ה־מוסלמיים של הוואקף השומרים את המיסגדים בהר־הבית, ניצב על משמרתו ב־שביל המוביל מהר־הבית אל שער האריות בחומה המיזרחית של העיר העתיקה בירו־שלים. השעה היתה 7.15 בבוקר. אותה שעה נראו רק דמויות מעטות ברחבה הגדולה ה־מובילה אל מיסגד עומר ואל מיסגד אל־אקצה, בפינה הדרומית של החומה. היו אלה ראשוני המתפללים המוסלמיים שעשו דרכם אל ומן המיסגדים.

לפתע חלף צעיר מוזר על פניו של מוסה. הוא היה לבוש מכנסי חאקי קצרים, נשא על גבו תרמיל־גב קטן וסביב צווארו היתה כרוכה אפודת מגבת כחולה. בשעה זו של הבוקר, אסורה הכניסה לתחום הר־הבית ל־תיירים ולשאינם מוסלמים. מראהו של הצעיר הבלונדי וגבה־הקומה נראה חשוד בעיניו של מוסה. הוא ניסה לעצרו. תחילה ניסה ה־צעיר לתחוב בידו שטר של 10 לירות. אחר־כך היפנה את גבו אל השומר הקשיש והחל לרוץ בצעדים מהירים לעבר שער האריות, כשהוא משאיר אחריו את אפודתו הכחולה.

מוסה שהבי הרים את האפודה, היפנה צע־דיו לעבר משרדי הוואקף, כדי להודיע על התקרית המוזרה עם הצעיר החשוד. אותו רגע הבין שכבר מאוחר מדי. עננים של עשן שחור וסמיך התרוממו מעל כיפת הכסף של מיסגד אל־אקצה. המיסגד, שהוקם לראשונה במאה השביעית, נהרס ברעידת אדמה והו־קם מחדש במאה השמינית — המקום ה־שלישי בקדושתו בעיני המוסלמים אחרי מכה ומדינה שבערב הסעודית — עלה באש.

★ ★ ★

„סוף העולם!"

העשן העולה מהר־הבית וצפירות מכוניות־הכבאים, שימשו כאות אזעקה לתושבים המוסלמיים של העיר העתיקה. הם נטשו את עסקיהם ובתיהם, החלו לנהור ב־סימטאות הצרות של העיר העתיקה לעבר הר־הבית, כשהם מייללים וזועקים בהיסט־ריה. תוך דקות ספורות הפכה סביבתו ה־קרובה של מיסגד אל־אקצה לזירה לוהטת של היסטריה המונית. נשים וגברים מיררו בבכי, נשאו כפותיהם לשמיים, ניפנפו בידי־הם או הליטו את פניהם. היתה זו זעקה קולקטיבית קורעת־לב של אנשים הרואים בעיניהם את המיבנה המסמל את כל הקדוש להם עולה באש.

„סוף העולם! זהו סוף העולם! זוהי נקמתו של אללה!" חזרה ללא הרף ערביה קשישה לבושת שחורים.

אותה שעה עסקו מאות אחרים בנסיונות נואשים להשתלט על הדליקה ולהציל את שניתן עדיין להצלה. מכוניות־הכבאים הקיפו את המיסגד. סולמות גבוהים הועלו אל ה־כיפה המוכספת. סילונים של מים הותזו מכל עבר, כשענני העשן ממשיכים וגוברים מעל גג העץ בפינה הדרומית.

לפתע, כבמעשה כשפים, אזלו המים. מיכ־ליות־הכיבוי התרוקנו וברז־השריפה היחיד שנמצא במקום הוצא מכלל פעולה. רגשות של זעם וייאוש גברו עתה על רגשות ה־תדהמה והחרדה. עד שחודשה פעולת הכיבוי, שהגיעה לקיצה בשעה 10, כבר הודלקה שריפה אחרת: מדורת השינאה והנקמה של התושבים המוסלמיים להטה כבר בכל עוזה.

„היהודים שרפו את אל־אקצה! היהודים רוצים לסלק אותנו! הם רוצים לבנות את בית־המקדש!" הידהדו הקריאות. גושים של אדם נגרפו באקסטזה, וכשהם משלהבים את עצמם בקריאות קצובות נגד היהודים והכיבוש הישראלי.

היתה זו אותה סערת רוחות רגשית, בלתי ניתנת לריסון על־ידי שיקולים הגיו־ניים, שאחזה בכל העולם המוסלמי. בירו־שלים עצמה היא שככה רק כעבור יומיים, אחרי שחיילי צה"ל בעיר העתיקה נאלצו לירות באוויר כדי להרגיע את הרוחות

כך נראתה פעולת ההצלה: ערבים מעבירים דליי מים ממיכלית של כבאים, אשר הוכנסה לתוך המיסגד הבוער

המון נסער יוצא להפגנה מרחבת הר הבית: על הכתפיים נושאים כתובת חרותה על שיש מימיו של צאלח אל־דין

ההפגנה פוזרה: כתובת השיש הושלכה על המידרכה בעיר

ואחרי שבבוקר יום השבת כבר היה ברור לכל מי שרף את אל־אקצה. הגילוי סטר על פניהם של הקיצוניים משני הצדדים.

בבת־אחת הוא השמיט את הקרקע גם מתחת להאשמות כי היהודים הם שהציתו את המיסגד וגם מתחת לחשדות שהועלו במפורש על־ידי יהודים, כי השריפה לא היתה אלא פרובוקציה שפלה של מחבלים ערביים, בדומה לשריפת הרייכסטאג הגרמני בפברואר 1933, שריפה שהעלתה את אדולף היטלר לשילטון.

האיש שנעצר ביום שישי בבוקר על־ידי משטרת ישראל כחשוד בהצתת מיסגד אל־אקצה לא היה יהודי וגם לא ערבי. היה זה מייקל דניס ויליאם רוהן, נוצרי פרוטסטנטי.

כך נכרכו תוך שעות ספורות שלוש הדתות המונו־תיאיסטיות בתקרית מסעירת־יצרים, ששיקפה יותר מכל מאורע יחיד אחר את משמעות התיסבוכת של המקומות הקדושים לשלוש הדתות בירושלים.

★ ★ ★

קנאי דתי מהסוג המצוי

מייקל רוהן, האיש שלפי כל הממצאים והעדויות, ולפי הודאת עצמו בפני חבריו ובמשטרה, הצית את מיסגד אל־אקצה, לא היה מטורף. הוא היה קנאי דתי מהסוג המצוי גם בקרב יהודים ומוסלמים, שאמונתם הדתית היא מטרה המקדשת כל אמצעי, ואפילו יהיה זה בזוי ושפל.

כחבר „כנסיית האל", המאמינה בהתגלותו מחדש של ישו הנוצרי, האמין רוהן כי קרבה שעת בואו של המשיח. כל מה שיש לעשות הוא להחיש את כועד בנייתו מחדש של בית־המקדש על הר־הבית במקום המיסגדים המוסלמיים הנמצאים עליו. רוהן החליט לסייע לאלוהים לקרב את ביאו של המשיח. לשם כך יצא בדרך נדודים ארוכה מאוסטרליה לישראל, אותה כינה בשם „הדרך אל האלוהים".

בישראל, אליה הגיע כתייר לפני ארבעה חודשים, התגורר רוהן בקיבוץ משמר־השרון, שם גם למד באולפן. אבל מרגע בואו לארץ תיכנן את הצתת מיסגד אל־אקצה בקפדנות חסרת פשרות. הוא יצא לביקורים תכופים בהר־הבית, צילם את המיסגד מכל עבריו, התרועע עם שומרי המיסגד המוסלמיים כשהוא מחלק להם מתנות כסף בשתי של מאות דולארים, כדי לרכוש את אמונם ולהקל על עצמי את הכניסה והיציאה לתחומי המיסגד.

לפני שלושה שבועות עשה רוהן את הנסיון הראשון להגשים את תוכניתו הזדונית. גם אז הגיע בשעות הבוקר המוקדמות אל המיסגד, כשדלתותיו היו נעולות עדיין. הוא הזליף אז דלק מצינורית מתחת לדלת והצית אותו. אולם הדליקה הקטנה שפרצה במקום כבתה מעצמה מבלי לגרום כל נזק. שומרי המיסגד המוסלמיים, שגילו את נסיון ההצתה, אפילו לא טרחו להודיע על כך לשילטונות. מאחר שהשמירה בהר הבית מופקדת בידם בילעדית, הם שמרו את הסוד לעצמם.

ביום חמישי האחרון חזר רוהן על מיבצעו. מבסיסו שבמלון ריבולי בעיר המזרחית יצא עם תרמיל מלא סמרטוטים טבולים בדלק. הוא נעזר בפיגומים שהוקמו סביב קירות המיסגד לצרכי עבודות שיפוצים, טיפס עליהם והטיל מבעד לאחד הפתחים את הסמרטוטים הבוערים לעבר גג העץ של המיסגד. אחר־כך ירד, נכנס לתוך המיסגד עצמו בו שהתה אותה שעה רק אשה אחת, ומבלי שהבחינה בכך הצית את דוכן צאלח־א־דין.

דוכן זה, הוזמן במיוחד עבור המיסגד בידי צאלח־א־דין עצמו, ששיחרר את ירושלים מידי הצלבנים. הוא היה עשוי עבודת עץ מגולפת, ונעשה בידי אמני הגילוף של חאלב במאה ה־12.

כשהיה בטוח שהפעם אחזה האש במיסגד, מיהר רוהן להסתלק מהמקום. שעה שהאש עוד בערה במיסגד, כבר חזר רוהן לקיבוץ רמת־השרון, ממנו נעדר ימים רבים.

חבריו לאולפן לא היו שם אותה שעה, כיוון שיצאו לטיול. הוא ישב והמתין להם. לא היתה לו כל כוונה להסתיר את המעשה. הוא סיפר על מעשה ההצתה לאחד מחבריו, הודיע לו שאם לא ייעצר בידי המשטרה, יילך בעצמו ויסגיר את עצמו.

כעבור 24 שעות עצרה אותו המשטרה.

ממה הם פוחדים?

במשך יומיים ישבה ועדת הביקורת ה־מרכזית של ההסתדרות כדי להחליט: האם יש לשלום כהן הזכות להיות מועמד בבחי־רות להסתדרות.

ועדת הבחירות שללה ממנו זכות זו. טענתה: מכיוון ששמו של שלום כהן אינו כלול בפינקס הבוחרים — א ן לו זכות לבחור ולהיבחר.

פרקליטי העולם הזה — כוח חדש — עורכי הדין אמנון זכרוני וחיים ליטוינסקי, עירערו על הפסילה, והעירעור הובא בפני ועדת הביקורת.

טענו זכרוני וליטוינסקי:

● חוקת הבחירות של ההסתדרות קוב־עת: „כל חבר הסתדרות שמלאו לו שלושה חודשי חברות בהסתדרות זכאי לבחור ול־היבחר לכל מוסדות ההסתדרות.” שלום כהן הינו חבר הסתדרות עוד מאז היותו חבר קיבוץ, לפני קום המדינה. הוא המ־שיך לשלם מיסים גם אחרי ששוחרר משי־רותו הצבאי במלחמת העצמאות, והוא מח־זיק בפינקס מיספר 356740, שהוצא בשנת 1950. המיספר השוטף של פינקסי החבר כיום מגיע למיספר מיליון ויותר.

● חברות זו לא הופסקה. על פי חוקת ההסתדרות אין חברותו של חבר נפסקת אוטומטית, אפילו אם פיגר בתשלום מיסיו. יש להתרות בו תחילה, ואחרי כן חייבת מועצת הפועלים לקיים דיון מיוחד ולהח־ליט אם יש להוציאו מההסתדרות. אפשר להוציא חבר מן ההסתדרות אך ורק על־ידי העמדתו למשפט חברים. אף צעד מן הצעדים האלה לא ננקט נגד שלום כהן. בפני ועדת הביקורת הופיע נציג לישכת המס המרכזית של ההסתדרות, יהציג את כרטיס החבר המקורי של שלום כ־־ — אשר לא נרשמה עליו שום הערה בדבר מישלות התראה אליו — ובוודאי לא בדבר הוצאתו מן ההסתדרות עקב החלטת מועצת הפועלים או עריכת משפט חברים. על כן — נשאר הוא חבר מוכר בהסתדרות.

● במשך שנים לא שילם את מיסיו — ועל כן גם ויתר על הזכות העיקרית שמע־ניק תשלום המיסים: הזכות לקבל טיפול רפואי בקופת־חולים. הסביר כהן עצמו: „מכיוון שרמת השיגורת במרפאות של קו־פת־חולים היתה ירודה ביותר!”

● ועדת הבחירות טענה: מכיוון שלא שילם את כל מיסיו כסידרם, לא נכלל ב־

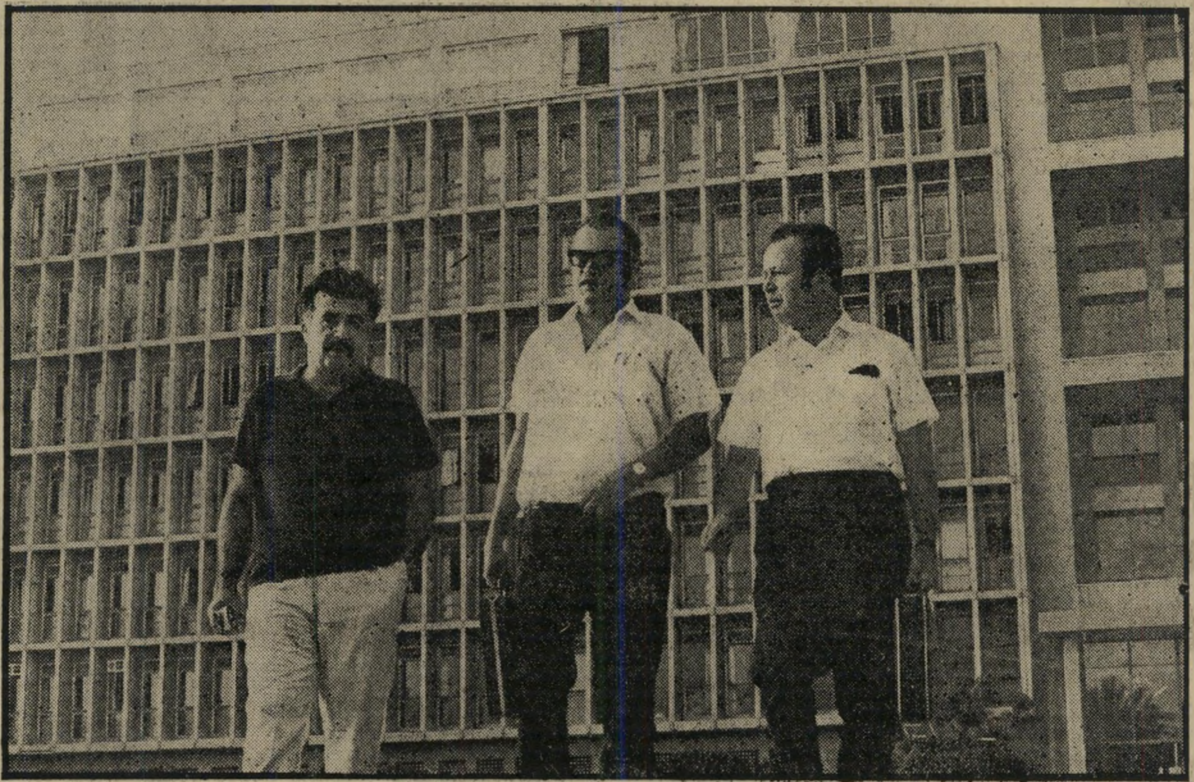

המערערים עורכי־הדין חיים ליטוינסקי ואמנון זכרוני, יחד עם שלום כהן, בצאתם מבניין הוועד הפועל בתל־אביב, אחרי שהשמיעו את טענותיהם בפני ועדת הביקורת. הוועדה, המורכבת מנציגי המפלגות האחרות, קבעה שאין לשלום כהן הזכות להופיע ברשימת המועמדים, למרות טענת עורכי־הדין כי הפסילה נוגדת את חוקת ההסתדרות.

פינקס הבוחרים — כלומר נשללה ממנו הזכות להצביע. על כך השיבו פרקליטי העולם הזה — כוח חדש: „גם אם תתקבל טענה זו — הרי לא נשללה ממנו הזכות להיבחר!” שכן בחוקת הבחירות, המעניקה זכות „לבחור ולהיבחר” מופיעים אומנם סעיפים שונים המסייגים את זכות החבר לבחור. אבל אחרי הקביעה היסודית של „זכות לבחור ולהיבחר אם מלאו לו שלושה חודשי חברות” לא מופיע שום סייג לגבי זכותו להיבחר. על כן היתה פסילתו של כהן מנוגדת לחוקת ההסתדרות.

אבל כהן עמד על זכותו העקרונית — ועדת הביקורת החליטה לדחות את עירעורו. לא נותרה בפני העולם הזה — כוח חדש ברירה אלא לפנות לערכאות.

הפרקליטים ביקשו כי בית המשפט המ־חוזי יוציא פסק־דין הצהרתי, המכיר בזכו־תו של שלום כהן להופיע כמועמד.

זאת לא היתה הפנייה היחידה שלנו לבית המשפט. הפנייה השנייה היתה חמורה עוד יותר, במשמעותה הציבורית. פרקליטנו ביקשו לדחות את מועד הבחירות להסתד־רות. הסיבה: אי־אפשר לקיים אותן על־פי העקרון של התחרות שווה בין המפלגות.

גרמה לכך שביתת הטלוויזיה והרדיו. בית־המשפט העליון אילץ את רשות השידור להעניק לנו — וליתר המפלגות החדשות — עשר דקות בטלוויזיה. מאחר שאמצעיה הכספיים של תנועת העולם הזה — כוח חדש מוגבלים ביותר, והפקת סרט טלוויזיה היא עניין יקר מאוד, הושקע כל תקציב ההסברה שלנו בהכנת סרט הטלוויזיה. אבל לפני שאפשר היה לשדרו, פרצה השביתה.

לפני כן כבר הספיקו רוב המפלגות ה־אחרות — ובראש וראשונה המערך — לשדר סרטי תעמולה. בכך היה להן יתרון שנשלל מהעולם הזה — כוח חדש.

לא היינו היחידים שהגיעו למסקנה, כי שר־ההסברה ישראל גלילי דחף במיתכוון את עובדי השידור לשבות — כדי לחסום את הטלוויזיה והרדיו בפני אמת לא נוחה.

על כן ביקשנו ממזכיר ההסתדרות לכנס בדחיפות את הוועד הפועל ולהחליט על דחיית הבחירות. השיב בקר: „אינני מעלה זאת על דעתי!”

שוב — לא נותרה ברירה אלא לפנות ל־צדק של בית המשפט של המדינה.

דבריו של אורי אבנרי ברדיו:

ראש־גשר בוועד הפועל!

ערב טוב,

לפני ארבע שנים ישבתי באולפן זה, מול אותו מיקרופון, ופניתי אליך בבקשה: „תן לנו שאנס!”

אז היתה זאת מערכת הבחירות לכנסת. הכרזנו מלחמה על המימסד, ויצאנו לכבוש ראש־גשר ראשון בבית־המחוקקים — דבר ששום כוח חדש לא הצליח להשיגו מאז קום המדינה.

גם אז באו ואמרו לנו: אתם השתגעתם. אין לכם שום סיכוי. אתם מתייצבים מול מנגנונים אדירים, בעלי כספים עצומים ו־אמצעים בלתי־מוגבלים.

הוכחנו שאפשר לנצח את המנגנונים — בלי כסף, בלי אמצעים, בעזרת קומץ מתנדבים, ובכוח רעיונות פשוטים ונכונים.

הפעם אנחנו יוצאים שוב לאותה מלחמה, נגד אותו מימסד, אבל בזירת מאבק נוספת. וגם הפעם אנו מתכוונים להוכיח ש־אפשר לנצח את המנגנונים — בעזרתך שלך.

גם אז, לפני ארבע שנים, אמרו לנו: אפילו תנצחו, מה זה יעזור? מה תוכלו לעשות בכנסת, אם תכניסו בה איש אחד — אחד מול מאה ותשעה־עשר?

עברו ארבע שנים. עבדנו, ועבדנו קשה. הכנסת שינתה כמה פעמים את תקנונה בגללנו, ולא הצליחה להשתיקנו.

השמענו מה שרצינו להשמיע, פעלנו כפי ש־רצינו לפעול, הוכחנו שגם סיעה קטנה, ואפילו קטנטנה, יכולה להטביע את חותמה על הכנסת, כשבפיה רעיונות צודקים.

הפעם אנחנו מתכוונים להוכיח זאת בהסתדרות. אנו מתכוונים להוכיח שסיעה חדשה, גם אם תהיה מיעוט קטן, תוכל להכניס רוח חדשה לתוך מוסד שטלתני זה, שהתרוקן מזמן מכל תוכן דמוקראטי אמיתי. שאפשר לשים מחסום בפני תאוות השררה של בוסים. שאפשר להטיל אור לתוך פינות חשוכות, שלא ראו אור־יום מזה עשרות שנים. שאפשר לחשוף נוהלים מושחתים. שאפשר להגן על החבר, שחדל מלהיות אדם, שהפך מיספר סידורי.

אם מישהו פיקפק בכך, הרי באו הבוסים של ההסתדרות עצמה והוכיחו שאכן הם חרדים לק־ראת בואנו. מה לא עשו כדי לחצר את צעדינו? כדי למנוע מאיתנו הופעה בבחירות אלה?

הם רצו לשלול מאיתנו את האות שלנו, אות שי"ן.

הם מנסים לפסול את ראש רשימתנו, שלום כהן, חבר־הסתד־רות ותיק, חבר־קיבוץ לשעבר, שועל שמשון, האיש שהתמחה בגילוי פרשות־שחיתות גם בתוך ההסתדרות.

הם ניסו למנוע מאיתנו אפילו את הדקות הספורות האלה ברדיו ובטלוויזיה, והיה צורך בהתערבות בית־המשפט העליון כדי להבטיח את זכותנו. הם לא רצו שנגיד לך את אשר אני אומר לך עכשיו.

הדברים הם פשוטים. אין לנו צורך במצע ארוך, שנכתב בידי מומחים לפירסומת מיסחרית, בין מודעה לשאמפו והודעה ליתושים.

אנחנו רוצים שההסתדרות תחזור לידי חבריה.

אנחנו רוצים לשבור את שלטון העסקנים המיקצועיים, שליחי מפלגות זקנות ומאובנות, בגילגולים ישנים וחדשים — מגרשים ופורשים כאחד.

אנחנו רוצים שההסתדרות, שתפקידה האחד הוא לייצג את העובדים כלפי המעבידים, לא תהיה המעבידה הגדולה ביותר בארץ, שלא תהיה מעבידה בכלל. את מיפעלי חברת העובדים יש להפוך למיפעלים עצמאיים, ואת מניותיהם לחלק בין חברי ההסתדרות.

אנחנו רוצים להעביר את קופת־החולים לידי המדינה, כדי שיקום, סוף־סוף, שירות־בריאות ממלכתי אחיד וחינם לכל, כמו באנגליה.

אנחנו רוצים ששכר־העבודה יעלה אוטומטית עם פריון העבודה, כדי שכל עובד יידע שעליית התפוקה תגדיל את שכרו.

אנחנו רוצים ביחסי־עבודה תקינים, שיהיו מבוססים על ה־רצון החופשי של עובדים בני־חורין — ולא על צווי־ריתוק ו־בוררות־חובה, משטרה ובתי־סוהר.

זהו המצע. אך חשובה ממנו עצם נכונותנו להילחם, לא רק ל פ נ י הבחירות, כמו כולם, אלא גם א ח ר י הבחירות, שלא כמו כולם.

אנחנו מוכנים לעבוד קשה, ואנחנו לא נצטרף למימסד — בשום מחיר, בשום שוחד.

מה שעשינו להם בכנסת, נעשה להם בהסתדרות.

תן לנו שאנס!

11 רשימות –

ורק אחת מהן חדשה!

הסתכל נא בדיאגרמה פשוטה זו. היא לא מסובכת.

היא מראה את הרשימות המתחרות בבחירות אלה להסתדרות, ואת הרשימות שהשתתפו בבחירות בהסתדרות מאז קומה לפני 50 שנה (מלבד רשימות עדתיות, ורשימות של קבוצות מיקצועיות, שצצו עיתים לבקרים ונעלמו.)

אתה רואה כי מאז ימיה הראשונים של ההסתדרות אין בה אף כוח חדש אחד. כל המפלגות הן „היסטוריות" — גופים זקנים וישישים, שהחליפו שמות ואדרות, אך נשארו כפי שהיו. פורשי חרות ופורשי רפ"י הם ספיחים של מפלגות זקנות, בדיוק כמו מפלגות־האם שלהם עצמן. הן רחוקות ממציאות ימינו בדיוק כמותן.

בבחירות אלה מופיע בפעם הראשונה כוח חדש של ממש. כוח זה הוכיח את יכולתו בכנסת, בתנאים קשים ביותר. הוא יוכיח את יכולתו בהסתדרות — בדיוק באותה מידה.

הכל מדברים על „שינוי", על „תמורה", על „פנים חדשות", על „חילופי משמרות" — וכולם אינם אלא אותן הגברות בשינוי האדרות.

אם אתה רוצה באמת בשינוי — אין לך ברירה אלא לבחור ברשימה האחת המייצגת את השינוי הזה בעצם מהותה. הרשימה שלא פרשה משום מפלגה „היסטורית", שאינה ממשיכה שום מפלגה „היסטורית", הנמצאת בכלל מחוץ לכל המעגל ה„היסטורי" הזה.

תן לה כוח!

כל שאר הרשימות – נולדו לפני 50 שנה!

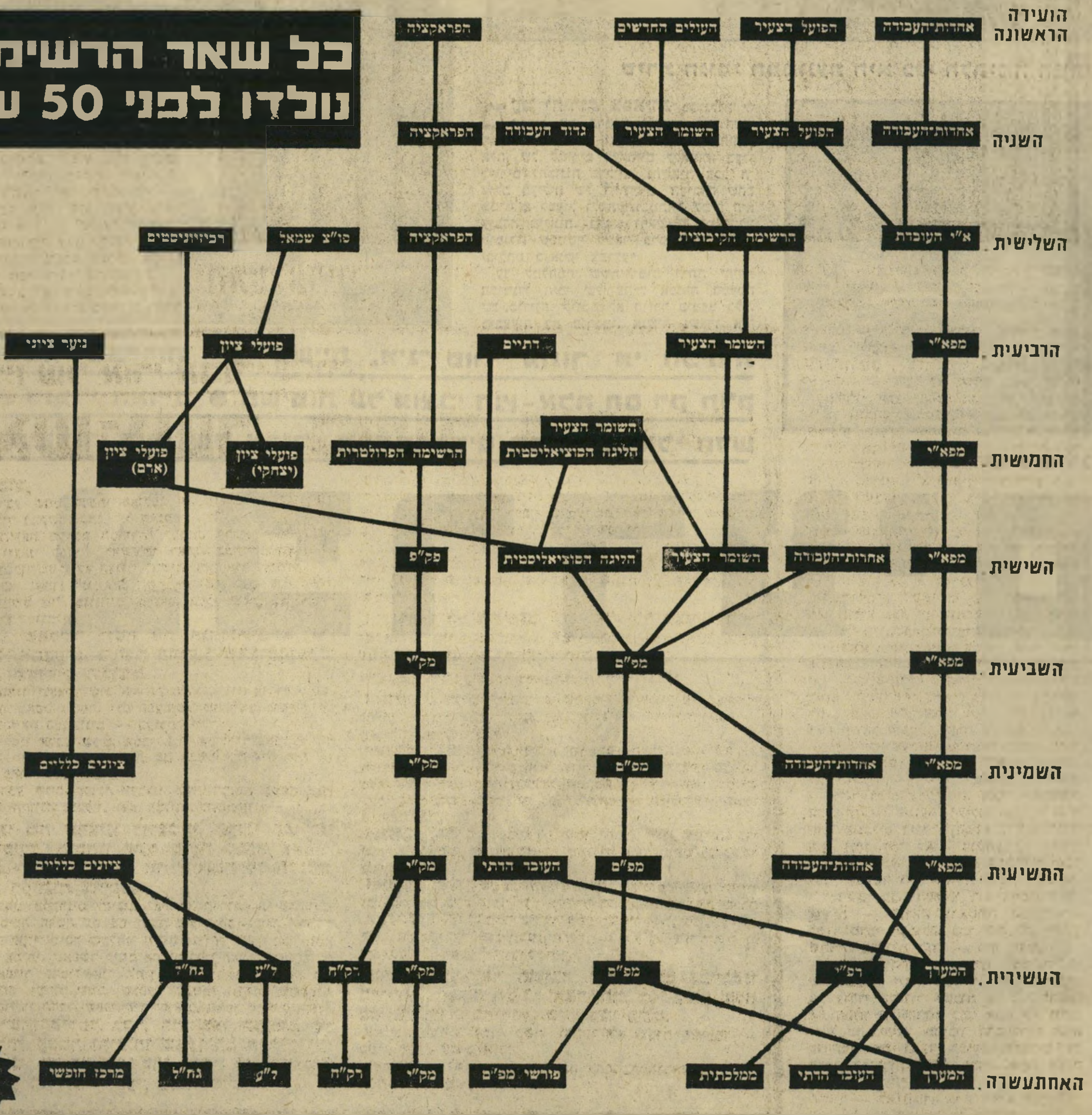

העולם הזה כוח חדש

סירת הגומי הממונעת היא כלי הלחימה המהיר של

מעט יחידות צבאיות מסוגלות ל־הפעיל את הדמיון ולעורר את הסק־רנות כמו אנשי הקומנדו הימי. יחידות אלה, של לוחמים העשויים ללא־חת, בעלי כשרים ותכונות נדירים, נחשבות בכל ה־עולם כעילית של הלוחמים. העובדה שהם מסוגלים לפעול ולהתקדם מתחת למים היא עובדה מישנית. בראש וראשונה הם אנשי קומנדו, שבנוסף לשאר כישוריהם, קיימת יכולתם כ„אנשי צפרדע".

עד למלחמת ששת־הימים היתה יחידת הקומנדו הימי של צה"ל אפופה במעטה של סודיות. קיומה לא הוזכר כימעט כלל. מיבצעיה לא פורסמו. אנשיה נשארו אל־

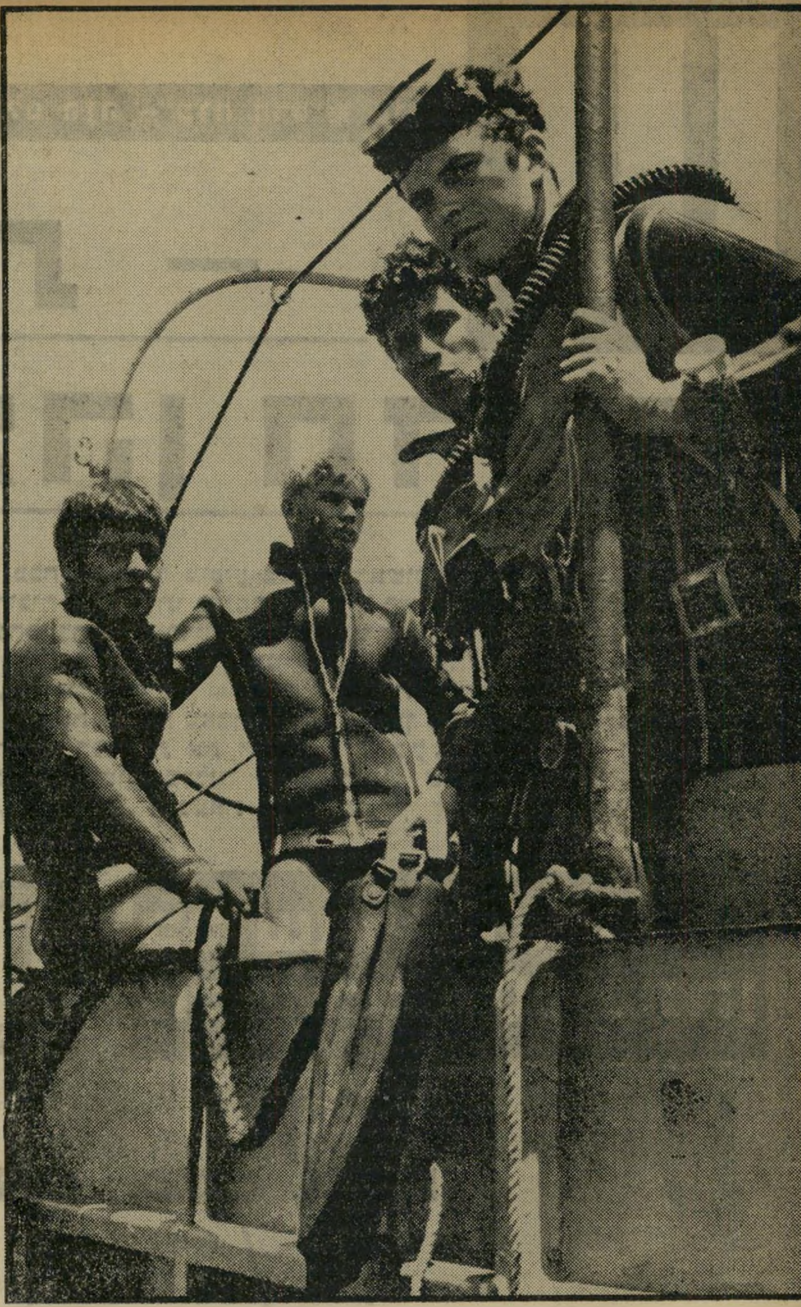

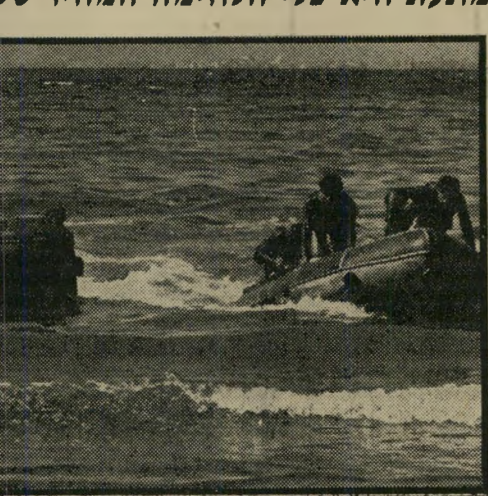

הסירות מתקרבות א

בילוי חופשה בביירות ● משיית „מיג" סורי מתוך מי הכינרת
● חדירות לנמלי האוייב ● פשיטות על מוצבי חוץ-אלה הם רק חלק
ממיבצעי הקומנדו הימי של צה"ל, המתפרסמים בספר ישראלי חדש

הצפרדעים

הרגליים עם הסנפירים למעלה, הראש למטה — כך צוללים אנשי חיל־הים מתוך סירות הגומי שלהם

במבואות הדרומיים של התעלה, טענו ה־מצרים כאילו בוצעה הפשיטה הנועזת על־ידי „אנשי צפרדע”, הציגו כהוכחה סנפירים וציוד תת־מימי אחר שנמצא לדבריהם על האי ההרוס אחרי הפשיטה.

גם כיום מרובה החסוי על הנגלה מאחו־רי קיומם ופעילותם של אנשי הקומנדו הימי. מסיבות מובנות הם עדיין אנשי הד־ממה, המעמקים והמחשכים, שעלילות־יהם בלתי ניתנות לפירסום.

אולם ספר חדש, שהופיע השבוע בשוק הספרים הישראלי, זורק בפעם הראשונה אור וגילויים חדשים על „אנשי הצפרדע” הישראלים.

★ ★ ★

מה דמיון, ומה מציאות?

הספר „הקומנדו הימי”, מורכב מסיפורים המוצהרים כדמיוניים בהח־לט מחברו האלמוני, המסתתר תחת השם אלי בן־דוד, טוען במפורש: „הדברים ש־הועלו על גבי הנייר הם מעבר למציאות וגובלים עם הדמיון. ייתכן ואין המעשים כה דמיוניים, ואולי אירעו והתרחשו אי־שם באיזורנו. אם אומנם התרחשו כפי ש־התרחשו — עדיין הם בגדר של סיפור־של־דמיון בלבד. אנשי הקומנדו הימי, הם ורק הם, יודעים היכן מתחיל הדמיון והיכן באה לסייע לו המציאות.”

חלק מעלילות אנשי הקומנדו הימי של צה״ל המגוללות בספר מעוגנות אומנם ב־אירועים, שעלו במרוצת השנים לכותרות העיתונות. אולם יותר מאשר הם באים לחשוף את הנסתר יש בהם כדי לגלות את

לוחמי הים של צה"ל

החוף, הלוחמים מתכוננים לנחיתה והסתערות

הפושטים תפסו מאחז על החוף — הם מחפים על חבריהם

של הכינרת; משתעשעת בשעות הפנאי שלה בחקירת ספינה טבועה במיפרץ אילת; שומרת על קשר עם אנשי ריגול ישראליים בארץ ערבית; עורכת פשיטה על בית־ספר ללוחמה ימית במצרים ומגיעה לשיא פעי־לותה בפשיטת החבלה על נמל אלכסנדריה במלחמת ששת־הימים.

הצילומים המתפרסמים בעמודים אלה הם נספח מצולם לספר, המופ־ע בו כסיפור נפרד ללא מילים. הצילומים הם אוטנטיים

סוף התרגיל — הצוללנים מסכמים

כשחבריהם מחפים עליהם ליד הסירות על החוף מסתערים הלוחמים קדימה

מונים. רק אחרי שבמלחמה נתפסו כמה מאנשי הקומנדו הימי ונלקחו בשבי על־ידי המצרים, בעת נסיון פשיטה וחבלה בנמל מצרי, הורם מעט המסך מעליהם.

כשנערכו, לפני חודשים מיספר, פשיטות התגמול של צה״ל על מוצב מישמר מצרי בנמל עדביה ועל מוצבי חוף מצריים במיפרץ סואץ, פורסם רשמית כי מיבצעים אלה בוצעו בידי כוחות פשיטה של הקומנדו הימי. גם אחרי הפשיטה על האי גרין,

יכולתם, את אופי מיבצעיהם ואת הפעולות שאנשי קומנדו ימי מסוגלים לבצע.

חבורת הצפרדעים, שהם גיבורי העלילה, יוצאת לבילוי חופשה בביירות, לשם היא מגיעה בצלילה; היא עוסקת בעיקוב וריגול תת־מימי אחרי אוניית־מלחמה סובייטית חדישה שעגנה בנמל מצרי; מושה מיג סורי שהופל לתוך מי הכינרת, מתחת לאפם של המוצבים הסוריים שעל החוף המזרחי

אבל הסיפורים הם דמיוניים. מה שאינו דמיוני כלל הוא אופי הפעולה מתחת למים, צורת הלחימה התת־מימית והיכולת הכימעט בלתי־אנושית של אלה המכונים „אנשי צפר־דע”.

אין הם סופרמנים או ג׳יימס־בונדים — הם בחורים רגילים, ומתנדבים. אך כדי לע־נוד את כנפי העטלף — חייבים הם לעבור מיבחנים שרק מעטים מגיעים לסיומם.

במדינה

העם

ושוב — הגרדום

כאשר הכריז ראדיו בגדאד, לפני שבעה חודשים, כי ניתלו 14 אזרחים באשמת ריגול לטובת ישראל וארצות־הברית — עבר זעזוע בעולם. אפילו ארצות ערביות אחרות מיהרו להסתייג מן התלייה הסיטונית. העובדה ש־תשעה מבין עולי הגרדום היו יהודים, הוסי־פה לזעזוע.

השבוע שוב נכנסו התליינים לפעולה ב־בגדאד: 15 איש הוצאו להורג. מהם שני יהודים.

התגובה בעולם היתה מתונה הרבה יותר. למרות מאמצי משרד החוץ הישראלי להזעיק את מצפון העולם, לא התעוררו אותם הקו־לות שהידהדו ברחבי תבל ב־27 בינואר.

היה מי שהסביר זאת בעובדה, שבשבוע ששריפת אל־אקצה מעסיקה את העולם — אין פנאי לעולם להתרגש מתלייתם של שני יהודים בבגדאד.

היה הסבר נוסף: המרחב הפך מוקד של פורענות. כל מעשה חדש עולה בהיקפו וב־חומרתו על הקודם. מה שזיעזע אתמול — מתקבל היום בהרמת גבות, ומחר — בקושי יזכירו אותו בשלוש שורות בעיתון הבוקר.

כך זה עם ההיתקלויות ומעשי־החבלה, וכך

„הישראלים" בכראמה*
ישראלים אנטי־ישראלים?

זה עם הוצאות־להורג ברבאריות בכיכר המר־כזית של בגדאד.

ככל שנמשך מחול הדמים באזור — נעשה מחיר הדם זול יותר.

תעמולה

ישראלים בעמאן?

כ־15 יהודים, ביניהם כמה ישראלים, הש־תתפו בשבוע שעבר בוועידת הסטודנטים ה־פלסטינים שהתקיימה ברמת־עמון, ואשר בה נאם, בין היתר, מנהיג אל־פאתח יאסיר ערא־פאת.

טענה זו העלה השבועון המצרי אל־מוסאוור, שאף צירף לסיפור סידרת צילו־מים, בהם ניראו משתתפי הוועידה בסיור ב־

* מתוך אל־מוסוואר הקאהירי.

2.9.69 — יום הבחירות בא!

נעשה להם בהסתדרות מה שעשינו להם בכנסת!

אין לנו מנגנון. אין לנו אמצעים. לא קיבלנו כסף מחמס הפוליטי. לכן:

התנדב למיבצע ביום הבחירות!

הבחירות בהסתדרות הן מועדות לפורענות — אין בהן הערובות המינימליות נגד זיופים בקנה־מידה עצום!

רק פיקוח יעיל על הקלפיות יכול לצמצם, לפ־חות, זיופים אלה.

לכן דרושים לנו מתנדבים ביום הבחירות — להשגחה על הקלפיות, לפיקוח על מניין הקולות.

אם אתה יכול לעזור — התנדב ביום הזה. אם יש לך רכב — העמד אותו לרשותנו, כדי להבטיח ניידות למפקחים.

יש לנו זכות לשגר משקיף לכל ועדת־קלפי — בך תלוי אם נוכל לממש זכות זו. כי לא יעמוד לרשותנו אף שכיר אחד.

לכן: פנה נא באופן דחוף למטה־הבחירות ב־אזורך, או למטה־הבחירות הארצי, והודע על נכונותך להתנדב ביום הבחירות.

ביום־הבחירות עצמו, פנה למטה המקומי בשעה מוקדמת ככל האפשר — כדי שנצייד אותך בתעו־דות המתאימות.

המטות הן כדלקמן:

● המטה הארצי — תל־אביב

רח' גליקסון 8 (ליד קולנוע ת״א), טלפון 222145, 222146 ת.ד. 136.

● ירושלים

רח' הגדוד העברי 20, טלביה, טלפון 61324, בימים א' עד ה' בשבוע, בשעות 10—7 בערב. כל הפעילים בירושלים מתבקשים לבוא לפגישה שם ביום השני בשעה 8.30 בערב.

● חיפה

המטה עבר לרח' הנביאים 28, חדר 305. המטה יהיה פתוח בכל יום בין השעות 12—10 בבוקר, 8—5 אחר־הצהריים.

● חולון

רח' מיבצע סיני 24, טלפון 848565. נא לפנות בימים ב' וד' בשבוע, בשעות 6—4 אחר־הצהריים ובמשך כל יום הבחירות.

● בת ים

אצל אסתר שפירא, רח' כצנלסון 60.

● נתניה

קפה אקסודוס, בימים א', ב', ג' וה', בשעות 5.30 עד 6.00 אחה״צ, אצל משה שנק, ובמשך כל יום הבחירות.

● פתח־תקווה

קפה הנשיא, רח' שטמפפר 13, בימים ב' וה' בשעות 9—7 בערב, אצל משה גלילי, ובמשך כל יום הבחירות. טלפון 911421.

● באר־שבע

אצל דן לחמן, רח' האבות 80 (מאחורי הפיקוד), טלפון 5523.

● אילת

אצל רם סער, רח' לינדי 31, טלפון 2061.

● נהריה

אצל אלפרד רולף, שביל האלה 3, טלפון 921167.

אם אינך יכול להתנדב — עזור לנו בעת הצבעתך!

בבואך לקלפי כדי להצביע בעד רשימת שי״ן, אתה יכול לעזור בפיקוח על טוהר הבחירות.

● אם לא קיבלת הודעה לבוחר, האומרת לך היכן הקלפי שלך, נסה לוודא מראש היכן עליך להצביע! מטות־הבחירות שלנו יעזרו לך, במיקרה הצורך.

● הכן לך מראש פתקים של האות שי״ן, כדי שתוכל להצביע גם במיקרה שהאות שלנו חסרה בקלפי. תוכל לקבל פתקים כשרים במטות־הבחירות שלנו.

● בבואך לקלפי, שים לב אם מצויות שם פתקים של שי״ן. אם אין, פנה מייד לוועדת־הקלפי, ודרוש כי הדבר יירשם בפרוטוקול. כמו כן, דרוש שיושמו מייד הפתקים!

● שים לב שאתה שם פתק אחד בלבד, ושלא דבוק אליו פתק שני. שים לב שהפתק אינו מקולקל על־ידי קיש־קושים כלשהם. זוהי דרך בדוקה לפסול פתקים שלנו!

● אם אתה שם לב לאיזה שהוא סימן לחבלה או לזיופים, או לנוהל בלתי־תקין, דרוש מייד לרשום זאת בפרוטוקול של ועדת־הקלפי. כמו כן, טלפן מייד למטה־הבחירות שלנו, כדי להודיע לנו על כך!

● הודע לנו על כל דבר החשוד בעיניך, המעיד על תכונה לזיופים!

● אם אתה מחוץ למקומך הקבוע, אתה יכול להצביע בקלפיות המיוחדות הקבועות לכך בכל מקום.

● באותו יום יש בחירות למוסדות שונים. רשימתנו מופיעה רק בבחירות לוועידת ההסתדרות. שים לב שאתה שם את הפתק במעטפה הנכונה — מעטפה חומה, החתומה בחותמת ועדת־הבחירות.

אתה יכול למנוע בעד המנגנונים לסלף את רצון הבוחרים!

ובעיקר: הקדש את הימים האחרונים להסברה אינטנ־סיבית בין מכריך! חומר מטעם התנועה מצוי במטות!

שידורינו ברדיו ובטלוויזיה

בגלל השביתה בשרות השידור, לא שודרו תוכניותינו — בהן הושקע עמל עצום. אנו תבענו לדחות את הבחירות בשל כך.

אם תיפסק השביתה, נילחם על מועדים חדשים. בינתיים נותרו לנו המועדים הקבועים הבאים.

נא לרשום לפניכם, ולהודיע על כך לידידיכם ומכריכם.

● בטלוויזיה

● ביום א', 31 באוגוסט, בשעה 7.44 בערב.

● ברדיו

● ביום א', 31 באוגוסט, בשעה 10.15 בערב.

רומאן בצל השוחד

מי הזהיר את הפקחים מקבלי־השוחד שעוקבים אחריהם?

מה חלקה של ידידת הנאשם העיקרי בקבלת השוחד?

בדומה להר־געש מרדני, ממשיכה גם שערוריית השוחד המדהימה בעיריית תל־אביב לשוב ולהתפוצץ מחדש ללא הרף — ודווקא ברגע שנדמה כי שיא המשבר כבר חלף.

הפצצה האחרונה, שנתגלתה זה עתה, קשורה בפרשת ידידתו של הנאשם העיקרי בקבלת שוחד, הפקח אברהם בן־משה.

שאלות רבות נשאלו בקשר לפרשה — ועדיין נשאלות. לרובן אין בינתיים תשובה. אולם השאלה בהא הידיעה, שריחפה מעל לכל השאר, היתה: כיצד זה הצליחו הפקחים מקבלי השוחד להימנע מגילוי תקופה כה ממושכת? בעיריית תל־אביב קיימת מחלקה לייעוץ לענייני תברואה, שאחד מתפקידיה הוא לבצע מעקבים וביקורי פתע אחרי הפקחים, כדי לפקח על נקיון כפיהם. והנה, למרות פעילותם הנמרצת של העוקבים, ולמרות התלונות שהגיעו למחלקה על לקיחת שוחד, לא נתפסו בן־משה וחבריו תקופה ממושכת. מדוע?

★ ★ ★

מכות־קינאה

בשלב זה עולה לתמונה, מתוך תהום האלמוניות, גרושה יפהפייה, בעלת גיזרה נהדרת, בשם חנה בכר (27). חנו׳ שחורת־השיער וכחולת־העיניים, העובדת גם היא בעירייה, הפכה לאחרונה לנושא שיחה פופולארי ביותר בין עובדי העירייה.

כי חנה היתה מזה זמן רב ידידתו של אברהם בן־משה, הגרוש גם הוא ואב לחמישה ילדים. הרומן בין הפקח בן ה־43 לצעירה היפה היה ידוע לכל חבריהם לעבודה. אלו שלא ידעו עליו בתחילה, שמעו עליו מהר מאוד, כאשר התפרסמו הסיפורים בדבר סצינות הקינאה שערך אברהם לחנה בפומבי, סצינות שהסתיימו לא אחת במכות נאמנות.

אולם סיפורים אלה היו מישניים בחשיבותם. חשובה הרבה יותר היתה העובדה כי חנה עבדה כמזכירה דווקא במחלקה לייעוץ.

עובדה שנייה, חשובה לא פחות, היתה שחנה הועברה מתפקידה זה לפני זמן מה.

והעובדה השלישית המעניינת היתה — שזמן קצר לאחר שהועברה, נתפס בן־משה וכל הפרשה התפוצצה.

בעיקבות כך, מסיקים עתה עובדים רבים בעירייה כי חנה נחשדה בכך שנהגה להזהיר את ידידה מפני ביקורי הפתע המתוכננים, עד שסולקה, כאשר גברו החשדות נגדה — ואז נעצר בן־משה.

כן ידעו חבריה לעבודה של חנה לספר גם על המכונית שקנתה בשנה האחרונה, ועל כך שמצבה הכלכלי נראה שפיר למדי.

אך כל אלו היו כמובן חשדות בלבד. חנה נחקרה במשטרה — ושוחררה. גירסתה שלה על המיקרה, שונה מן הקצה אל הקצה. סיפרה היא לכתבת העולם הזה:

כל העניין, בקשר לחלקי בפרשה, מצוץ מן האצבע. אני יכולה להוכיח מאיפה לקחתי כל פרוטה לשם קניית המכונית. ואשר לבן־משה, הרי שזאת היתה בשבילי מכה קשה מאוד.

★ ★ ★

„יום אחד סירבתי"

נישאתי, בגיל 21, לגבר הראשון שיצאתי איתו. הנישואין נכשלו מן היום הראשון. אני לא רוצה להשמיץ את בעלי לשעבר, אבל עברתי איתו את כל שבעת מדורי הגיהנום בחודשים שהיינו יחד.

באותה תקופה התקבלתי לעבודה למזכירות העירייה ככתבנית. הם היו מרוצים ממני. כל פעם שהיו צריכים מחליפה באחת המחלקות, היו שולחים אותי, בגלל שסמכו עלי. עד שבסוף הדבר נמאס לי. יום אחד סירבתי להחליף. אז הזמין אותי לשיחה סגן מזכיר העיר, אלטר נאמן, ואחרי זה החליטו להעביר אותי למחלקה אחרת, למחלקתו של מנהל העירייה החדש, אהרון דפני.

דפני הוא אחד האנשים הנפלאים שהכרתי. אנושי ובעל לב חם, ויחד עם זה קשוח שדרש עבודה — וקיבל אותה.

אבל לצערי גם כאן קרתה לי תקלה. אני גרה בפתח־תקווה, והיה עלי להחליף שני אוטובוסים עד שהגעתי לעבודה, וכך יצא לי הרבה לאחר. התחילו ויכוחים ביני לבין דפני, עד שהסכמנו יחד שאעבור למחלקה אחרת. וכך עברתי למחלקה לענייני ייעוץ לתברואה.

מייד כשהתחלתי לעבוד חליתי. שכבתי בבית־חולים חודש ימים. כשיצאתי, קראו לי למנגנון והודיעו לי שמנהל המחלקה אינו רוצה בי כי אני מנצלת את ימי־המחלה.

באותו זמן נסעה בלומה לבקובסקי, מזכירתו של מנהל אגף התברואה, לשנה לאמריקה, ואז העבירו אותי לתפקידה. לפני חודש היא חזרה, ומאז אני לא משובצת.

★ ★ ★

עם גרושה — הכל מותר

זוהי פרשת ההעברות שלי בעירייה. באותה תקופה, של הצרות עם העבודה והגירושין, כשעבדתי במחלקות של דפני, היכרתי לראשונה את בן־משה. יום אחד ניגש אלי חבר לעבודה, ישראל פוגל, ואמר לי שישנו גבר בשם אברהם בן־משה שמשתגע אחרי, ומבקש ממני להיפגש איתו. בהתחלה סירבתי, ואז התחיל בן־משה בחיזור. כל יום היה מחכה לי למטה עם המכונית שלו בשתים וחצי כדי לקחת אותי הביתה. בהתחלה לא רציתי, אך לבסוף הסכמתי.

באותו זמן הייתי די מדוכאה. בכלל לא רציתי לחזור לחיים, אחרי הניסיון שהיה לי עם בעלי. היה זה בן־משה שלאט־לאט החזיר אותי לחיים. הוא היה אבירי אלי, אדיב ומתחשב. כל כך שונה מן הגברים האחרים שהכרתי. כשאשה מתגרשת, יש לגברים יחס מיוחד אליה. הם חושבים שהכל מותר להם, ושלה אין מה להפסיד. בגלל היחס הזה לא הסכמתי לצאת עם שום גבר אחרי הגירושין. אבל בן־משה לא דרש ממני שום דרישות. היה מסיע אותי הביתה וזהו.

במשך הזמן התחלנו לצאת מדי פעם לקולנוע ולאריאנה. אני משוגעת למוזיקה יוונית. כל הסרטים שראינו יחד היו יווניים, היות ובן־משה יווני בעצמו, היה לו פטיפון במכונית על טהרת הפולקלור היווני. נהגנו לנסוע לפעמים באוטו ולשמוע מוסיקה.

אבל ברגע שהוא הרגיש שתפס אותי, התחיל יחסו להשתנות. היינו קובעים פגישה, ופתאום היתה הבת הגדולה שלו מטלפנת אלי ש„אבא לא מרגיש טוב היום, הוא לא יכול להגיע." הוא התחיל לדבר אלי פחות בעדינות. בהתחלה הוא אמר שבבוא־היום הוא יסדר את הילדים ואנחנו נתחתן. אחר־כך הוא התחיל לסגת מזה. עד שיום אחד הוא בא ואמר: „מה פתאום שאני אתחתן? אני אף פעם לא אתחתן יותר. בשביל כוס חלב עוד לא צריך לקנות פרה שלמה." כששמעתי את זה, הבנתי איפה אני עומדת.

אבל היו גם עניינים נוספים: למשל, הוא לא סיפר לי בהתחלה שיש לו חמישה ילדים. בהתחלה הוא סיפר לי על ילד אחד, אחר־כך על השני, והשלישי, אחר־כך הרביעי, ולבסוף על החמישי. זה הדהים אותי.

דבר נוסף — אף פעם לא היה לו כסף. לא רציתי אפילו לצאת איתו לאריאנה, כי היה בוכה לי כל הזמן על הכסף שחסר לו. פעם רציתי לראות סרט יווני, וביקשתי ממנו. הוא אמר לי לחכות כמה ימים, עד שישיג כרטיסים בהנחה. בסוף הוא לא השיג, ולא הלכנו לסרט.

רציתי לעזור במצבו הכספי הקשה. פעם, כשהבת שלו בת ה־17 התלוננה שאין לה שמלה במה לצאת בערב, ניגשתי לארון שלי, הוצאתי שתי שמלות ונתתי לה אותן.

★ ★ ★

חמש־מאות לירות על בחורות

לפני שנה החלטתי לקנות מכונית. כשהתגרשתי, קיבלתי מבעלי 4000 ל״י. עוד 1000 השגתי מהחפצים שמכרתי, כמו גז ורהיטים, שלא הייתי זקוקה להם אחרי הגירושין, כי הלכתי לגור עם האמא שלי. 1500 ל״י קיבלתי הלוואה מהעירייה, ועוד 1500 ל״י נתן לי אחי. זה כבר מוכיח את כל מקורות הכסף למכונית.

אחרי שקניתי את המכונית, הפסקתי כמעט לצאת עם בן־משה. יצאנו אולי פעם בחודש לקולנוע או לטיול. הוא לא קיבל את זה ברוח טובה. הוא התחיל לקנא. כל פעם שהייתי מדברת עם גבר, היה מכה אותי מכות רצח בפני כל העובדים. זה קרה שלוש פעמים ככה, שהוא נתן לי מכות. ראיתי שאני לא יכולה כבר, אז הזעקתי את האחים שלי, שניהם גברים חסונים. הם הזיהרו אותו, בנוכחות כל העובדים, שלא יעיז להתקרב אלי, אבל מכות לא נתנו לו.

אבל גם אחרי האזהרות האלו הוא לא התייאש ממני. וגם לי היו כנראה עוד סנטימנטים אליו, והמשכנו לצאת מדי פעם.

כשהתפוצצה פרשת השוחד בעירייה, קראו לי לחקירה במשטרה. אז נודע לי בפעם הראשונה, שאת שעות הלילה, אחרי שהיה מחזיר אותי הביתה, הוא היה מבלה עם בחורות אחרות. החוקר במשטרה סיפר לי שתוך כדי מעקב אחריו, גילתה המשטרה שהוא היה משאיר באריאנה ובמועדוני־לילה אחרים בין 400 ל־500 לירות לערב.

קיבלתי הלם. לא הבנתי איך הוא היה יכול לעשות לי את זה. הוא יצא עם בחורות כאלה — בשביל מה הוא היה צריך אותי?

★

אכן, שאלה טובה. כיצד זה ייתכן שהאיש, שלפי כל הסימנים אהב את חנה עד שיגעון, סירב לבזבז עליה זוג כרטיסים לקולנוע — ולעומת זאת ביזבז הון על חתיכות אחרות, ברגע שהיה מחזיר אותה הביתה? לחנה אין תשובה עליה, ונראה שבכלל אין עליה תשובה הגיונית.

עד שתתפוצץ הפצצה הבאה בשרשרת.

גשר־אלנבי ובכראמה. העיתון אף ידע לציין באילו מן התמונות המתפרסמות נראים הישראלים.

לפי המסופר, נהפך כנס הסטודנטים לכנס אנטי־ישראלי מובהק — בין היתר, בגלל השמועות שפשטו בדבר כוונת ישראל לחצות את הירדן ולבצע פעולת תגמול רבת־ממדים.

15 היהודים, טען העיתון, לא נפלו בקנאותם האנטי־ישראלית משאר מאות הסטודנטים הערביים, שהתכנסו מארצות־ערב ואחרות. נציג הסטודנטים הצרפתיים, שלפי טענת רדיו אל־פאתה היה יהודי, הביע בנאומו את תקוותו כי הכנס הבא ייערך על אדמת פלסטינה המשוחררת.

ככר לא לזרוק לים. אם השתתפו יהודים באותו כנס או לא, קשה לקבוע. מה שברור הוא, כי הפירסום באל־מוסאוור וברדיו אל־פאתח אינו מיקרי.

כי זה זמן מה שקווי־התעמולה של הפאתח התפתחו לכיוון של כיבוש דברי־השיטנה נגד היהודים כפרטים. הטענה שיש לזרוק את כל היהודים לים חדלה להישמע לאחרונה, והפאתח נתן להבין כי בהחלט יסכים לקיומם בשלווה תחת שלטונו בפלסטינה המשוחררת.

בנוקסם קו תעמולה חדש זה, זכו אירגוני החבלה ליתרון נוסף במאבק על דעת הקהל העולמית, ולשיפור נוסף בתדמיתם.

החיים הקשים של האמנים המתנדבים • האהבה פורחת ב„הארי הסוס״

בין ליז וז׳ילבר • למי מותר להיכנס ל„מרבד הקסמים״, למי אסור ולמה

בלי חזיות - מותר!
בלי נעליים - אסור!

צליק, המנהל ודהאדי: למה לחתיכות מותר?

אז׳י ילין: אין כניסה בסנדלים

החיים של מר דהאדי, המלצר הראשי החדש במועדון מרבד הקסמים בשרתון הרבה יותר קלים מהחיים של עסקני ה־מכביה, מפני שהוא לא בודק אם אתה יהודי וכמה, אלא מתעניין בחלקים יותר תחתונים ופחות רגישים של האנטומיה שלך, ומה שיש עליהם.

לא מעניינת אותו האישיות שלך. לא מעניין אותו איפה הרווחת את הכסף שאתה מתכונן להוציא במועדון, לא מעניין אותו אם אתה ציוני או אם תרמת לפאנטומים. מעניין אותו רק אם אתה נועל נעליים, או להבדיל, סנדלים.

לשם כך הוא מאיר בפנס על רגליך, ואם תפס אותך בקלקלתך, מייד מתכרכמות פניו, והוא מרים את מבטו החמור, עושה לך נו! נו! נו! אגרסיבי ושולח אותך הביתה. מר דהאדי ניהל את עסקי הסנדלרות שלו בשקט ובשלווה עד שביום חמישי אחד בערב, ה־קרוי הערב הישראלי, מפני שבו נוהגים כל החבר׳ה הישראליים לבוא למועדון, הגיע ב־סנדלים צליק, הליצן של הבוהימה התל־אביבית.

דהאדי עשה לו את הנו! נו! נו! וצליק הלך הביתה ללבוש נעליים, כמו כל אזרח הגון ממשפחה טובה, וחזר לשרתון. ואת מי הוא רואה אם לא את כל ידידיו וידידותיו, יושבים בחוץ, ליד הפתח ומסתכלים ברחמים על אריה (אז׳י) ילין, המקבל באותו רגע את מנת הנו! נו! נו! שלו.

זה היה הקש ששבר את גב צליק. הוא מוכן אולי לסבול יחס כזה באופן אישי, אבל שככה יעשו לחברים שלו? על זה הוא לא ישתוק להם.

צליק באמת לא שתק.

בראשית דבריו התייחס בעיקר לאישיותו של מר דהאדי, לאבותיו וקרוביו מדרגה ראשונה ושנייה, תוך שימוש נירחב בביטויים לועזיים. עד שהגיעו מנהל המלון בלוויית תיגבורת והחיכוח הקולני הסף להיות ענ־ייני יותר.

טען צליק:

„למה לחתיכות מותר להיכנס אפילו בלי חזייה, ולנו אסור בסנדלים? מה יש? ואם כבר אסור, אז אפשר לפחות לקרוא לאורח הצידה ולומר לו: ,תסלח לי מאוד, אדוני, אבל אנחנו מבקשים כי להבא תואיל ללבוש נעליים.׳ אחרי הכל, החברים שלי ואני אור־חים קבועים שלכם כבר הרבה שנים.״ דבריו האחרונים של צליק שיכנעו אפילו את מנ־הל המלון, והרוחות נרגעו עד כדי כך, שה־שוטר נעול הנעליים שהוזעק למקום, עזב כלעומת שבא.

★

גם צליק והחברים שלו הלכו לחפש מוסד יותר סובלני, ונותרנו לבד. בתמימות ניסינו להיכנס למועדון, כדי לנוח קצת מההתרג־שות לצלילי שירתה של ז׳קלין פרנסואה. אך המטאטא החדש, מר דהאדי, טיאטא אותנו החוצה במרץ אופייני למטאטאים חדשים וב־תירוץ חדש: לגברות לבד הכניסה אסורה.

ליתר ביטחון חסם בגופו את הכניסה. מי יודע, אולי נתפרץ פנימה בריצה מטורפת ולא יוכל לתפוס אותנו. אם מר דהאדי ימשיך ככה ולא יתייאש, כל הבעיות תיפתרנה, ולא יישאר אפילו אורח אחד לטאטא אותו ה־חוצה. עם או בלי נעליים.

היפהפיה הבינלאומית של ת״א

האמא של דיאנה וורטהיים היא רוסיה. האבא האמיתי שלה צר־פתי, והאבא החורג שלה ישראלי, מה שעושה אותה כבר לחתיכה בינלאומית. דיאנה עצמה נולדה בגרמניה, וכל מי שמסתכל עליה אפילו פעם אחת הופך מייד למאמין נלהב באחוות בינלאומית ובשיתוף פעולה הדוק בין האומות.

מאז שהגיעה לארץ, לפני שלושה חוד־שים, לא השתעממה דיאנה אפילו לרגע. בהתחלה אירחו לה לחברה האמא ה־רוסית והאבא הישראלי שלה, שהראו לה את הארץ לאורך ולרוחב.

אחרי שהוריה נסעו, החליטה דיאנה לנוח קצת, וכל בוקר היא הולכת לים, וכל ערב ל„הארי הסוס״. את שארית הזמן היא מבלה בחברת הידידים הר־בים שרכשה לה כאן, הודות לקסם ה־אישי שלה, לחינוכה הטוב ולעיניים ה־כחולות־ירוקות ומחליפות צבעים שלה.

אז, כמו שאתם רואים, דיאנה היא בחורה עסוקה מאוד מאוד, וכימעט שאין לה זמן למצוא עבודה כדוגמנית אופנה או צילום. „אם לא אמצא כאן עבודה אחת ושתיים, אסע לאנגליה לל־מוד היסטוריה ואנגלית באוניברסיטה של קמבריג׳״ מאיימת דיאנה בכל המ־רץ של 19 שנותיה.

אז תתחילו לחפש לה, מפני ששום דבר אחר לא יעזור. אפילו אהבה, מפ־ני שלדיאנה אין בינתיים כוונות רצי־ניות.

„אולי פעם, עוד הרבה זמן, כשאהיה בת 26 או משהו כזה. ולא חשוב לי אם הוא יהיה ישראלי, ולא חשוב לי הכסף. העיקר שאוהב אותו ושיהיה עשיר.״

פרויילין דיאנה: אין זמן לחפש עבודה

רומיאו ויוליה מהארי הסוס

ליז וז׳ילבר

המילים הראשונות שליז גוסטבסון למדה כשהגיעה לארץ, לא היו משה דיין, או ירושלים של זהב, או אפילו שלום.

קודם כל למדה ליז לומר במיבטא השבדי שלה: אני מאורסת, וזה מפני שהמורה לעברית שלה היה ז׳ילבר.

„אין בז׳ילבר שום דבר מיוחד חוץ מזה שאני אוהבת אותו,״ מסבירה ליז ומסתכלת בהערצה איך שהוא מגיש משקאות לאורחים בדיסקוטק הארי הסוס. „זה שליז יפה בכלל לא חשוב,״ מצהיר ז׳ילבר בין כוס בירה לויסקי, „אני אוהב אותה ודי.״

רוב האהבה בין ליז וז׳ילבר מתנהלת בדיסקוטקים. היא אפילו התחילה בדיסקוטק בבלגיה, איפה שז׳ילבר עבד וליז באה לבלות. עכשיו היא נמשכת בארץ בדיסקוטק הארי הסוס, וליז הגיעה הנה למטרה זו באופן מיוחד.

אחרי שיתחתנו ימשיכו את האהבה שלהם בדיסקוטקים בספרד, או בשבדיה, וביניתיים הם מבלים כל רגע פנוי בחיבוקים ולחישות ומבטים לוהטים, שלמראיהם מוריקים מקינאה פניהם של כל הדון־ז׳ואנים בשטח.

אבל לז׳ילבר לא איכפת. הוא לא מפחד מעין רעה. שיסתכלו כמה שהם רוצים. אבל מרחוק.

אין כסף להיות קוסם!

מועדון אקרופול ביפו מלא אחיר צחוק ומוזיקה יוונית, עד שפרופסור בארי מתפרץ לבמה ומחווה קידה חיננית, ומקבל זבאנג על הראש מהשרביט שבידי רעייתו וירה. הזבאנג משפיע עליו ככה שהוא מתחיל לרקוד פאצ׳אנגה־צ׳ארלסטון־טוויסט

יעקב מוזס: ילד פלא מחפש פרנסה

סוער, ומלהטט להטוטים מסמרי שיער. תוך כדי ריקוד הוא משתדל לא להתקרב יותר מדי לרעייתו וירה ולשרביט, אבל שום דבר נוסף לא נוחת לו על הראש עד סוף ההופעה.

אחריו מופיע ילד הפלא יעקב מוזס בתרגילי גמישות. עוזר לו אבא שלו, שלפני מלחמת העולם היה לו קירקס, ועד שנפגע בגבו היה לוליין, ושאין לו כסף לקנות ציוד של קוסם. כך שבינתיים הוא עוזר לבן לפרנס את המשפחה.

יעקב ויקטור מוזס הגיעו לארץ לתמיד, ויש להם הרבה בעיות ובעיקר בעיות פרנסה. אם אתם יודעים במיקרה על איזושהי עבודה מתאימה ללוליין לשעבר, לקוסם בלי ציוד או לילד פלא, תודיעו להם לפי הכתובת: מועדון אקרופול, יפו.

אחרי הדואו מוזס יש ריקודי־עם, כאלה עם הו!־הו!, ישר מתנועת הנוער. מצילות קצת את המצב הפנים החמודות של אחת הרקדניות ששמה ציפי. היא נחמדה אפילו בתוך שימלה יהודית מזרחית אירופית מתחילת המאה. היינו מספרים לכם עליה יותר, לולא מיהרה כל־כך להופעה נוספת, כי מסתבר שריקודי הו־הו הם מיצרך מבוקש במועדוני הלילה היפואיים.

הבמה נשארת פנויה לזמרת ג׳קי גליל, הממלאת בקולה את כל המועדון וגם את הסביבה, ומגיעה עד לזורבה.

בקיצור, בידור לכל המשפחה. אפשר אפילו להביא את הילדים ולחסוך בייבי־

יהורם גאון בירדנה: המ.צ. חיכו על הכביש

המתנדבים בעצ״מ

כל הארץ כבר שמעה איך אחרי שהחבלנים הפציצו את מושב ירדנה שבעמק הירדן, באו להפציץ אותה גם אמני ישראל, בהתנדבות, ועשו „נא״ גדול לירדנים. אבל אף אחד לא יודע שכל הטאראראם הזה כמעט והתבטל ברגע האחרון.

בהתחלה היו בעיות עם הזמרת ציפורה אנוך. ציפורה, שהתחתנה לפני שנה, לא לקחה בחשבון שהיא תצטרך להופיע בהתנדבות בירדנה, וילדה לפני חודשיים בת. היא דווקא היתה מוכנה להתנדב, אבל זה היה קצת מסובך לקחת את התינוקת איתה. אבל אי־אפשר היה להשאיר את אנשי ירדנה בלי ציפורה אנוך. מרקו תורג׳מן, שהתנדב לסייע לקצין־החינוך של פיקוד צפון לארגן את ה־מופע, מצא את הפיתרון.

הוא פקד על מזכירתו הפרטית לנסוע לדירתה של ציפורה בבת־ים ולשבת שם כבייבי־סיטר. לציפורה הוצמד טלפון פנוי, בעזרתו יכלה כל רגע לצלצל הביתה ולשאול לשלום בתה, שנשארה לבד בפעם הראשונה.

האמן השני שהיה צריך להופיע שם היה רן אלירן. אבל ערב קודם לכן הוא הופיע בדרום־סיני — ונתקע שם בלי יכולת להגיע לצפון. הלילה כבר ירד בירדנה ואלירן לא הופיע. ברגע האחרון נזכר מרקו תורג׳מן שיהורם גאון נמצא בסביבה

„או שאתה נכנס תיכף למוסטאנג שלך או שאני שולח לך שני שוטרים צבאיים לקחת אותך!״ טילפן אליו. יהורם ידע שלהפר פקודה של מרקו זה כמו להתאבד, מבחינה מוסרית. „חבל על הזמן,״ הוא צעק בטלפון, „אני כבר בחוץ!״ ליתר ביטחון חיכתה לו המשטרה הצבאית בחצי הדרך, ויהורם הגיע לירדנה להופעה עם משמר־כבוד צבאי מלא.

למי שלא היה כוח להתנדב להופיע בירדנה, יכול היה השבוע להתנדב להופיע קרוב יותר — בשפת־הים בתל־אביב. שם התאספו כעשרת אלפים איש כדי לציין את יום השנה לפלישה הסובייטית לצ׳כוסלובקיה. פופיק

ציפורה אנוך:
בייבי-סיטר לתינוקת

ארנון התנדב להנחות את הערב ואריק איינשטיין התנדב לשיר בו את **שיר שתלמתי על פראג.** הוא זכה למקהלה של עשרת אלפים איש, שזימזמה איתו יחד את השיר.

אחר־כך הם שרו עוד שירי חופש ועידוד לצ׳כים, כשלבבם רוחש רק טוב לכל המדוכאים בעולם, אבל לצלמי הטלוויזיה לא נתנו להתקרב לקיוסק, ששימש כבמה.

דבר לא עזר והמיעוט המדוכא עמד עם מצלמותיו בצד והימהם: „אנו נתגברו״

אריק איינשטיין בערב פראג: מקהלה של רבבה

אנשים

לאן נעלם רודי האדום?

איך לקרוא למסע הקנאי שמנהל ח"כ **דויד בן־גוריון** בימים אלה נגד המערך? הצעתו של עורך השבועון פנים אל פנים, הרב **שמואל אבידור**: ביג'יהאד. ● על אף העובדה שרפ"י לא התפלגה החוצה, אין האהבה שוררת בין מנהיגי הגושים ה־שונים במערך. בחוג־בית שנערך השבוע ב־בית פרטי, כינה מנהיג מפ"ם הקשיש, **מאיר יערי**, את **שמעון פרס** בתואר האיש הזה. כשנשאל על־ידי אחד הנוכחים בצורה פרובוקאטיבית למי התכוון, סירב יערי לנקוב בשמו של פרס, על אף שלכל הנוכחים ברור היה למי הכתנה. ● באותו חוג־בית נכח גם הסופר **משה רשקס**, שחזר לאחרונה מברית־המועצות, לשם נסע כנציג איגוד התסריטאים. רשקס מחה ב־אוזני יערי על דברי השבח שחלק לסטאלין. יערי לא הגיב על המחאה, אך בתום הערב עיכב את רשקס והתעניין אצלו על הנעשה בברית־המועצות. ● ישראלי אחר, שחזר לאחרונה מחו"ל, הוא מנהל גלי־צה"ל **יצ־חק לבני**, שהתעניין, בעת ביקורו באי־רופה, לאן נעלם מנהיג הסטודנטים המה־פכניים **רודי דוצ'קה**, גילה להפתעתו כי המהפכן אדום־השיער נמצא עדיין בטי־פול רפואי, לאחר שנפגע במחלת השיכחה, כתוצאה מנסיון ההתנקשות בחייו שאירע בספרד לפני כמה חודשים. ● „ראש חבורת פושקי השפתיים והולכי הבטל, המגלגל רכילות טרייה ורועמת ככדור של ח־פור־שית...” — כינוי זה היה רק אחד מרבים להם זכה השבוע הפיזמונאי **דידי מנוסי** במאמר התקפה בדבר, בו הואשם בכך ש־היה בין ראשי הלוחמים לפילוגה של רפ"י מהמערך. המאמר הסתיים בשאלה: „כמה בקבוקי ויסקי ושמפניה יצטרך המיסכן לשלם לאלה שאיתם התערב, כי אכן הפי־לוג יארע?” מה שנעלם מידיעתו של בעל המאמר, זה שמנוסי התערב דווקא על כך שהפילוג לא יחול. נימוקו: אם אכן יהיה פילוג, לא איכפת יהיה לו להפסיד כמה בקבוקים, אך אם לא יהיה, יזכה במלאי משקאות מספיק, כדי להטביע בו את יגונו. ● מאוכזבים ביותר היו השבוע **צבי (האדום) שיסל** ו**בועז דוידזון**, מנה־לי חברת האמרגנות וההפקות הגר. היה זה לאחר שהשניים ביקשו את אישורו של מזכיר עיריית תל־אביב, **אבי גיא**, לאיר־גונו, ברחבת העירייה ובחסותה, של ערב בידור בליל צאת השנה העברית, נענו בסי־רוב, על אף שמרבית האמנים שנועדו להו־פיע באותו ערב הסכימו לעשות זאת בהת־נדבות. ● אכזבה לא פחות חמורה נגרמה השבוע לקבוצת אישי ציבור, כאשר קרבה אליהם העיתונאית **זיוה יריב** ושאלה ללא הקדמות מיותרות: „מעוניינים לראות אותי עירומה?” לפני שהספיקו הנכבדים הנד־המים להתאושש, שלפה הכתבת מעטפה מתיקה, הוציאה החוצה את תוכנה, הראתה בגאווה. לנוכחים את סידרת צילומי הרנטגן שעשתה זה עתה בפקודת הרופא.

היו"ר הוא היפופוטאם

מד (מטורף), כאשר צילמו את האח"מים בצורת בעלי חיים, כשכל בעל־חי מאפיין דמות מסויימת. נשיא מצריים, **ג'מאל עבד אל־נאצר**, זכה לגוף של גמל ול־הסבר הבא: „הגמל מאופיין בדבשתו הגדו־לה, אשר בילדיה הוא חסר־ישע, מאחר שבה טמון מוחו. הוא מכוגה לעיתים פי המידבר, בגלל מינהגו המוזר, אחת לכמה שנים, לפרוץ בשאגה נוראה ולזנק על־פני המידבר לקראת אוייביו, ואחר ימים ספורים להשמיע שאגה מקפיאת־דם נוספת, ולזנק בחזרה למקום ממנו יצא.” ● לגוף של בהמות ולתואר היפופוטאמאו זכה נשיא סין, היו"ר **מאו צה טונג**, כשההסבר היה: „הבהמות הינו חיה מעוררת פלצות, החיה בבדידות מאחרי מסך במבוק. בגלל גודלה הענק, היא בולעת כל חיה קטנה יותר הנמצאת בהישג ידה, אך כל בליעה כזו מספקת את רעבונה לשעה קלה בלבד, והיא רעבה חיש קל לטרף נוסף.” ● דיעה לא מחמיאה מסוג אחר גילה השבוע העי־תונאי **אריה אבינרי** על עמיתיו למיק־צוע. כאשר התעניינו כל מיודעיו, שלמדו על הוצאת סיפרו החדש על פשיטות התג־מול רק באמצעות המודעות בעיתונים, מדוע שמר בסוד את דבר כתיבת הספר, השיב כי עשה זאת לאחר שבעבר קרו מיקרים שעיתונאים, ששמעו כי חברם למיקצוע עו־מד להוציא לאור ספר, הזדרזו והוציאו אותו לפניו. הציירת **שושנה אשתמוע (שוורץ)** התערבה בעניין מסויים עם הצ־ייר **אורי ליפשיץ** על סכום של 37 מיל. היא הפסידה בהתערבות. כיוון שאין יותר מטבעות של מילים, כתבה לזכותו של ליפ־שיץ המחאה בנקאית על הסכום של 37 מיל. אותה שעה עבר בקירבת השניים קבצן ש־ביקש מהם נדבה. אורי תרם את הצ'ק ל־קבצן. חלפו ימים והעניין השתכח מלב השניים, כשלפתע קיבלה שושנה מהבנק שלה הודעה, כי בחשבונה נרשמה משיכת־יתר על סכום של 37 ל"י. כאשר הלכה לבדוק את החשבון, הסתבר כי הבנק שילם לקבצן שהציג את הצ'ק על סך 37 מיל, סכום של 37 ל"י. „הטעות היא שלכם, לא שלי,” אמרה שושנה. מנהלי הבנק דחו את הצ'ק והודו בטעותם. הם זיכו את שושנה בסכום ששילמו לקבצן — אבל הודיעו לה כי הם מחסלים את חשבונה אצלם, כיוון שהטעתה אותם. כאשר פגש אורי ליפשיץ את הקבצן שקיבל ממנו את הצ'ק, התעניין איך הוציא מהבנק 37 ל"י. „נתתי להם את הצ'ק,” השיב זה, „והם נתנו לי 37 לירות, אז לקחתי.”

פסוקי השבוע

★ **הבמאי פיטר פריי**: „בישראל ישנה טלחיזיה של המאה ה־18.”

★ **ניל ארמסטרונג, האיש ה־ראשון על הירח**, בעיקבות הוויכוח על המשך ההקצבות לטיסות־חלל: „ככל שמת־קרבים לכדור־הארץ, הוא נעשה קטן יותר.”

במילה אחת: „או!”

בימים האחרונים התחילה אופנה חדשה בישראל — אופנת ה־או!

הבדיחות, השייכות לאסכולה זו, מסתיימות כולן במילה אחת: „או!” — מילה האומרת את הכל.

המילה אף הגיעה לטלוויזיה ולפוליטיקה — כי היא ממלאה תפקיד חשוב בשידורי הטלוויזיה של רשימת העולם הזה — כוח חדש, בבחירות להסתדרות.

הנה שלוש בדיחות לדוגמה:

● מעשה בגשר

מהנדס רומני מבקר אצל עמיתו, מהנ־דס רוסי. המארח מביא אותו אל ה„דא־שה” (וילה כפרית) שלו, והאורח מתפעל מחמשת החדרים של הבית וממכונית־ההדר במוסך.

„איך עשית את זה?” הוא שואל.

מסביר הרוסי: „אתה רואה שם את ה־נהר? אתה רואה שם את הגשר? ובכן, אני הייתי אחראי על בניית הגשר. חסכתי קצת על הברזל, קצת על המלט, קצת על העבודה. ממה שחסכתי בניתי לי את ה־בית.”

כעבור שנה מבקר הרוסי אצל עמיתו הרומני. המארח מראה לו את ביתו החדש — 25 חדרים, שלוש מכוניות־פאר, שישה משרתים.

הפעם מתפעל הרוסי. „איך עשית את זה?”

„אתה רואה את הנהר שם?” שואל ה־רומני.

„כן,” משיב הרוסי.

„ואת הגשר אתה רואה?”

„לא!” אומר הרוסי.

„או!” מסכם הרומני.

● מעשה בשילטון

יהודי רומני מבקש לעלות ליש־ראל. הפקידים הרומניים מבקשים להניאו מכך.

„ממה אתה פוחד?” הם אומרים. „גירש־נו את הסטאליניסטים. אנחנו מבטיחים לך שלא יחזרו לשילטון. אנחנו נחזיק בשיל־טון לעולם!”

„או!” אומר היהודי.

● מעשה באשה

אדם בא לבית־המשפט ומבקש צו־מניעה נגד אשתו.

„זה אינו אפשרי,” מסביר לו השופט. „צו־מניעה אפשר להוציא רק נגד גוף ציבורי!”

„או!” אומר המבקש.

★

מערכת „העולם הזה” מזמינה את הקוראים להמציא לה בדיחות בסיג־נון ה־או! — ישנות או חדשות. ל־בעל הבדיחה הטובה ביותר יוענק פרס בסך 50 ל"י.

dépilan
משאיר
עורך חלק
לזמן יותר
ארוך
dépilan
הקרם השויצרי הנודע להרחקת שיער מיותר. דפילן פועל על שורשי השיער, מחליש צמיחתם ולכן פעולתו לזמן ארוך יותר מכל משחה.
dépilan
הקרם הקוסמטי בעל הריח העדין להסרת שיער בדרך הנשית ללא פציעות, ללא כאב, בצורה היגיינית ונעימה. דפילן מותיר לך עור חלק רך כקטיפה.
נסי והוכחי גם את
vitamol
ZURICH, SUISSE
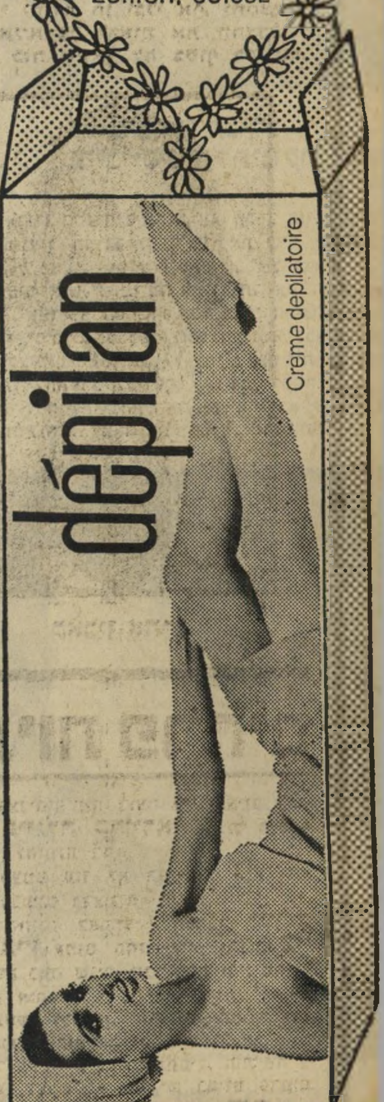

רחל מרחלת על כל העולם

קארין לפני

שינויים בפרצוף

כשקארין דונסקי הדוגמנית התחילה להיות דוגמנית, היא היתה סתם בחורה יפה עם אף יפה ועיניים יפות ושיער יפה ונקודת־חן יפה על המצח.

עם הזמן החליטה לשפץ את מה שנתן לה האלוהים. היא כיסתה את האף בפודרה, את השיער בצבע, את העיניים בריסים, את נקודת־החן בכל מיני נקודות אחרות, והיא יצאה יותר יפה. זה לא הספיק לה והיא החליטה לשפר את עצמה משיפורים שלה. לשם כך היא פנתה לפני חודש לפרופסור צבי נוימן מ„הדסה" בירושלים, שילמה לו מאה הלירות, והוא הוריד לה את נקודת החן מהמצח.

אבל זה לא הספיק לה. לפני שבועיים פנתה לרופא אף, שילמה לו אלף לירות — והורידה חתיכה מהאף.

עכשיו היא נשארה אותה הקארין, אבל בלי נקודת חן ובלי אף. והמצחיק הוא, שאי־אפשר לראות את ההבדל.

בקצב כזה יישאר לה בסוף רק גוף.

קארין אחרי

בעיות פרחים

כל הרצליה־פיתוח רוצה לדעת איזה פרח תלבש פייגלה ברוידא, חברת מועצת העירייה, לחתונת בתה.

היא עצמה עוד לא החליטה, אבל היא עוסקת בבעייה ברצינות יתרה.

כל החתונה באה די בהפתעה. מוריס קושילביץ אמנם מחזר אחרי הבת צריליה מזה כמה שנים. אבל הבת החליטה לא להתחתן איתו.

היא נסעה ללונדון, והוא נסע אחריה. היא חזרה ארצה והוא אחריה.

כאשר ראתה שהבחור מתמיד, החליטה לעתר לו ועכשיו לאמה יש בעיות פרחים.

בעזרת צילומים אינטימיים

לרואה־החשבון המצליח היתה אשה. עד כאן הכל פשוט מאוד ובלתי מסובך. קשרי־משפחה פשוטים וברורים. אבל לאותה אשה של רואה־החשבון היה אח, וזה קורה להרבה נשים, ואין בזה שום קושי. הצרה היא שאותו אח של אשת רואה־החשבון היה נשוי נשואין שלישיים לבחורה צעירה, איטלקיה, חמת־אופי וחמת־מזג. וכל זה לא היה נורא אילולא אותה אשה חמת־מזג היתה דורשת ממנו גט, בכל החום האפשרי.

עד כאן זה עוד לא נורא. יש בעל. ישנה אשה. לאשה יש אח, ולאח יש אשה, והאשה רוצה ממנו גט.

הסיפור מסתבך כשמתברר שישנו עוד אח אחד: אחיה של האשה האיטלקיה. והאח הזה מסבך מאוד את העניינים, כשהוא מופיע יום אחד בארץ לביקור משפחתי קצר.

הוא הגיע על מנת לבקר את אחותו האיטלקיה, ותוך כדי ביקור התברר לו שאחותו רוצה גט מבעלה, ואם האחות האיטלקיה היא חמת־מזג, הרי אחיה האיטלקי חם־מזג פי כמה ממנה. ואם היא עוסקת בדיבורים, אצלו זה ישר עובר למעשים.

וכך מתגלה יום אחד שלאותו אח של האיטלקיה, הנשואה לאותו בחור, שהוא אחיה של אשתו של רואה־החשבון, יש גם חבר, ומספר המשתתפים, כפי שאפשר לראות, הולך וגובר.

החבר הזה לא יושב לו בחיבוק ידיים כשהאחות של חברו בצרה, והוא עושה מה שכל איטלקי טוב היה עושה בכל מיקרה שהוא. הוא מחפש לאן להשליך את אהבתו, ומוצא את אחותו של בעלה של האיטלקיה, אותו בעל המסרב לתת גט לאחות של חברו.

ובכן, הוא מוצא אותה ומתאהב בה, וגם אוהב אותה במשך זמן מה במלון הילטון בתל־אביב, ומרשה ללא קטנוניות יתרה לחברו הטוב לצלם איך בדיוק הוא מבצע את האהבה הזאת.

החבר מצלם ומצלם ומצלם, ואחר־כך לוקח את הצילומים ופונה איתם ישר אל אחיה של הגיבורה שלהם, כלומר, לבעלה של אחותו.

הבעל האומלל רואה את אחותו היקרה בכל מיני סצינות אהבה, וגם שומע באותה הזדמנות שאם לא יתן גט לאשתו, התמונות תמצאנה איכשהו את דרכן אל בעלה של אחותו.

הוא יודע שחייו כבר הרוסים ממילא, ולא כדאי להרוס גם את חיי אחותו, והוא מסכים מייד לתת גט.

סמדר ואברהם

רק בשביל להרגיז

לא כל יום מזדמן לראות כזה זוג מושלם: הוא גבוה, יפה, שרירי, מדבר שפות ובעל התואר מלך הברמנים בישראל. היא סגנית מלכת־יופי, סגנית מלכת־המים, סגנית מיס אלגנס, דוגמנית־צמרת ונערת זוהר מוכרת. והשניים — אברהם ארביב וסמדר דרור, עומדים להתחתן, אחרי שהם יוצאים יחד שנתיים עם הפסקות.

ההחלטה באה לא מזמן, דווקא אחרי פרידה שנמשכה יותר מחודש. בהפסקה הזאת יצא אברהם בחברת נערת־שעשועים גרמניה, ואילו סמדר השתעשעה בחברת נער־זוהר ישראלי.

השניים החליטו שבעצם הפרידה שלהם באה רק כדי להרגיז זה את זו, ושחבל על הזמן והופ, בית נוסף בישראל.

תוך חודש הם עמדו מתחת לחופה, אם לא יחליטו עד אז שוב להרגיז זה את זו.

המשכימות קום

בשעה חמש בבוקר, כשהשמש עדיין לא עלתה מעל להרים, כשהחלבנים עוד מפהקים, ומחלקי־העיתונים עוד לא סיימו את ליל העבודה שלהם, מגיע לבריכת תל־אביב, עם בגד ים וגוף ספורטיבי, האדון אריה פילץ.

אחריו מגיעים לאט־לאט הפרופסור ארווין רבאו, שתי אלמנות מפורסמות, אשת איש ידוע. אחר־כך מגיעים כל השאר: אנשי גיל העמידה המפנים את המקום לצעירים מהם, כשהשמש מתחילה להפיץ את חום היום.

לפני שבוע התברר לפתע לכל המאחרות לבריכה, שהאדון פילץ עזב את ידידתו, ומאז השתנה סדר־הזמנים.

בשעה ארבע וחצי, כשהחלבנים עוד לא התעוררו והעיתונים עוד מריחים את ריח הדפוס, והמאחרים בנשף עוד גוררים את רגליהם מי יודע לאן, מגיעה לבריכת תל־אביב, עטופה בבגד־ים, האלמנה מספר אחד.

כמה דקות אחריה, מגיעה האלמנה מספר שניים. הן מחליפות מבטים בלתי אוהדים ביניהן, ופונות לשבת אשה אשה בפינתה, מבלי להחליף אף מילה.

כעבור חצי שעה מגיע גם האדון פילץ. הוא מחליף ברכות עם האחת, והוא מחליף ברכות עם השנייה, והוא מכבד את האחת בכוס קפה, ומכבד את השנייה בכוס קפה, ואומרים שבשבוע הבא תיפתח הבריכה כנראה כבר בשלוש וחצי בלילה, ומספר המשכימות קום ילך ויגדל.

המאומצת

כשגילה גולן ירדה במורד המדרגות של ההילטון, נפל פתאום משהו על צווארה וכיסה אותו בדברים רטובים, שיכלו להיראות כמו נשיקות, וכל העניין היה דומה מאוד לנסיון תקיפה בצהרי היום, לולא היה התוקף המיסתורי לא פחות ולא יותר מאשר גברת שמנה במיטב שנותיה.

„גילניו," זעקה אותה גברת, „גילניו שלי, הנה הדודה שלך, את לא שמחה לראות אותה? גילה, כל כך הרבה חיפשתי אותך!" והדבר היה מלווה בהמון נשיקות וגיפופים וליפופים, וכשגילה הצליחה להימלט מזה, היא החליטה לעזוב את הילטון. המקום שורץ יותר מדי דודים ודודות. זו היתה כבר הדודה השלישית שצדה אותה.

בכל אשמה כמובן גילה עצמה. החברות ההוליוודיות טרחו להפיץ ולפרסם את סיפור חייה הנוגע ללב, ולתאר בפרטי פרטים את ילדותה, ויתמותה, ואת העובדה שאין לה קרוב וגואל.

לכן, מרגע שהיא באה ארצה, גילו אותה כל מיני דודות, שאין להן את מי לדדות, וניסו לאמץ אותה.

גילה סירבה. היא הגיעה ארצה במצב־רוח רע. פעם היא חשבה שתגיע הנה ככוכבת גדולה עם בעל אמיץ, וצלמים יחכו לה בשדה־התעופה, והיא תוכל לספר להם מה עבר עליה בעיר ההצלחות.

אבל לאחר כמה הצלחות פעוטות בהוליווד, הסתבר שהיא לא הצליחה להצליח שם. מתפקידים ראשונים בסרטים סוג ג' היא עברה תוך זמן לתפקידי־מישנה בסרטים סוג ד', וגם מהם היא הולכת ונעלמת.

מבעלה, העיתונאי היהודי אלכס אור־בן, היא התגרשה, ועכשיו היא הגיעה ארצה אלמונית ובודדה, הסתגרה במלון הילטון, וכל מי שמצא אותה, זה בסך־הכל כמה דודים ודודות.

היא ניסתה להתקשר עם חברתה הטובה, העיתונאית דבורה נמיר, ולא הצליחה לתפוס אותה. היא יצאה לטיול בכותל המערבי, הכניסה את הכלב שלה קוקו לתיבת האיפור והוציאה אותו משם, ובסוף תפסה את דבורה נמיר ונתנה לה את שעון הזהב המצופה יהלומים שהביאה לה. רק אחרי זה, בליווית ידידתה הטובה, העזה לצאת קצת לשאוף אויר חברתי ישראלי.

גילה

קולנוע

סרטים

עד כלות הנשימה

איש ושמו ג'ייסון (תמר, תל־אביב, איטליה). הוא עומד על כבש המטוס. שוטרים מחכים לו למעלה ולמטה, שתי ידיו כבולות. הסרט רק התחיל, וכבר אין לו שום שאנס. ואז, פתאום, מתנגשת מכונית במכונית, השוטרים מסתכלים, מישהו צועק, והוא כבר רץ בין המטוסים בתוך שדה־התעופה. ברח.

עכשיו, חושבים, אפשר לנוח קצת. יראו קצת כותרות, יראו מישהו יורד ממטוס. איש עוקב אחרי איש. מכונית נוסעת. לא. שום דבר מהסוג הזה. בסרטו של הבמאי האיטלקי קורבוצ'י לא נחים אפילו לרגע. האיש רק ברח מהמטוס, וכבר תופסים אותו שני אנשים עם אקדחים. עוד לא הספיקו לתפוס אותו, וכבר הוא מבצע למענם מיבצע מסוכן של עקירת שן מיסתורית ממת, בארון־מתים סגור.

השן רק הגיעה לידיו, וכבר מתנפלת עליו קבוצה אחרת ודורשת אותה. עוד הקבוצה ההיא מדברת, וכבר הקבוצה הראשונה יורה. עוד שתיהן יורות זו בזו ושתיהן בו, וכבר מופיעה המשטרה ויורה בכולם. אין רגע פנאי. אין רגע הפסקה. אי־אפשר אפילו ל־

„איש ושמו ג'ייסון"
המטרה: שן של מת

שנייה לעצור את עצירת הנשימה. והקהל של קולנוע תמר מאושר, ויהיה מאושר בוודאי עוד שבועות רבים.

מין וסטירות־לחי

צעירים במדרון (אסתר, תל-אביב; ארצות־הברית) סקס. סטירת־לחי. סקס. סטירת־לחי. סקס. סטירת־לחי. כך מתחיל הסרט. זהו הקונפליקט בין האמא (סטירות־הלחי) לבין הבת (הסקס).

באמריקה עושים מאות סרטים כאלה בשנה. יש בהם תמיד הרבה נוער, שדוהר באופנועים, ויש בלונדית אחת טובה שאוהבים אותה, ועוד אחת לא כל־כך מוסרית, ויש בהם קצת זנות. בקיצור, הסיפור הוא אותו הסיפור.

גם כאן. אלא שהפעם משמשת שיקאגו בתור רקע והדיסקוטקים שלה וחצי מיליון בני הנוער שבה הבורחים מדי שנה מבתיהם. הסוף הוא מאוד האפי. מוסר ההשכל הוא שכל הילדים צריכים לחזור הביתה להוריהם המודאגים כי ההורים בעצם מאוד אוהבים אותם. קהל הפרובינציות לא צריך יותר מזה כדי ללכת מאושר הביתה.

והקהל האחר? הסרט הזה לא מכוון אליו.

* חברת "מק הסן את רובינס" חברת ההפצה הגדולה ביותר בארה"ב (בעולם כולו) החליטה לאחר בדיקות מעבדתיות ומחקרי שוק קפדניים, לקנות ולהפיץ את הדרמפון ברחבי ארה"ב.

לרגל מכירת סוף העונה, חסכה לך כתבת „עולם האשה" את הטירחה – ערכה במקומך

סיור ברחבי תל־אביב

ומספרת הכל אודות –

אחד החסרונות הבולטים של מכירות סוף העונה, זו העונה. חם. אין חשק להתחיל לכתת את הרגליים בחיפוש אחרי מציאות — מה עוד שאין כל ביטחון למצוא משהו. בכלל, את רוב הבגדים המוצעים ב־עיר לא הייתי ממליצה ללבוש אפילו בתחי־לת העונה, או גם לקבל במתנה.

אינני יודעת אם התאוה לראות, או לר־כוש, דבר יפה ומודרני, שווה את כיתות הרגליים ואת המאמץ הרב. אך בכל זאת — היצר מתגבר, ויוצאים העירה כדי לראות מה נשמע.

בחנויות הבגדים „המסורתיות", מכירת סוף העונה היא עסק גדול, ההנחות ממשיות, והמציאות בשפע. אך מה המצב בבוטיקים?

מסתבר שבהם — לפחות בתל־אביבים — מכירת סוף העונה אינה מורגשת במיוחד. רוב הבגדים שומרים על מחיריהם — המזע־זעים לפעמים — של כל ימות השנה. פשטתי מבוטיק לבוטיק, חיטטתי בכל המדפים ומ־תחתיהם, עברתי על כמויות ענקיות של שמאטעס מכל הגדלים והצבעים, ובסיכומו של כל העמל הזה הצלחתי לגלות מעט — מעט מאוד — מציאות ראויות לשמן:

ברוב הבוטיקים תוכלי למצוא את שמלות התחרה שהיו כל כך באופנה הקיץ. הצבע השולט הוא הלבן, והמחירים מסתובבים ב־סביבות ה־150 לירות.

מחירי שמלות הפולו מטריקו, ד.מ.צ., ו־שאר סיבים סינטטיים, נעים בין 39 ל־60 לירות, תלוי בבד ובביצוע.

הדרישה לשמלות אלה גדולה, כך שתתכו־נני באופן נפשי לפגוש את בנות מינך ב־תלבושת אחידה על כל צעד ושעל.

סנוב חליפה מקסימה מבד־מגבת קטיפה, לא ברור אם לבוקר או לערב, או למתי. 85 לירות. מציאות אחרות בבוטיק סנוב: ביקיני נהדר מעבודת קרושה, ב־39 לירות. מתאים רק לבע־לות גוף מושלם. חגורות עור מקוריות ב־30 לירות, מיועד לאלה שיש להן 30 לירות להוציא עבור חגורה. מכנסיים בגיזרה מצויינת, עשויות מבד ערבי — רקום וגם בלתי־רקום — במחיר 54—65 ל"י.

לה־קוקט התחרה הבלתי נמנעת, ששלטה בעונה החולפת בכיפה. הפעם בלבן, אצל לה־קוקט. בגלל ה־כיסים במקומות הרגישים, את יכולה ללבוש גם בלי חזייה — כל זה רק בתנאי, כמובן, שיש לך את כל הנתונים הגופניים המתאימים שתוכלי ללבוש לבוש כזה. המחיר: 119 לירות. אם לא יותר — אז אולי קצת פחות. אצל לה־קוקט תמצאי גם דברים פיקנטיים במיוחד.

מציות בבוטיקים

מגדה שמלה ממשי מלאכותי. נקו־דות אדומות על רקע לבן. הדוגמנית: ניקי, סטודנטית הלומדת בקנדה, באה ארצה לחופשת־מולדת. המחיר: 55 ל"י. רק השמלה. מציאות אחרות אצל מגדה: שמ־לה מקוטון עם מותן חשופה, 45 ל"י. חליפת־מכנסיים קייצית יפה — בסביבות 150 ל"י.

גאמין ואריאציה נחמדה על שמלות הפולו בכחול־אדום, שחור, צהוב, לבן ו־באז׳. בבוטיק גאמין. הדוגמנית: דינה ברוך. ה־מיני הקצרצר מצריך גוף חטוב — בלי זה לא כדאי אפילו לנסות. המחיר: 60 לירות. אצל בו־טיק גאמין יש מיבחר די ניכר של דוגמאות ש־נשארו לסוף העונה. כדאי להיכנס ולהציץ קצת.

אדלר בבוטיק אדלר אין מציאות מיוח־דות של סוף־העונה, מלבד שמלות הפולו וכו׳. לעומת זאת יש שם חליפות מכנסיים מקסימות למעבר, ב־155 לירות, עשויות ממשהו הדומה לג׳רסי, וגזורות מצויין. זאת שנראית ב־תמונה: צבע ורוד כהה, הכיסים והאימרה — בצבע לבן. המחירים בבוטיק אדלר — סבירים.

גפטר בין שאר הפריטים המענ־יינים מצאנו שמלת־ערב מקסימה עשוייה מז׳ורז׳ט. בלבן, ירוק, אדום, ורוד או שחור. ב־130 לירות. ב־בוטיק אלה גפטר. יש בבוטיק גם כמה שמלות בוקר נחמדות, ב־60 ל"י בערך, אך מאלה אין המיבחר גדול כל־כך.

רס"ר הפרחים

ירח פרלמן ויצירה

„**איך מגיע** רס״ר לסידור פרחים?״ שאלה בתימהון אמריקאית אחת את ירח פרלמן בעת ביקורו בארצות־הברית. היה זה כאשר ירח, השותף יחד עם גיסו חגי כץ בחנות הפרחים התל־אביבית כץ, הוזמן לארצות־הברית על־ידי האירגון העולמי אינ־טרפלורה, כדי לייצגו בשיזור פרחים אמנותי.

ירח פרלמן ניסה להסביר לאותה גברת אמריקאית כי הוא רס״ר רק חודש בשנה, כאשר הוא במילואים — ואין זה מונע בעדו מלאהוב פרחים ולעסוק בסידורם האמנותי שאר ימות השנה. הוא חזר ומכר את רעיון אהבת הפרחים במשך כל סיורו, ב־26 הופעו־תיו בטלוויזיה, בארוחות הערב החגיגיות, ב־קבלות־הפנים, בנאומים. האמריקאים השתגעו אחריו, לא חדלו להתפעל מהתופעה: רס״ר בצבא — ועוסק בפרחים.

ירח התאהב בפרחים לאחר שהתאהב ב־אשתו. האשה ואחיה גדלו בעולם של פר־חים, ירשו מאביהם את אהבתו הגדולה. ירח, יליד השואה, נדבק מהם. כיום גורם לו פרח שבור לצביטה בלב. הפרחים הם אמנם בינ־לאומיים, אך בסידורם ניתן לבטא דברים שונים. ירח וחגי מצליחים, בשזירת הפרחים שלהם, להבליט את האופייני לישראל: הם משתמשים בכלי־נחושת עתיקים, בסלים דרו־זיים, יבפרחים אופייניים לישראל.

התוצאה: כאשר יסד אבי המשפחה את ה־עסק, לפני 46 שנה, היתה זו משתלה קטנה. כיום כץ היא שרשרת חנויות ברחבי הארץ, וירח וגיסו זכו להיבחר, לפני שלוש שנים, לייצג את ישראל בתחרות הבינלאומית ל־שיזור פרחים אמנותי, שהתקיימה בהיכל־ה־תרבות בתל־אביב.

★

עתה מתכוננים ירח וקרוביו למאו־רע־שיא בקריירה הפירחונית שלהם: הם הישראלים הראשונים שנבחרו, לראשונה מ־אז שנות אלפיים, לתכנן את תערוכת הפר־חים הבינלאומית שתתקיים בסוכות השנה, בפארק הלאומי ברמת־גן, בהשתתפות 22 מדינות. וזה לאחר שעד היום היו המתכ־ננים תמיד רק מומחים מארצות אחרות.

בוא נספר לך על הרגשת תענוג. נסה את הדיאודורנט הגברי של **קינגסמן**. דיאודורנט - Cologne Stick של **קינגסמן** יקנה לך הרגשה קרירה ומרגיעה. ולהשלמת התענוג השתמש בעוד מוצרים בסדרת **קינגסמן**: סכין גילוח **קינגסמן**. קצף לגילוח Luxury Shave, מי פנים After Shave Lotion קרם לשיער Hairdressing Cream ומי קולון Cool Off.
מוצרי **קינגסמן** קל לזהות. באריזת זהב וכחול. סדרת מוצרי **קינגסמן** נועדה לגבר המעודכן.
תענוג לגבר עם קינגסמן - השם שכבש את הגבר האמריקני. מוצרי קינגסמן זכו בחואר המוצר המובחר 1969.

תענוג לגבר עם KINGS MEN

דוחי-סטודיו אור-צילום איתמר

חוזרים אל ימי הסבתא – אבל איזה הבדל!

המראה הכפרי

כל שעולמנו נעשה חדש יותר, נועז יותר, מודרני יותר — כן נסוגה האופנה — הנשית לפחות — לאחור. בקייץ בו הגיע האדם לירח, חוזרות הנשים ומתאהבות

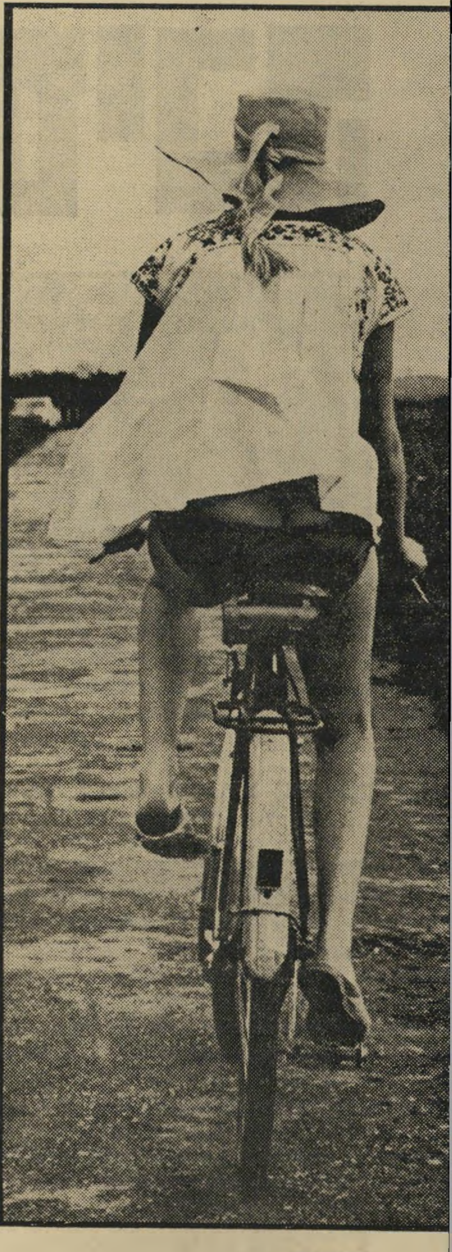

דוח שובבה שימלה אדומה פשוטה בסיגנון כותונת, עם ריקמה בהלק העליון. בצורתה המקורית היא הגיעה עד הברכיים, אך בנוסח המערבי קוצצה לממדי מיני. אין ספק שבימים מודרניים אלו של קונפקציה המונית, נדרש מבחורה הרבה דמיון יוצר כדי להיראות שונה, רעננה ומשובבת. מה גם, שהקו החדש עדיין אינו ברור, והכל מחכות למילה האחרונה מפאריז.

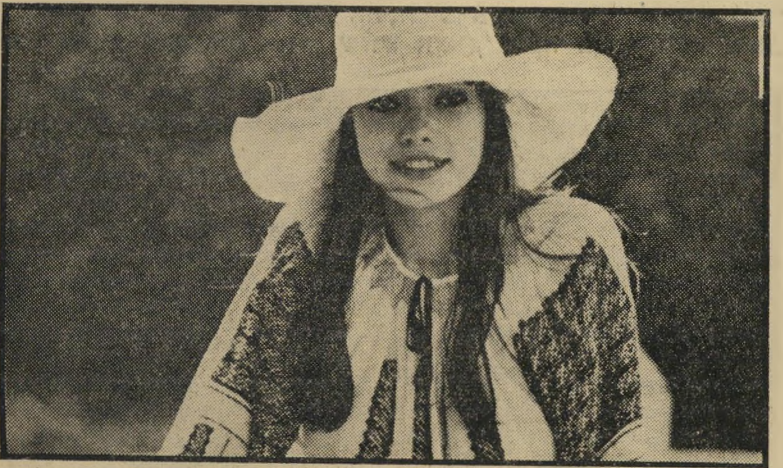

הכובע הלבן מוסיף נופך רומנטי וחמים לחולצת הבאטיסט הלבנה, הרקומה כולה בשחור לבן. בינתיים פשטה אופנת המראה הכפרי רק ב־בוטיקים ברחבי אירופה. אך אם עולם כמנהגו ינהג, נראה אותה גם אצלנו, בקרוב מאוד.

בסיגנונות מימי הסבתא. הלהיט האחרון — המראה הכפרי, הישן והנוסטאלגי. רובן הגדול של הנשים אינן יכולות ללבוש יצירות מקוריות של דיור וחבריו, נאלצות להסתפק ביצירות הייצור ההמוני. הנטייה להימלט מן האנונימיות ולגלות טעם אישי בלבוש, העלתה מחדש את החולצות והשמלות הרקומות, המונחות עלייך בחופשיות ונראות מיושנות וחמימות בצורה נוגעת ללב.

ההשראה לאופנה הכפרית הגיעה לאירופה המערבית מארצות הבלקן, שם בגדים בסיגנון הכפרי הרקום הם הבגד הלאומי, פחות או יותר. התפירה והריקמה בבגדים אלה הם מלאכת מחשבת — ולמרות זאת הם עדיין זולים יותר מתוצרת המיכון של ייצרני ה־מערב.

בינתיים מיובאים עוד בגדי המראה הכפרי לבוטיקים שונים ברחבי אירופה המערבית מארצות מוצאם המקורי. אך יש להניח כי עם שהאופנה תתפשט, יתחילו לייצר אותם בייצור המוני — ואז שוב תוכלי לראות את החולצה הנדירה שקנית על שבע נשים ב־ערב אחד.

דרך אגב ניגוד שובה־לב מהווה שילוב אביזרי לבוש מודרניים במראה הכפרי, כמו הביקיני הזעיר.

הם באו ממטולה ומן הנגב – על־מנת להשתתף בנשף־ההכתרה הגדול

יחי הנסיך והנסיכה

אריק והנסיך מבית־שאן

מנחה התחרות, אריק מחקה החיות, מראיין את דניאל ירון מבית־שאן, צעיר המשתתפים (בן שלוש וחצי), שזכה בכתר נסיך 1969.

אילן ואילנית

ריתקו, כדרכם, את הקהל הססגוני, שמנה כ־6000 מבוגרים ובני־נוער מכל רחבי הארץ, ושבעליזותו העניק למופע אווירה של קרנבל.

רבקה'לה זוהר

פתחה בלהיט אשר הפכה לכוכבת, „מה אברך", המשיכה בשירים מתוכניתה „ציץ וצצה", סחפה איתה את הקהל בשירה משותפת.

הודיני הקוסם

היה, כמובן, מסמר הערב – לנסיכים ולנסיכות שעל הבמה, לאלו שבקהל, ולהוריהם. יונים התעופפו, מקלות פרחו ושעון־יד נעלם.

שי מראש העיר

ראש עיריית רמת־גן, אברהם קריניצי, שבחסותו נערכה התחרות.

מעמד ההכתרה

הרגע הגדול — הנסיך והנסיכה זכו בכתריהם. מימין לשמאל: חייק׳ה רזניק בת ה־4 ממטולה. נציג חברת הביטוח „ארר"ט". נסיכת ישראל דורית רידר. אשת ראש העירייה שרה קריניצי. נסיך ישראל דניאל ירון. ח"כ אורי אבנרי. שלום כהן וראובן וימר, נציג „קוקה קולה".

נסיכת ישראל

דורית רידר בת החמש מתל־אביב, זכתה בתואר הנכסף של נסיכת־ישראל לשנת 1969. בתואר נסיך השרון זכה דניאל גורטלר מתל־אביב. לנסיכת־הגליל נבחרה חייק׳ה רזניק ממטולה, כנסיך הדרום נבחר אורי דושי מתל־אביב, וכנסיכת הכרמל — לירון בר־יונה מחיפה. כתריהם של הנסיך והנסיכה הם יצירתם של רחל ואלי גרא.

„קוקה קולה" לשנה

חברת „קוקה קולה", שתחת חסותה נערכה התחרות, העניקה לנסיך ולנסיכה פרס המהווה חלומו של כל ילד: הם ומשפחותיהם זכאים לשתות „קוקה קולה" חינם במשך כל השנה.

מתנת „ארר"ט"

נציג חברת הביטוח „ארר"ט" מעניק לנסיכה את הפרס בו זכתה היא, כמוה כבן־זוגה הגברי: פוליסת ביטוח בסך אלף ל"י. הנסיך והנסיכה הוצפו בים של מתנות ססגוניות.

מתנת „עלית" המתוקה

חברת „עלית" העניקה בשער הכניסה סוכריה לכל ילד, העניקה לכל 27 המשתתפים בונ־בוניירה ענקית. בתמונה: נציגתה, מירי בן־ארי, מעניקה לנסיך סל ענקי של ממתקים.

נמשכת ההרשמה

★ **בגרות מוקדמות**

משך הלמודים עד להצלחה בבחינות

★ **הכנה לבחינות באנגלית לאוניברסיטה**

★ **שפות למבוגרים:**

אנגלית — צרפתית — גרמנית
ערבית — איטלקית — ספרדית
עברית — שיפור הלשון

CONVERSATION

אנגלית — צרפתית

עזרה לתלמידים

באנגלית וצרפתית לבתי"ס יסודיים מ־ABC ולתיכוניים

בי"ס לשפות **ברליץ** BERLITZ

תל־אביב, נחלת בנימין 2, טלפון 56347
שד' דוד המלך 1, טלפון 266443
חיפה, רחוב החלוץ 27, טלפון 69265
בת־ים, רחוב רוטשילד 25

מתנה נפלאה לחגים!

SWIPE (סווייפ)!

היא כל־כך תשמח אם תביא לה את מוצר הפלא המהפכני SWIPE (סווייפ) המנקה הכל: בדים, בגדים, ריפוד, ספטים, רצפות, קירות, כיורים, כיריים, כתמי שומן, זיעה וסתם ליכלוך, ואפילו את מנוע המכונית!

(דרך אגב, בוס: מדוע לא תיתן את ה־SWIPE (סווייפ) ותשורה לחגים לעובדיך ולעובדותיך? הם יודו לך באמת!)

לא לשכוח: SWIPE (סווייפ) מביא את האושר לביתך!

מיכל SWIPE (סווייפ) שיספיק לחצי שנה לפחות ניתן להשיג תמורת „נותב" אחד (10 ל"י, בלשון הבנקאים) על־ידי צילצול לטלפון 624983, או שיגור גלויה לת.ד. 29232, תל־אביב.

במדינה

מיעוטים

ערבים סוג ב'

אין זה מן הנמנע כי כאשר יוגשו רשימות המועמדים לבחירות לכנסת השביעית, תימצא בהן גם רשימה ערבית עצמאית, שאינה קשורה באף אחת מן המפלגות, בה יופיעו נציגי הערבים הקתולים בישראל כשבראשה יתייצב ח"כ אליאס נחלה.

נחלה נבחר לכנסת השישית מטעם רשימת האחווה הקשורה במפלגת העבודה. אולם בעוד שמועמדותם של שלושת הח"כים הערביים האחרים כמעט מובטחת גם בבחירות הבאות, לא כן המצב עם נחלה.

נחלה, בן הכפר רמה שבגליל, הסתכסך עם מפלגת העבודה כאשר נפלה ההחלטה לשלב

ח"כ אליאס נחלה
„הצהרת נאמנות —

מועמדים ערביים ברשימת המערך, כמו מועמדותו של ח"כ מפ"ם עבדול עזיז אל־זועבי. כל ארבעת חברי הכנסת הערביים של המערך התכנסו אז וייפו את כוחו של נחלה להצהיר בשמם: „לא נסכים שיהיו ערבים סוג א' — שישובצו ברשימת המערך, וערבים סוג ב' — שיופיעו ברשימות נפרדות."

אולם בעוד שחבריו נסוגו מן ההחלטה, נשאר נחלה נאמן לה, כשהוא יודע שהוא יכול לסמוך על נאמנותם של פטרוניו במפלגת העבודה: אבא חושי ואמנון לין.

אבל אבא חושי נפטר. אמנון לין, שתמך לאחרונה באנשי רפ"י לשעבר, שוב אין כוחו עימו במערך. נחלה נותר קרח מכאן ומכאן.

יש כסף! יש תומכים. נראה שבמקומו רוצים אנשי המערך להכניס לכנסת השביעית את עאזר ערטול (42), יו"ר המועצה לשיווק פרי עץ־הזית בנצרת. ערטול, יליד הכפר מרר, היה סטודנט לרפואה באוניברסיטה האמריקאית בביירות וחזר לארץ לפני 9 שנים בלבד. נוסף לו ישובץ כנראה ברשימת המערך עצמה עוד מועמד ערבי — הדרוזי כמאל מנצור.

כששמע נחלה כי מציעים את ערטול כיורשו, חזר בו מהצהרתו הקודמת והודיע: „אני מוכן לרוץ עם סייף אל־דין זועבי באותה רשימה." היתה זו הצהרה מנוגדת למה שהוחלט לפני כחודש באסיפת נכבדים נוצריים מכפרי הגליל שנערכה בביתו של נחלה.

נחלה גם ניסה לטהר את עברו. „קשרי עם אבא חושי ואמנון לין היו טבעיים ביותר. הם מנהלי המחלקות הערביות במפלגת העבודה ובהסתדרות ואני ח"כ ערבי השייך למפלגה. לא היתה לי כוונה לפגוע ביריביהם של השניים. כאשר התמנה יגאל אלון לאחראי על המחלקה הערבית, הודעתי לו על נכונותי לשתף עימו פעולה. עד היום אני נאמן להבטחתי."

אבל כדי שלא יחשבו שיוכלו לזרוק אותו ככה סתם, הוסיף נחלה גם איום להצהרת הנאמנות שלו: „אם לא יכללו אותי ברשימת המערך, ארוץ ברשימה נפרדת. יש לי כסף, יש תומכים והנכבדים הערביים רוצים בי."

ישראלים בחו"ל

הרובין האדום

כאשר נפתח ביוהנסבורג, לפני מספר חודשים, מועדון־הלילה המפואר הרובין האדום, ניבאו לו הכל הצלחה. בעיר בה חיי הלילה רדומים כמעט לגמרי, היה זה מקום בידור ושעשועים מושך, מה עוד שלרשות הלקוחות עמדו שם 12 מארחות יפהפיות, שהיו מוכנות לעשות הכל כדי לשעשע אורחים.

מובן שהמארחות לא עשו את עבודתן חינם. הן קיבלו משכורת חודשית של 300 ראנד כל אחת (כ־1500 ל"י).

מנהלו ובעליו של המועדון המצליח היה צעיר בלתי מוכר. היה זה אורי ממבר, תושב נווה־שאנן בחיפה, כימאי במיקצועו, שעבד בעבר במיפעלים הפטרוכימיים בחיפה כמומחה לתעשיית הפלסטיק.

אורי הגיע לדרום־אפריקה כשהוא מנסה לקבל עבודה במיקצועו. תוך כדי כך קשר קשרים עם אילי ההון המקומיים, הצליח לעורר את רחמיהם של היהודים והישראלים הוותיקים במקום, וכך צבר סכום כסף מספיק שאיפשר לו לפתוח את מועדון־הלילה שלו.

הישראלי המכוער. לילה אחד הופיעו במועדון שני בלשים של משטרת דרום־אפריקה. הם הסתובבו במקום וחקרו את המארחות. אולם נושא התעניינותם לא היתה רמתן המוסרית של הנערות. הם רצו לדעת היכן נמצא בעל המועדון, אורי ממבר. כי למשטרת יוהנסבורג הוגשו תלונות נגדו על הוצאת שקים ללא כיסוי לשלושה בנקים מקומיים.

אותה שעה כבר לא היה אורי ממבר בגבו־

מועמד ערטול
— וגם איום!"

לות דרום־אפריקה. קודם לכן דהר במכונית שכורה לשדה־התעופה. שם מצאו את המכונית כשמד־הקילומטרים שלה מנותק. ממוזמביק טילפן אורי למארחות שבמועדונו, הודיע להן כי הוא נוסע לישראל לעשרה ימים כדי „לסדר כמה עניינים כספיים".

כשחלפו עשרת הימים ואורי לא חזר ליוהנסבורג, עורר הדבר לא רק את דאגתה של המשטרה המקומית, אלא גם את חששותיהם של הרבה יהודים טובים במקום, מהם לווה אורי כספים בסכומים שהסתכמו בכ־150 אלף ל"י. הישראלי הצעיר נשאר חייב לא רק לנושיו, אלא גם למארחות שעבדו במועדונו ולתזמורת שניגנה שם. לפני שעזב, שילם לכולם בשקים ללא כיסוי.

לבית־המשפט העליון ביוהנסבורג הוגשו תביעות נגד הישראלי הנודד, אחד מאותם הישראלים המכוערים המוציאים את דיבת הארץ רעה.

עסקנים

פועל עם הכרה

צבי („האיש בעל הצלקת") ברים, הוא פועל בעל הכרה מעמדית. העובדה שהוא עתיר נכסים, בעליו של בית־דפוס ברחובות ובעליו של בית־קולנוע בתל־ברוך, נוסף לעסקים אחרים שהוא מנהל, אינה מונעת ממנו לייצג פועלים. ברים הוא נציג אירגון הספורט של הסתדרות העובדים, הפועל, בהתאחדות לכדורגל, משמש כסגן היו"ר באירגון זה.

לפני שבועיים אירעה תקלה למנהיג הפועלים הזה, הנוהג במכונית ברקודה מהודרת. הוצא נגדו צו עיכוב יציאה מן הארץ, אחרי שהתברר כי במשך שנה שלמה התחמק מדרישת משרד־הביטחון להעסיק נכה כסדרן בקולנוע שבבעלותו, כפי שמורה החוק.

רק אחרי הפירסום בעיתונות, כשחשש ברים מפני הסערה הציבורית שתקום, פירסם באמצעות פרקליטו מכתבים בעיתונות, בהם הצהיר כי הוא מוכן כבר להעסיק נכה.

אולם כניעתו של ברים לא הועילה. השבוע נודע כי פרקליטות־המחוז החליטה לא לבטל את התיק שנפתח נגד ברים.

חיה דורי
בת 19, מירושלים

המועמדות הסופיות לכתר
מלכת המים 1969

הנערכת על־ידי מערכת

העולם הזה

ובחסות חברת

הלנה רובינשטיין

הראשונה באיפור ILLUMINATION הזוהר

המועמדות צולמו
בבגדי־ים של חברת
אלסטקס
מיפעל העילית של ישראל
ליצור בגדי־ים ומחוכים

שרית דמיר
בת 19, מעכו

ציפי לוין
בת 15, מתל־אביב

נילי שרי
בת 19, מתל־אביב

אילנית רגונס
בת 17, מתל־אביב

ברכה בריש

בת 18, מחיפה

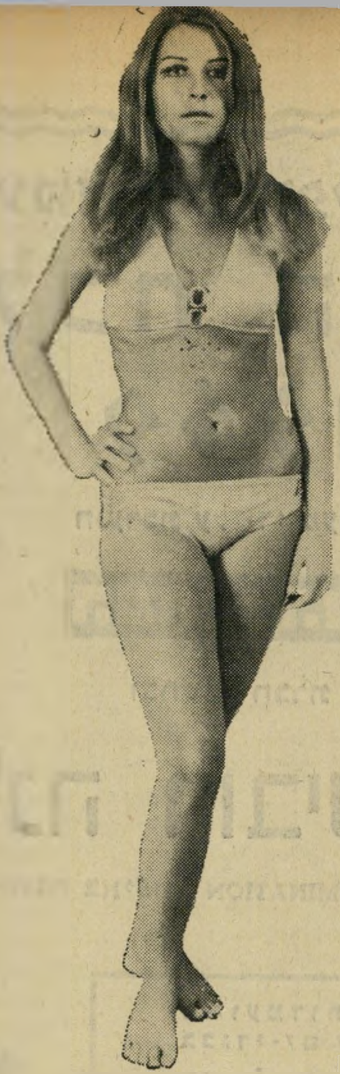

ענת רוזן

בת 18, מבת־ים

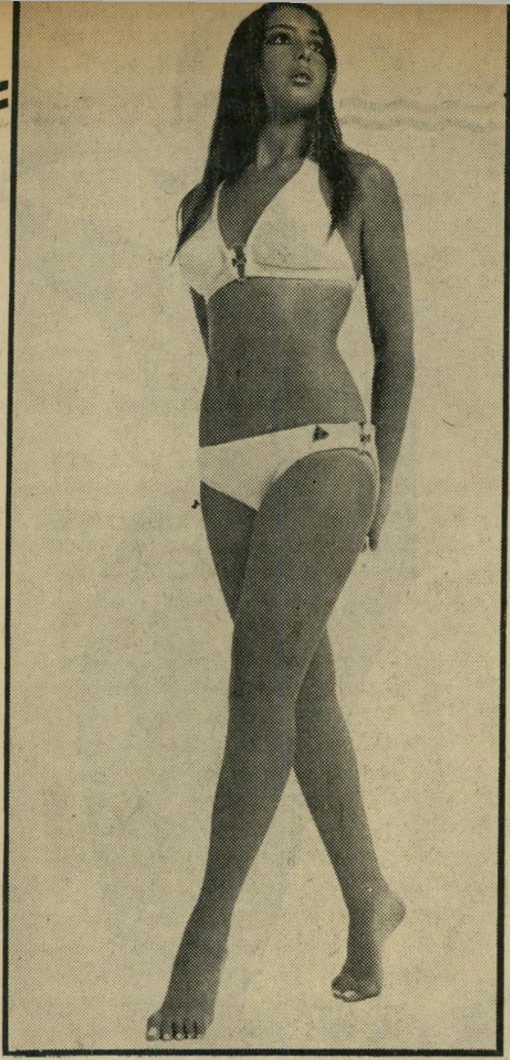

ריקי כץ

בת 17, מתל־אביב

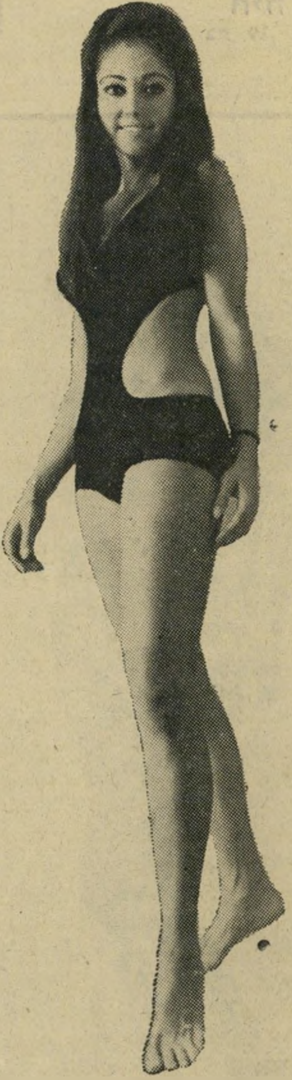

לאה ורדי

בת 22, מחיפה

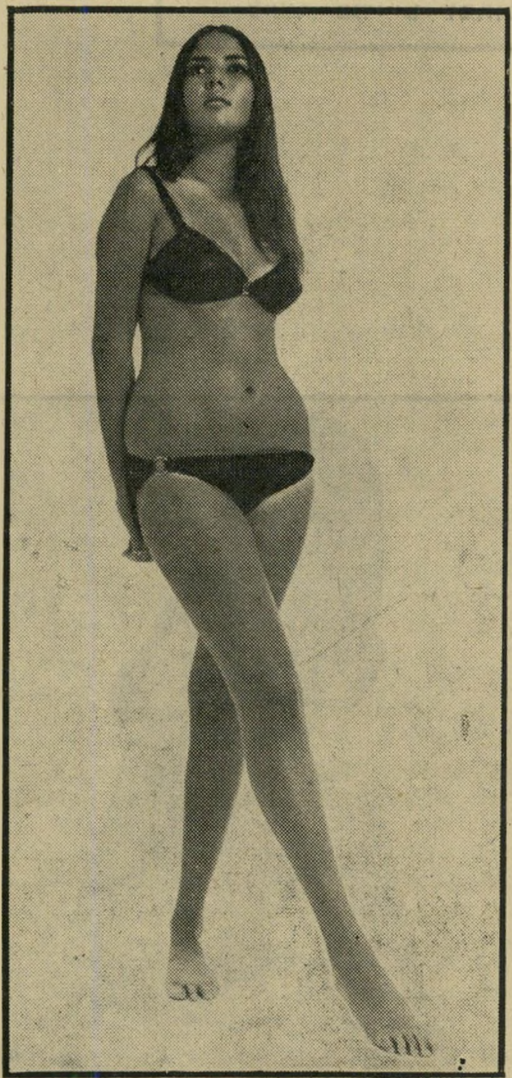

אפרת אמסטר

בת 16, מחיפה

נורית ניר

בת 17, מרמת־גן

המלכה תטוס בחברה טובה - היא תטוס ב„אולימפיק"

איריס דווידסקי
בת 14, מתל־אביב

פרס למלכה: שעון תת-מימי טיסו

★ **יוסי בנאי**
בקטעים מתוך „אין אהבות שמחות" בליווי
סטו הכהן ותזמורתו

★ **אריס סאן**
ותזמורתו

המראיין
★ **שמואל שי**
(עם מלכת המים 1968)

היכל התרבות
יום שלישי הבא
2.9.69 ב־8 בערב

המלכה תיבחר ע"י הקהל
ריכוז כזה של אמנות ויופי עוד לא היה!

★ מיצעד המועמדות הסופיות ★ הבדרן דודו דותן
★ צמד „שתיים בלילה" ★ תצוגת בגדי־ים „אלסטקס"

תפאורה: דני קרוון — ביצוע במה: פרחי כץ

תצוגת־אופנה שהוטסה במיוחד מלונדון על־ידי בוטיק „ביבה" ותצוגת תכשיטים מקוריים של רחל ואלי גרא מיפו העתיקה. תצוגת תסרוקות מקוריות מאת דויד וליזה

כרטיסים להשיג בכל המישרדים

רחל אפשטיין
בת 17, מרמת־גן

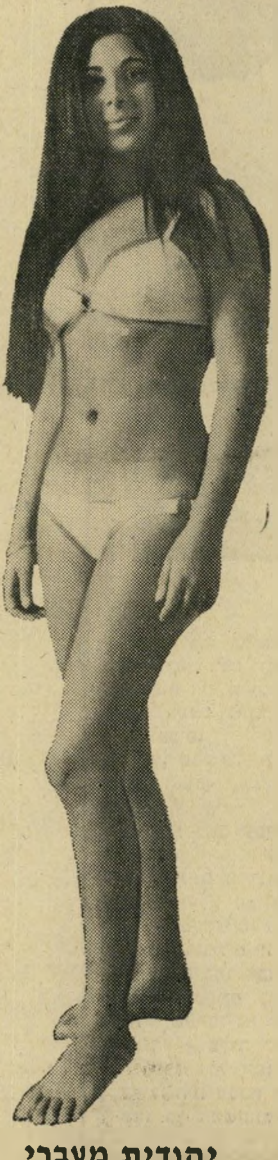

יהודית מעברי
בת 17, מבת־ים

שרה סיסו
בת 17, מבת־ים

הדגמים שונים האיכות אחת

באיכות, בשרות, בקליטה ובקול טלוויזית Metz מעל הכל !!!

להשיג בכל חנויות השק״ם
במחירים ותנאים נוחים

היבואן והסוכן:
„רלפו" (ישראל) בע״מ

תסקיר

●	לא כדאי לראות
*	לא חשוב לראות
**	אפשר לראות
***	רצוי לראות
****	חובה לראות

קולנוע

סרטים חדשים

מותו של איש לוחם (מוגרבי, תל־אביב) אלן סמיתי ביים מערבון שלפי הביקורות המגיעות מחו״ל הוא בלתי שיגרתי, ולא רק משום שמעורבת בו פרשת אהבה בין אקדחן לבן (ריצ׳ארד וידמארק) לנערה כושית (לנה הורן).

תחנת זברה אינה עונה (צפון, תל־אביב) מי שהיה פעם מטובי במאי הפעולה וירד קצת בשנים האחרונות, ג׳ון סטרגס, ביים מלחמת שלגים בציר הצפוני בין שתי המעצמות, לפי ספרו של אליסטר מקלין, בהשתתפות כוכבים רבים וגדולים: ארנסט בורגניין, ג׳ים בראון ורוק האדסון.

צעירים במידרון (אסתר, תל־אביב) חייו, אהבותיו ובעיותיו של הנוער בזמננו, עם הרבה שמות בלתי ידועים (קוין קישלר ולויד בוכנר) ועם במאי שנחשב היום לאחת ההבטחות הגדולות של הקולנוע האנגלי — ארתור דרייפוס.

סרטים אחרים

** **כסף נוצץ במיזרקה** (ארמון־דויד, תל־אביב) בידור פשטני בסרט משעשע על שוד דמיוני. ארבעה שודדים בראשותו של אדוארד ג׳י רובינסון מתחפשים לארבעה עובדי בנק וממלאים את מקומם במשך יום עבודה שלם. הרבה בדיחות קלאסיות מצחיקות והרבה מתח, גם אם אין פה שום הגיון.

חדש בבידור

* **ירושלים שלי** (בהפקת החאן הירושלמי) **יואל זילברג**, שביים הצגות ראווה כקזבלן ואיי לייק מייק, ביים עם שישה שחקנים צעירים מופע, שנכתב ונערך על־ידי **דן אלמגור**, הפעם ללא כל אפשרות שימוש בתפאורות מתחלפות, עולות ויורדות, תזמורת־ענק, או להקת־מחוללים בכוריאוגרפיה מסחררת, פרי רוחו של כוריאוגרף מברודביי או סביבתה. התוצאה היא די מאכזבת.

לפני מספר שנים העלו בחמאם היפואי ערב דומה, **תל־אביב הקטנה**, אלא שאז החומר היה הרבה יותר מעולה ומשופשף, המשתתפים היו מהוקצעים ומיקצועיים יותר ולכן אין כמעט להשוות מבחינת הרמה בין שני המופעים.

אין ספק שדן אלמגור יודע פיזמונאות מהי, ואם האופרה של עפולה היתה קמה על תילה ומישהו מיקירי המקום היה מזמין אצלו תוכנית בשם **עפולה שלי**, כדי להציגה שם, אלמגור היה עושה זאת באותה מידה של שאבלוניות מיקצועית, חסרת מעוף ורגש. הערב מורכב מפיזמונים, משירים, מקטעי קישור ומסקצ׳ים קטנים, שכולם כמובן עוסקים בירושלים וביקיריה.

שירים כמו **אבני ירושלים** או **למות בירושלים**, עשויים להתחבב או להיפך, על כל אלה שאהבו או סלדו יצירה דומה של אלמגור — **בלדה לחובש**.

בכלל, כל המופע כתוב, ערוך ומבויים כאילו היה מסכת בתנועת־נוער. מסתבר שאף אחד מן המשתתפים איננו יודע לדבר בצורה פשוטה כאחד האדם. את קטעי הקישור החייבים להישמע בשיא הפשטות, הם מדקלמים בפאתוס מייגע ומיותר. לשיא הגיחוך מגיע המופע ברגע שמישהו מהמשתתפים מנסה לגלם דמות של ממש, כמו למשל את הסופר תושב ירושלים, **ש״י עגנון**, של חוקר בפרשת הפוגרום במוצא, או ערבי השב אל ביתו לאחר מלחמת ששת־הימים ומוצא בו כמובן את אותה הדיירת, לה הוא מוכיח כי טרם שכח לשוחח ביידיש עסיסית.

המשתתפים: זמר צעיר בעל קול לא מבוסס, בשם **דני גרנות**, שלשחק איננו יודע, אז למה הוא מתיימר להלחין מוסיקה לפיזמון אפסי, אותו הוא מתכבד לבצע בעצמו? **מוטי פליישר** הוא תוצר טרי של להקה צבאית, ובשעה שהוא שר, הוא מזכיר מייד שגם **יהורם גאון** החחיל את הקריירה שלו על בימה צבאית. ל**גאולה נוני** העגלגלה גומות־חן משובבות ושיניים צחורות העוזרות לה פה ושם לנסות לגלם טיפוס של יהודיה בעלת מיבטא מירושלים־של־אז. **שוּל רוזן** יכולה להיות קריינית בשידורי ישראל; **יאיר קלינגר** הוא השחקן שבחבורה, והוא אינו פוסק להזכיר זאת לאורך כל הדרך. ל**חיליק צדוק** יש מזל: בתום המופע לא זוכרים אותו. המוסיקה של **נורית הירש** לשיר ירושלים שלי מזכירה מנגינה מתוך אופרטה יהודית של **אברהם גולדפאדן**, ואילו העיבודים והתיזמורים השאבלוניים אינם נשמעים כאילו נעשו על־ידי מלחין בעל שיעור קומתו של **נועם שריף**.

דבר אחד ניתן היה ללמוד מן המופע: ירושלמי הוא אחד שאיננו יודע לשחות. האם כדי להוכיח (מה שאגב לא נכון), כי בירושלים אין שחקנים, היה צריך להביא אותם מתל־אביב?

גאולה נוני וחיליק צדוק ב„ירושלים שלי"

תדריך

★★★ **הקירקס** (מקסים, תל־אביב) צ׳ארלי צ׳אפלין באחד מסרטיו הפחות ידועים והיותר מצחיקים.

★★★ **הצוללת הצהובה** (פריז, תל־אביב) מלחמת הרע בטוב וניצחונו של הטוב בהדרכת החיפושיות, בסט תמים, מצחיק ומקסים.

תיאטרון

★★ **גבירתי הנאווה** (תיאטרון גודיק) **אילי גורליצקי** ו**אברהם מזר** צעירים מדי, **רבקה רז** מבוגרת במיספר שנים. **קרנדל דיל** איננו במאי יוצר, אלא משחזר בימוי וכוריאוגרפיה של בקיאים ומוכשרים ממנו. התיזמורת נשמעת מיותמת. להקת המחוללים מדרגה שנייה, ואילו צוות שחקני המישנה מדרגה שלישית; מה שלא מפריע למחזמר על־פי יצירתו של **ברנרד שאו,** פיגמליון, לבדר בסטאנדארטיות מתמשכת ויגעה, פרובינציאלית אומנם, אך אל־שנייה, לגבי מימדי הפקה ישראליים.

★★ **המכתב האבוד** (תיאטרון עירוני, חיפה) **יון לוקה קרג׳יאלה,** איננו **יוג׳ין יונסקו.** הבמאי הרומני הצעיר **דוד אסריג** יודע זאת היטב. אך מה שלא היה מעלה על דעתו לעשות בבוקרשט, הירשה לעצמו בחיפה. הוא ביים את קרג׳יאלה משל היה יונסקו. הקומדיה הרומנית הקלאסית יצאה מתחת ידו שחורה וכבדה, חסרת כל צבעוניות ועסיסיות כפי שכל רומני מצוי למד להכירה. מה שבכל זאת בולט בהצגה היא הדרכת השחקנים המדוקדקת עד לפרטי הפרטים. בכל צעד ושעל שלהם ניכרת ידו של הבמאי־כוריאוגרף, שהתייחס אליהם כאל גיבורי תיאטרון בובות, בו הוא מושך החוטים היחידי. התרגום היבש של **א.ב. יפה,** לא עזר אף הוא לשחקנים המיסכנים לגלם דמויות חיות של טיפוסים רומניים מגוחכים במיקצת, בעיר־שדה רומנית, ערב הבחירות לפרלמנט, בשלהי המאה הקודמת.

★★ **תעלולי סולומון גריפ** (התיאטרון הפתוח) **הלל נאמן** התייחס ברצינות יתירה אל החומר הרדוד של **חנוך לוין** המתיימר להיות „טרגיקומדיה המשקפת בראי עקום את חיי המשפחה, הרפואה והאמנות״. אי־אלו בדיחות חביבות ומישחקי־לשון מבריקים, אינם עדיין מחזה. ואם לכל אחד מחמשת הדמויות יש בעייה משלו והוא חייב לפרסמה ברבים, על־ידי כך שהוא כוצח בזמר, מדוע חייב הפיזמון להיות דבילי? **רחל לוי** תפסה כיצד יש לשחק במידה של ניכור חיצוני ומהוייך, דמות סמרטוטית ומאריונטית, של אשה קטנה וחלשה ששמה לא פחות ולא יותר אלא פרציפלוכא.

★★ **הזמיר** (תיאטרון יובל — לילדים) אגדתו של **האנס כריסטיאן אנדרסן** זכתה להמחזה מצומצמת, ולבימוי סטאטי של איש הרדיו, **מיכאל אוהד.** הצייר **אריק סמית** לא מצא פיתרון רב־דמיון יותר להצגת הזמיר החי, הנראה כאן הרבה יותר מלאכותי מן הזמיר המלאכותי, אותו מקבל קיסר סין כשי. **אבנר חזקיהו** כקיסר סין שיגרתי למדי, חסר הוד ורוממות. **יוסי גרבר** כשר־החצר התככן, מצועצע, ו**לעליזה יצחקי** חסרים תום וחן ילדותיים, כדי לגלם ביתר הצלחה את נערת המיטבח הקטנה, המשכנעת את הזמיר החי לבוא ולזמר לפני הקיסר.

★★ **לא ביום ולא בלילה** (בצוותא) **אברהם רז** חיבר מחזה ארוך במיקצת (שלוא קוצר וגובש למערכון היה יוצא נשכר) על מורה ותיקה המאושפזת במחלקת־עיניים בבית־חולים, והמוכנה להאמין, כימעט עד הסוף, כי החייל הצעיר המאושפז אף הוא שם, הינו אהוב נעוריה. מישחקה של **מרים ברנשטיין־כהן,** מתעלה הרבה מעבר לטקסט ולבימוי. היא ממש חיה את התפקיד, וקשה שלא להאמין כי לפנינו שחקנית על במה, ולא ישישה בבית־חולים.

בידור

★★ **ימים טובים** (בהפקת ש. צמח) **שייקה אופיר** בתוכנית חדשה. הוא מגיש בה קיטעי פנטומימה, המזכירים מסיבת־סיום בתנועת־נוער, וקטעים מילוליים מיקריים מדי, חסרי מישקל, פואנטה, או מוסר־השכל. חבל שהוא לא נעזר בפארטנאר, או בפארטנארית בשיעור כישרוני

ונסיונו, וכן בבמאי. הוקרה מיוחדת מגיעה לשייקה על ששיתף בתוכניתו את **יונה לוי,** המוכיחה כי כימעט בכל סיגנון, ואף בכוריאוגרפיה סתמית, רקדנית נפלאה כמותה מצליחה לרתק ולחשמל. הפארודיה המשותפת שלה עם שייקה, על המחול הקלאסי, מומלצת אף לרקדנים קלאסיים בעלי חוש הומור.

★★★ **שלמה קרליבך.** הוא ולהקתו נראים כהיפים מאושרים, מגודלי זקן ופיאות. מה שבכל זאת לא עושה אותם לכאלה, הן הציציות הבולטות מעל למכנסיהם. הרבי וחסידיו, שיובאו במיוחד על־ידו מסאן פרנציסקו, יכולים לעמוד על הבמה שעות ארוכות ולזמר מנגינות פרטיות, לטקסטים מן המקורות, מבלי שהמאמץ ייראה על פניהם, וכאילו ללא כל כוונה לסיים. קרליבך, המכונה הרבי המרקד, בכוונה להצדיק את תוארו, איננו מהסס לעשות על הבמה כבשלו: הוא מקפץ, מפזז, מכרכר או סתם משתולל, בעיניים פקוחות או עצומות. הביטחון העצמי והבימתי שלו, שליטתו בחומר ובמיוחד הזדהותו עימו, בולטים יסוחפים. אף אלו המתנגדים לתוכן ולמשמעות הדתית המסיפה של השירים, לא יוכלו להתעלם מכושרו של קרליבך למכור ולשווק את סחורתו, כטרובאדור חנני ומשעשע.

★★ **להקת פיקוד דיזנגוף** (תיאטרון דגן) חבורה של מצחיקנים צעירים, מיוצאי להקות צבאיות, בהדרכתו של **דני ליטאי,** מגישה צרור פיזמונים בלתי מזיקים, זמניים מאוד; אוסף של בדיחות משעשעות בחלקן, ממלא את מקום המערכונים. **צילה דגן** שרה כמו שתיים, ו**יהודה ברקן** גונב את ההצגה כלופו, עגלון ממוצא רומני המוזמן למשרד־הרישוי.

★★ **ערב פיזמוני אלתרמן** (התיאטרון העממי) אל **רבקה זוהר, עזרא דגן, טליה שפירא** ו**מנחם זילברמן,** ארבעה צעירים מיוצאי להקות צבאיות, צירפו את **בומבה צור,** על־מנת לבצע בחד־גוניות כ־20 מפיזמוניו הלא כל־כך חדשים של בעל עיר היונה. חלק גדול מהפיזמונים, מהם נודף ריח המסטאא ולי לה לו ז״ל, היה מתאים יותר למבצעים מבוגרים ומהוקצעים יותר. עניין זה מודגש במיוחד בפיזמון הקווקזים, או־אז נראים ארבעת צעירינו החביבים, כילדים שהתחפשו לכבוד פורים. עזרא דגן מתנועע בחופשיות וחינניות הראויות לציון.

תערוכות

★★ בגלריה **„מבט״** מציג רן שחורי (33), את תערוכתו הראשונה. באוסף של שחורי ציורי שמן, שהשולט בהם הוא העירום המסוגנן. הציורים יפים והחיסרון הבולט הוא הרושם של יובש, חוסר־חיים וחוסר תנועה. רן שחורי מנהל המידרשה

רן שחורי: עירום

למורי ציור ומשתתף קבוע בתצוגות קבוצת עשר פלוס.

★ זונן אברמסון, מציג ציורים בטכניקות ביצוע מגוונות, בגלריה **„עידן״.** הפורטרטים המוצגים יפים. ציורי הנוף הם חסרי אישיות והקומפוזיציה לקויה. הסיגנון מבולבל והצבעים הכהים משרים הרגשת עצבות. חנן אברמסון, הוא בוגר בצלאל, ומורה לציור בבית־ספר יסודי.

אל תתפסי לדאגה אם תחושי בחיוורון לא רגיל בפנייך ורגישות מוזרה לגבי כל הסובב אותך. נסי לשלוט בהרגשה זו, ואל תתני לאנשים לנצלה. הגיעה העת שתחליטו אחת ולתמיד אם ברצונכם להמשיך לחיות יחד או להיפרד. מריבות והתפייסויות חוזרות ונשנות אינן פיתרון. הפסק לנהוג באגרסיביות.

★ ★ ★

את נוטה השבוע להגזמות בגנדרנותך, סיגנון דיבורך ופזרנותך. על אף תכונות בלתי חיוביות אלו, תהיה החיבה אליך גדולה השבוע מתמיד. אתה מעסיק את עצמך בפעולות רומאנטיות שונות כאמצעי לברוח מהנערה המעסיקה את מוחך. הגזמה בעניין זה עלולה להזיק לך.

★ ★ ★

השבוע תגלה הבנה מיוחדת לאנשים שיפנו אליך לספר על צרותיהם. הבנה זו תועיל לך, בסופו של דבר, בצורת מתנה בלתי צפוייה וקידומך בסולם החברתי. אל תניחי למתחרה הסמוייה שלך להפר את מנוחתך. את מייחסת לה חשיבות־יתר, הנוטה להיות היסטרית כמעט. הרגעי — הוא יהיה שלך. ידיד יעזור לך.

מצב בריאותך משתפר, אין מקום לדאגה. ההפסקה בחיי הלילה רק תועיל לך. הורפעתך החיצונית השתנתה לטובה — החיזורים אחריך יתרבו בהתמדה. השתדל לחסוך כסף. אתה עלול למצוא עצמך בפני עיסקה שתדרוש ממון רב. פקח עיניים. ישנם כאלו שינסו להתנכל לך.

★ ★ ★

הגורל שלח לך השבוע בחורה זרה, כפרי בשלה דע לנצל זאת עד תום. בת קשת: גם לך צפוייה הפתעה הקשורה באנשים שלא היכרת. ויכוחים סוערים בינך לבין מעבידך ירתיחו אותך באמצע השבוע. הבלג. הבקשה ששלחת נמצאת בדיון. סיכוייה החיוביים — טובים. לחץ מיותר לתשובה מהירה עלול רק להזיק לך.

★ ★ ★

הוויכוחים שערכת לא יעזרו לך להפגת המתח הפנימי. מאמץ מיוחד מצידך למנוע מריבה רצינית — יצליח. נסיונותיך הנואשים להגיע להישגים של ממש לא ישאו פרי, אם לא תדע לנצל את הערמומיות הטיבעית שלך. רגישותך המופרזת לדמותך החיצונית היא רק פוגמת בה.

שבוע סוער מבחינה פיננסית ורומאנטית. היגררות להוצאות מופרזות תביא אותך לסף הייאוש. אך הצלה שתבוא בעיקבות קשר רומאנטי חדש, תהפוך את הגלגל. בשבוע זה רבים סיכוייך למצוא את בן הזוג האידיאלי. פחדך מצרה המרחפת על ראשך מוצדק ביסודו. התייעץ עם פסיכולוג טוב. קשריך החברתיים הענפים יסתעפו עוד ועוד. את עלולה השבוע למצוא את עצמך במרכזה של שערורייה חברתית.

★ ★ ★

העבודה בוערת והתוצאות מפתיעות לטובה. המשך — המאמץ כדאי. בסופו של חשבון העבודה הנוספת, הגוזלת את שעות הבילוי, תצדיק את עצמה. תבוא על שכרך בעין יפה. נסיעה לטיול בסוף השבוע תביא הפתעות רומאנטיות משעשעות בחברת מישהו שזה זמן רב כבר חפצת בו. קמצנותך, שהיא נחלת רוב בני משפחתך, אינה מוסיפה לך כבוד רב. עליכם להשתחרר מתכונה זו — ומהר. במישחקי מזל אל תהמר.

★ ★ ★

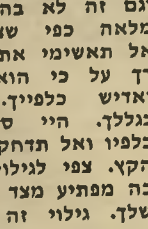

האתגרים שנטלת על עצמך יהיו קשים לביצוע. רק כוח רצון חזק יעזור לך להתגבר עליהם — וגם זה לא בהצלחה מלאה כפי שציפית. אל תאשימי את ידידך על כי הוא קר ואדיש כלפייך. זה בגללך. היי סבלנית כלפיו ואל תדחקי את הקץ. צפי לגילוי חיבה מפתיע מצד הבוס שלך. גילוי זה צופן בחובו סכנה — הוא אדם ערמומי. היזהרי ממנו. דחי אותו בעדינות, כמובן.

★ ★ ★

הרבה מזל מחכה לך לקראת סוף השבוע. מתנות, גילויי אהבה, כסף, והצלחה עם בני מזל עקרב. אך מכל אלו לא תצמח לך, בסופו של דבר, שום טובת הנאה לטווח ארוך. המזל הזה ייגמר כתום השבוע. גישה רצינית ועמוקה לבעיות הנפשיות המטרידות תועיל לך לטווח ארוך. זילזול בבעיות אלו יזיק לך בסופו של דבר בצורה רצינית. השבוע עליך להימנע מנסיעה חפוזה ובלתי־אחראית. הצבע האדום יהלום אותך.

★ ★ ★

מבט עיניך מסגיר אותך. משקפי־שמש יעזרו לך להסתיר דברים שאינך רוצה שיתגלו. הבית בו הינך מתגורר אינו נראה לך, ואתה מהרהר בהחלפת דירה. אל תדחה — עשה זאת השבוע. הבית הזה מעכיר את רוחך בצורת חמורה. סיכוייך רבים השבוע לעלות בסולם החברתי. נסה למצוא דבר שיהיה בו מההסתכנות — אם תצליח לגבור עליו, הצלחתך מובטחת. היעני להזמנה שתקבלי.

★ ★ ★

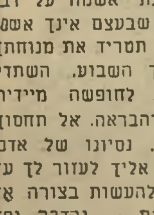

הרשגת אשמה על דברים שבעצם אינך אשם בהם, תטריד את מנוחתך במשך השבוע. השתדל לצאת לחופשה מיידית לבית־הבראה. אל תחסוך בכסף. נסיונו של אדם קרוב אליך לעזור לך עשוי להעשות בצורה אנונימית — והדבר יפתיעך מאוד. נסיונותיך להיחלץ מהמשברים הפוקדים אותך עלולים להסתיים בכי רע. שקול כל צעד פעמיים. לקראת סוף השבוע יתבהרו לך מספר דברים חשובים, שיעודדו אותך מאוד ויהיו בשבילך כאוויר לנשימה.

העולם הזה

אור על הקומנדו הימי

היחידה החסויה ביותר בצה"ל יוצאת מאלמוניותה

מאחורי הקלעים של הפרשה המזעזעת את עירית תל־אביב:

האשה—והשוחד הגדול